

FÖRFATTARE
Kristina Ridal Ceder
GODKÄND AV
Peter Yngve

Långsiktigt nämndemannauppdrag 2016-2019

Slutrapport (Ju2015/3889/DOM)

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund.....	6
2.1	Syfte	6
2.2	Bakgrund och förutsättningar	6
2.3	Mål	7
3	Genomförandet.....	8
3.1	Arbete i faser.....	8
3.2	Dialog	8
4	Kommunikationsstrategier	9
4.1	Målgrupper	9
4.2	Strategier	10
4.3	Budskap	11
5	Genomförda kommunikationsinsatser	12
5.1	Nominerande organ	12
5.2	Väljande organ	13
5.3	Domstolar	14
5.4	Presumtiva nämndemän	14
5.5	Befintliga nämndemän.....	14
5.6	Ungdomsförbund	15
6	Nådde kommunikationsinsatserna fram till målgrupperna? ..	15
6.1	Statistik från blinämndeman.se	15
6.2	Statistik från marknadsföringen	16
6.3	Vad tyckte målgrupperna om kommunikationen?.....	17
7	Resultat - effekter på nämndemannakåren	19
7.1	Nämndemännens åldersfördelning	20
7.2	Valdes nämndemän utanför partipolitiken?.....	20
7.3	Bidrog partierna till att bredda nämndemannakåren?	20
7.4	Fick nya nämndemän den information de behövde innan de blev valda? ..	21
8	Tendenser i övrigt	21
9	Reflektioner över resultatet	22
10	Projektformalia	24
10.1	Organisation	24
10.2	Utfall kostnader inklusive personella resurser	24
10.3	Överlämning/ leverans av projektresultat	25
11	Bilagor	25

1 Sammanfattning

Domstolsverket har haft i uppdrag av regeringen att under 2016 - 2019 genomföra kommunikationsinsatser inför nämndemannavalet 2019. Insatserna i detta långsiktiga uppdrag syftade till att bidra till att fler personer som stod utanför den partipolitiska kretsen gavs möjlighet att bli nämndeman och att fler yngre personer blev valda. Dessutom skulle insatserna leda till att färre nämndemän avslutar sina uppdrag i förtid på grund av att de inte känt till förutsättningarna.

Kommunikationsinsatserna skulle genomföras kontinuerligt och i dialog med de nominerande och väljande organen. En kampanj riktad till presumtiva nämndemän bland allmänheten skulle också genomföras.

Arbete i faser

Uppdraget bedrevs i fyra faser med början hösten 2016.

Fas 1 Faktainsamling och analys

Fas 2 Kommunikationsstrategi och planering

Fas 3 Genomförande och aktiviteter

Fas 4 Uppföljning och rapport

Kommunikationsstrategi och aktiviteter

Utifrån faktainsamling och analys togs kommunikationsstrategier fram och planering för aktiviteter gjordes.

En bärande strategi var att försöka få en *tidsmässig samordning under 2019* mellan de aktörer som är med i processen med att utse nämndemän - domstolar, samt nominerande och väljande organ. Det skulle innebära bättre förutsättningar för att lägga kommunikationsinsatser riktade till allmänheten under den tid som partier nominerar och aktörerna skulle ha möjlighet att arbeta inom rimliga tidsramar. Kommunikationen till de som nominerar och väljer behövde starta i god tid innan de allmänna valen hösten 2018.

En annan strategi var att i största möjliga mån arbeta med *digitala kommunikationsinsatser* för att enkelt leda in till webbplatsen blinamndeman.se.

Aktiviteter till nominerande och väljande

Under 2018 och 2019 skickade Domstolsverket ut digitala *nyhetsbrev*, *Inför Nämndemannavalet 2019*, riktade till de som nominerar och väljer nämndemän. Syftet var att med olika inslag föra fram budskapen om förnygring och breddning av kåren samt att öka kunskapen om vad uppdraget som nämndeman innebär så att målgrupperna själva skulle kunna informera personer som är intresserade.

På webbplatsen blinamndeman.se utvecklades den del som riktar sig till de som nominerar och väljer nämndemän med stöd bland annat i form av checklistor och powerpointpresentation för informationsträffar med presumtiva nämndemän.

Domstolsverket tog också fram en *e-utbildning för dem som nominerar*, tillgänglig på blinamndeman.se som stöd för partiernas egna nomineringsarbete.

För att nå ut med nyhetsbrevet till de som nominerar och väljer samt öka antalet prenumeranter på nyhetsbrevet har Domstolsverket vid varje nytt nummer spridit information om det via riksdagspartiernas centrala organisationer och via Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Registratorer i alla kommuner och regioner har också ombetts sprida brevet både till nominerande partier och till tjänstemän som förbereder val av nämndemän.

Som komplement till digital kommunikation skickade Domstolsverket i juni 2018 en *information per post till registratorer* för spridning till nominerande och väljande; om önskemålet om den tidsmässiga samordningen 2019, om nyhetsbrevet och om föryngning och breddning.

I november 2018 skickades *även information per post riktad till nominerande* om utbildnings- och stödmaterialet på blinamndeman.se. Det gick både till registratorer i kommun och region och till de partikanslier som Domstolsverket hade adresser till.

Kampanj till allmänheten

Kommunikationsinsatser riktade till presumtiva nämndemän bland allmänheten bestod av korta filmer med nämndemän och rörliga annonser. De användes i *annonsering i sociala kanaler* under mars till maj 2019, riktade till samhällsintresserade personer yngre än 45 år.

För att nå presumtiva nämndemän i alla åldrar togs digitala *spotannonser* fram och användes i lokal- och rikspress under ett par veckor våren 2019.

Stöd till domstolar

Domstolsverket tog även fram ett *stödmateriäl till domstolar* att använda i sina kontakter med kommuner och regioner, med budskap som kopplade till föryngning, breddning och den tidsmässiga samordningen.

Resultatet - färre yngre och fler äldre

Medelåldern för nämndemannakåren är 59,2 år (2020-03-01). Det innebär att kåren blivit 2 år äldre sedan förra valet.

Andelen nämndemän i ålderskategorierna 18 - 44 år har minskat från 23 till 18 procent och andelen nämndemän över 65 år har ökat från 43 till 47 procent.

Nämndemannakåren speglar inte Sveriges vuxna befolkning som nu i än högre grad har motsatt åldersfördelning; 44 procent av befolkningen är 18 – 44 år och 25 procent är 65 år och äldre.

Resultatet - få rekryteras utifrån

Precis som efter förra nämndemannavalet gjorde Domstolsverket en enkätundersökning. Den här gången besvarades den av 5 499 nämndemän av totalt 8 007 valda nämndemän, vilket motsvarar ungefär 69 procent av nämndemannakåren (att jämföra med enkätundersökningen 2016 då cirka 42 procent av kåren svarade).

Undersökningen visade även denna gång att endast 5 procent av nämndemännen blev valda utan att tillhöra ett politiskt parti.

Det är något fler nämndemän (7 procent) som varit medlemmar i ett parti mindre än ett år jämfört med föregående undersökning (4 procent). Det skulle kunna tyda på att partierna nominerat något fler nya personer utanför partiet.

Resultat - kunskap om uppdraget innan val

Av de nyvalda nämndemännen som svarade på enkätundersökningen angav 70 procent att de fått tillräckligt med information innan valet. Att jämföra med 73 procent i förra enkätundersökningen.

Reflektioner över resultatet

Trots kontinuerliga kommunikationsinsatser riktade till de som nominerar och väljer nämndemän i god tid innan valet har kåren varken föryngrats eller bredats. Kunskapen hos nämndemännen innan de blev valda ligger på samma nivå som tidigare.

Det har inte varit optimalt att vara beroende av andra – registratorer i kommuner och regioner, Sveriges Kommuner och Regioner samt centrala och lokala partikanslier – för att kunna sprida vår information riktad till nominerande och väljande. Det är alltid bättre att kommunicera direkt med målgrupperna. Samtidigt har det varit bra att ha fått hjälp med att nå ut via flera kanaler.

Målgrupperna har utgjorts av många olika organisationer – partier, kommuner och regioner samt domstolar - som alla har fungerat olika både vad gäller organisation, arbetssätt, tidplaner, kunskaper om uppdraget som nämndeman och om processen kring nominering och val.

Vi ser att nära hälften av de som nominerat nämndemän gjorde det för första gången. Kunskapsnivån om uppdraget som nämndeman och processen är skiftande.

Även om Domstolsverkets kommunikationsinsatser till stor del inte nått fram till de nominerande och väljande så har de ändå i olika grad varit till nytta för dem som sett dem.

Domstolsverkets försök till tidsmässig samordning har fungerat relativt väl. Det tyder på att partierna och kommunerna och regionerna till viss del nåtts av Domstolsverkets kommunikation, men de andra budskapen som riktades till målgrupperna vid samma tillfällen verkar inte ha fått något större genomslag.

Kampanjen till allmänheten, aktiviteterna i sociala kanaler, har väckt intresse. Det visar både statistiken över hur många som tittat på annonserna (filmerna) och antalet klick, men även på trafiken till blinamndeman.se.

Det finns personer som gärna vill bli nämndemän, men inte ha någon koppling till ett parti när det är ett opolitiskt uppdrag. Om det vittnar frågor och synpunkter som kommit in till Domstolsverket samt kommentarer i sociala kanaler.

Domstolsverket kan tillhandahålla generell information till allmänheten om vad uppdraget som nämndeman innebär. Domstolsverket kan också erbjuda generellt stöd till de som nominerar och väljer nämndemän så att de kan arbeta själva med att informera kandidater innan de väljs. Förmodligen finns det en förväntan på tidsmässig samordning även nästa gång det är dags för nämndemannaval.

För att lyckas med breddning och rekrytering måste det dock till interna målsättningar och ett strukturerat sätt att arbeta med frågan inom partierna i god tid innan val. Frågan behöver drivas från centralt håll inom partierna. I annat fall behöver ändrad lagstiftning noga övervägas.

2 Bakgrund

2.1 Syfte

Domstolsverket skulle under 2016 – 2019 genomföra kommunikationsinsatser inför nämndemannavalet 2019. Insatserna syftade till att bidra till att fler personer som stod utanför den partipolitiska kretsen gavs möjlighet att bli nämndeman och att fler yngre personer blev valda. Dessutom skulle insatserna leda till att färre nämndemän avslutar sina uppdrag i förtid på grund av att de inte känt till förutsättningarna.

Kommunikationsinsatserna skulle genomföras kontinuerligt och i dialog med de nominerande och väljande organen. En kampanj riktad till presumtiva nämndemän bland allmänheten skulle också genomföras.

2.2 Bakgrund och förutsättningar

Bakgrund

Vid val av nämndemän ska eftersträvas att nämndemannakåren får en allsidig sammansättning med hänsyn till ålder, kön, etnisk bakgrund och yrke. Eftersom uppdraget som nämndeman är opolitiskt är det också viktigt att personer utan partipolitisk koppling ges faktisk möjlighet att bli nämndeman.

Domstolsverket har i samband med nämndemannavalen 2006, 2010, 2014 och 2015 haft i uppdrag att genomföra särskilda kommunikationsinsatser såväl mot de nominerande och väljande organen som gentemot allmänheten. Syftet har även då varit att få till stånd en förnygring och en bredare rekrytering utanför de partipolitiska kretsarna.

Trots insatserna är yngre åldersgrupper fortfarande underrepresenterade i nämndemannakåren och rekrytering sker i stor utsträckning inom partierna.

I regeringsuppdraget inför valet 2015 fick Domstolsverket även i uppdrag att arbeta långsiktigt 2016 – 2019 för att få till stånd en förnygring, breddning utanför de partipolitiska kretsarna samt verka för ökad kunskap om uppdraget innan nämndemännen blir valda.

Regeringsuppdraget i sin helhet finns i bilaga 1.¹

Förutsättningar

Det har funnits flera förutsättningar som påverkat kommunikationsuppdraget, här följer några exempel.

¹ Bilaga 1: Uppdrag till Domstolsverket att genomföra kommunikationsinsatser inför nämndemannaval (Ju2015/3889/DOM)

De organisationer som Domstolsverket behövde kommunicera med – partier, kommuner och regioner samt domstolar – har olika arbetssätt, tidplaner och kunskapsnivå om processen för att utse nämndemän.

Det finns inget regelverk som säger att partierna inte får kräva medlemskap av dem som vill bli nämndemän. Det har gjort det svårt med uppmaningen till presumtiva nämndemän bland allmänheten att kontakta partier för att bli nominerade.

Inom många partier finns det redan personer som är intresserade av uppdraget.

Det finns aspekter som kan göra det svårt för yngre nämndemän att åta sig uppdraget. Det kan till exempel vara svårt att kombinera med arbets- och familjesituation. Många yngre flyttar och byter ort.

Kommunikationsinsatserna gentemot dem som nominerar och väljer nämndemän bygger på erbjudande om stöd och föreslå förändring, inte att bestämma någonting.

Uppdraget skulle bedrivas inom Domstolsverkets befintliga anslagsramar.

2.3 Mål

2.3.1 Effektmål

De övergripande effektmålen för kommunikationsinsatserna var:

- De politiska partierna skulle rekrytera fler nämndemän som står utanför partipolitiken.

Det skulle vara en ökning från senaste nämndemannavalets 5 procent.

- De politiska partierna skulle rekrytera fler nämndemän i gruppen 18 - 44 år, och färre i gruppen 65 och äldre, en förnygring.

Det skulle vara en ökning från senaste nämndemannavalets 23 procent för den yngre gruppen och en minskning från 43 procent för den äldre gruppen.

- De presumtiva nämndemännen skulle få god kunskap om förutsättningar för uppdraget och vad uppdraget innebär så att de inte avslutar sina uppdrag i förtid på grund av att de inte haft rätt förväntningar.

Det skulle vara en ökning från de 73 procent (av 3 483 enkätsvar) som efter senaste nämndemannavalet uppgav att de fick den information de behövde innan de blev valda.

2.3.2 Uppdragsmål

De huvudsakliga uppdragsmålen var i korthet:

- Identifiera och använda kanaler för att om möjligt ha en dialog med partier på central nivå, nominerande och väljande organ.
- Identifiera och använda kanaler för att kommunicera med partier, kommuner och regioner.

- Få domstolar, kommuner och regioner att starta sina processer i god tid, om möjligt över hela landet, åtminstone på lång sikt.
- Genomföra kommunikationsinsatser gentemot presumtiva nämndemän bland allmänheten i god tid.
- Utifrån erfarenheter i det långsiktiga nämndemannauppdraget lämna förslag på hur arbete med frågan kan ske över tid.

3 Genomförandet

3.1 Arbete i faser

Uppdraget genomfördes i fyra faser med början hösten 2016.

Fas 1 Faktainsamling och analys

September 2016 – maj 2017

I första fasen ingick uppstart av uppdraget där Domstolsverket samlade kunskap för att få en bild av hur de som är med i processen med att utse nämndemän arbetar med frågan, vilka kommunikationsbehov som finns samt vilka kanaler som kan användas för kommunikation genomfördes intervjuer.

Fas 2 Kommunikationsstrategi och planering

Juni 2017 – december 2017

I andra fasen gjordes lades strategier och planering för genomförandet av uppdraget.

Fas 3 Genomförande av aktiviteter

Januari 2018 – december 2019

I tredje fasen genomfördes aktiviteterna riktade till de olika målgrupperna.

Fas 4 Uppföljning/ rapport

Oktober 2019 – februari 2020

Under fas 4 gjordes uppföljning i form av enkätundersökningar och framtagande av statistik. Här skrevs också rapporten till regeringen.

3.2 Dialog

Det långsiktiga nämndemannauppdraget skulle genomföras i dialog med de nominerande och väljande organen. Det har skett vid flera tillfällen inför genomförandefasen och inte bara med de som nominerar och de tjänstemän som förbereder val av nämndemän i kommuner och regioner. Domstolsverket har även haft kontakt med personer från riksdagspartier på central nivå samt med domstolar. Dessutom med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och med Nämndemännens Riksförbund (NRF).

Under våren 2017 genomfördes totalt närmare 50 intervjuer med personer från riksdagspartier på central nivå, nominerande partier på lokal- och distriktsnivå, riksdagspartiernas ungdomsförbund, kommuner och regioner, domstolar och

nämndemän som lämnat sitt uppdrag i förtid. Syftet var att få en bild av arbets-sätt, processen och inventera kommunikationsbehov

Hösten 2017 gjordes avstämningar med personer i partier som nominerar, tjänstemän i kommun och region som förbereder val samt med representanter från domstol. Syftet var att stämma av förslag på tidsmässig samordning och kommunikationsinsatser.

I början av 2018 återkopplade Domstolsverket till riksdagspartier centralt och SKR om de kommunikationsinsatser Domstolsverket skulle genomföra samt stämma av hur de kunde hjälpa till med att sprida Domstolsverkets information.

Hösten 2018 togs återigen kontakt med riksdagspartier på central nivå för att få adresser till partikanslier i syfte att få ytterligare spridning av nyhetsbrevet och sprida information om utbildningsmaterial som skulle lanseras.

4 Kommunikationsstrategier

4.1 Målgrupper

4.1.1 Primära målgrupper

De nominerande organen

Det är i partiernas nominerande organ det stora arbetet med att kontakta kandidater, ta emot intresseanmälningar och bedöma kandidater sker.

Målgruppen var de personer som arbetade med nominering av nämndemän (ordförande i partier på lokal nivå, ordförande i valberedning och/eller särskild kommitté).

De väljande organen

Det är fullmäktige i kommuner och regioner som väljer nämndemän utifrån förslag från de nominerande organen i respektive kommun och region. De har ett ansvar för en allsidig sammansättning av kåren, även om det arbetet i praktiken sker hos de nominerande organen.

Målgruppen var tjänstemän som förbereder nämndemannaval i kommun och region (handläggare av nämndemannaval och valnämndens ordförande).

Domstolarna

Domstolar är en del av processen när nämndemän ska nomineras och väljas. Det är ofta domstolarna som startar processen med att utse nämndemän genom att ange till kommuner och regioner hur många nämndemän de behöver.

Det är domstolarna som till sist behöver nämndemännen i god tid för att hinna administrera, kontrollera och utbilda innan tjänstgöringen påbörjas.

Därför var domstolarna en primär målgrupp i detta uppdrag.

De presumtiva nämndemännen

I uppdraget skulle Domstolsverket verka för fler yngre nämndemän och fler partipolitiskt obundna nämndemän. Kommunikationen riktades främst till åldersgruppen 18 – 44 år, den grupp som är underrepresenterad.

4.1.2 Stödjande målgrupper

De stödjande målgrupperna är de som finns i närheten av de primära och kan ha visst samarbete med dem, men som inte har direkt inflytande över beslut. De behövde vi också vända oss till i uppdraget. Det var:

- riksdagspartier på central nivå
- riksdagspartiernas ungdomsförbund
- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Nämndemännens Riksförbund (NRF) och andra lokala nämndemannaföreningar
- befintliga nämndemän

4.2 Strategier

Huvudsakliga strategier som låg till grund för aktiviteterna i genomförandet var:

4.2.1 Tidsmässigt samordnad process

En bärande strategi var att försöka få en *tidsmässig samordning under 2019* mellan de aktörer som är med i processen med att utse nämndemän – domstolar, samt nominerande och väljande organ. Det skulle innebära bättre förutsättningar för att lägga kommunikationsinsatser riktade till allmänheten under den tid då partier nominerar. Dessutom skulle alla aktörer få möjlighet att arbeta inom rimliga tidsramar.

Domstolsverkets önskemål för 2019 var:

Februari:

Domstolar begär nämndemän från kommuner och regioner.

Mars-juni:

Partier arbetar med nomineringar samtidigt som Domstolsverket har sin kampanj till allmänheten.

Augusti-september:

Fullmäktige i kommuner och regioner väljer nämndemän

Oktober:

Domstolarna får namnen på sina nämndemän så att de hinner administrera, kontrollera och utbilda innan mandatperioden börjar.

4.2.2 Starta aktiviteterna innan de allmänna valen

Det var känt efter faktainsamlingen i fas 1 att en del partier skulle samla nämndemannakandidater på sina listor i samband med de allmänna inför val 2018, medan andra sagt att de skulle arbeta med nämndemän efter de allmänna valen. Därför påbörjade Domstolsverket insatserna riktade till partier, kommuner och regioner i mars av 2018.

4.2.3 Digital kommunikation

Digitalt material är lätt att sprida och Domstolsverket ville leda målgrupperna till webbplatsen blinamndeman.se som är navet i kommunikationen om nämndemän. Dessutom är det lätt att följa upp och är relativt kostnadseffektivt. Därför valde Domstolsverket att i största möjliga mån arbeta med digitala kommunikationsinsatser.

4.2.4 Erbjuder verktyg så att partierna kan arbeta själva

Domstolsverket ville att partierna själva skulle jobba för målsättningarna fler yngre, fler som kommer utanför partierna och ökad kunskap om vad uppdraget som nämndeman innebär. Valberedningar bytts ut och frågan om nämndemän är aktuell först vart fjärde år. Domstolsverket ville därför erbjuda partierna verktyg i form av stöd- och utbildningsmaterial.

4.2.5 Låta andra sprida vår information

Det visade sig i fas 1 att flera aktörer var villiga att sprida Domstolsverkets information; riksdagspartier på central nivå, SKR och NRF, men även riksdagspartiernas ungdomsförbund.

Registratorer i kommuner och regioner var nyckelpersoner för att försöka sprida information till alla partier, inte bara riksdagspartier, i kommuner och regioner. De ombads sprida information både till personer som nominerar och tjänstemän som förbereder val.

4.2.6 Kampanj till presumtiva nämndemän yngre än 45 år

Alla ska få samma chans att bli nämndeman. Det är dock gruppen 18 – 44 år som är underrepresenterad i nämndemannakåren i jämförelse med befolkningens sammansättning. Uppdraget hade tydliga effektmål och för att få den effekt som Domstolsverkets skulle mätas på krävdes riktade insatser. Det gjorde att Domstolsverket lade mest fokus på målgruppen under 45 år.

4.2.7 Sociala medier för att nå presumtiva nämndemän

För att nå presumtiva nämndemän utanför de partipolitiska kretsarna och som är yngre än 45 år användes kanaler där dessa personer finns, vilket till stor del är i sociala medier. Enligt Svenskarna och internet 2019 använder en stor majoritet av internetanvändarna sociala medier och av de som arbetar använder 87 procent dessa kanaler.²

4.3 Budskap

4.3.1 Budskap till nominerande organ

Under de två år som Domstolsverket genomfört kommunikationsinsatser till målgruppen har budskapen varit flera. Huvudteman har varit: "Det behövs nämndemän i alla åldrar, men det behövs fler yngre". "Släpp kravet på parti-medlemskap, uppdraget är opolitiskt". "Försök rekrytera nämndemän även utanför partiet" och "Ni är en del av en process. Försök arbeta med nomineringar under mars–juni 2019". Dessutom information om utbildnings- och stödmaterial på blinamndeman.se.

² Svenskarna och internet 2019, Internetstiftelsen

4.3.2 Budskap till väljande organ

Under de två år som Domstolsverket genomfört kommunikationsinsatser till målgruppen har budskapen främst varit ”Ni är en del av en process. Försök arbeta med val under augusti–september 2019”. Dessutom information om stöd på blinamndeman.se.

4.3.3 Budskap till domstolar

Budskapet till domstolarna har främst varit ”Ni är en del av en process. Försök begära de antal nämndemän ni behöver från kommuner och regioner under februari 2019”. Dessutom information om stöd på Sveriges Domstolars intranät.

4.3.4 Budskap till presumtiva nämndemän

Budskapet till presumtiva nämndemän under kampanjen var ”Vi behöver vanligt folk till ett ovanligt viktigt uppdrag. Gör en insats för demokratin” och ”Kontakta ett parti där du bor”. Varianter av budskapen användes. De kombinerades med länk till blinamndeman.se där användaren hittade all information om hur det går till att bli vald.

5 Genomförda kommunikationsinsatser

5.1 Nominerande organ

5.1.1 Utvecklad webbplats

Webbplatsen blinamndeman.se utvecklades med delar som specifikt riktade sig till de som nominerar nämndemän, fliken Nominera & välja. Flera nya sidor skapades.

Tidigare inlagt material uppdaterades, filmen ”Rättsstatens 8 500 nyckelpersoner” som uppmanar till att inte tänka partipolitiskt vid nominering och diagram över nämndemännens åldersfördelning per domstol.

5.1.2 Nyhetsbrevet Inför Nämndemannavalet 2019

Det digitala nyhetsbrevet Inför Nämndemannavalet 2019 var ett formgivet nyhetsbrev som berättade om nämndemännens roll och uppgift på olika sätt samtidigt som mottagarna fick påminnelser om vikten av förnying och breddning.

Det innehöll även påminnelse om tidsmässig samordning, stöd vid nominering och val och annat som handlar om verksamheten inom Sveriges Domstolar för att göra det intressant i ett större perspektiv. Innehållet länkade till sidor på blinamndeman.se.

Nyhetsbrevet var en bärande del i kommunikationen. Det gavs ut med 3 nummer per år under 2018 och 2019, totalt 6 nummer och gick till prenumeranter.

För att få spridning av brevet och få fler prenumeranter mejlades även information om och länkar till brevet till riksdagspartier centralt och/eller lokala föreningar samt till registratorer i kommuner och regioner med uppmaning att sprida till de som nominerade och förberedde val. Det var även med hänsyn till GDPR som Domstolsverket valde detta sätt istället för att söka fram personliga adresser.

Information om nyhetsbrevet gick också till Sveriges Kommuner och Regioner för spridning. Nyhetsbrevet skickades också till Nämndemännens Riksförbund.

5.1.3 Utbildnings- och stödmaterial

E-utbildning

I november 2018, inför den önskade nomineringsperioden våren 2019, lanserades en 60 minuter lång e-utbildning riktad till dem som nominerar nämndemän. Den gjordes tillgänglig på blinamndeman.se.

Utbildningen bestod av fyra delar: Nämndemännens roll och uppgift, Praktiskt och villkor för uppdraget, Processen för nominering och val och Det egna nomineringsarbetet.

Varje del avslutades med frågor att diskutera för partiets egna arbete med nominering.

Powerpointpresentation och checklistor

Samtidigt som e-utbildningen blev klar lades även en *powerpointpresentation* på blinamndeman.se. Den skulle vara ett stöd för partiernas möten med intresserade kandidater.

En checklista togs fram "*Kom-ihåg-att berätta för den som är intresserad av att bli nämndeman*", som skulle vara enkel att ha till hands om någon ville veta mer om uppdraget som nämndeman. En tidigare *Checklista för dig som ska nominera nämndemän* formgavs och gjordes även den tillgänglig på blinamndeman.se.

Tryckt information

I juni 2018 skickades ett *tryckt blad till registratorer* i kommuner och regioner. För att be dem sprida information om nyhetsbrevet, uppmana till prenumeration och påminna om den tidsmässiga samordningen. Syftet var att få fler prenumeranter av nyhetsbrevet och få mottagarna att göra tidsplanering för nämndemannaval.

För att nå ut med *utbildnings- och stödmaterial* i november 2018 skickades, vid sidan av det digitala nyhetsbrevet, skriftlig information, ett tryckt brev per post till registratorer i kommuner och regioner för spridning. Ett tryckt brev med Checklista och Kom-ihåg-att-berätta-folder skickades till cirka 100 partikanslier i distrikt. Ett tryckt brev skickades till nästan 400 lokala partiföreningars kanslier.

5.2 Väljande organ

5.2.1 Nyhetsbrevet Inför Nämndemannaval 2019

Nyhetsbrevet, beskrivet ovan, riktade sig även till de som väljer nämndemän även om den absoluta tyngdpunkten låg på det nominerande. Det fanns ingen anledning att göra två olika brev. För kommuner och regioner var det viktigt med information om den tidsmässiga samordningen, men även om kårens sammansättning.

5.2.2 Utvecklad webbplats

Webbplatsen blinamndeman.se och fliken Nominera & välja, beskrivet ovan, riktar sig till stor del även till de som förbereder val.

5.3 Domstolar

Domstolsverket tog fram ett stödmaterial till domstolar att använda i sina kontakter med kommuner och regioner, med budskap som kopplar till föryngning, breddning och den tidsmässiga samordningen. Stödet fanns tillgängligt på Sveriges Domstolars intranät.

Stödet bestod bland annat av *textavsnitt till brev* som domstol skickar till kommuner och regioner för att *begära det antal nämndemän* som de behöver inför kommande mandatperiod. Textavsnitten kopplar till budskapen om behov av föryngning och breddning.

Domstolsverket tog fram en powerpointpresentation om det skulle bli aktuellt med möte mellan domstol och till exempel kommun eller region. För att berätta om uppdraget som nämndeman och vikten av allsidig sammansättning av kåren.

5.4 Presumptiva nämndemän

5.4.1 Annonsering och inlägg i sociala medier

För att väcka intresse för uppdraget som nämndeman producerades fyra korta filmer om 30 sekunder och tre rörliga annonser.

Tre yngre nämndemän berättade om varför de valt att ta uppdraget och reflekterade över ord för att dementera eventuella förutfattade meningar om att uppdraget är ”politiskt”, ”svårt” och ”mossigt”. Huvudbudskapet i annonserna var ”Vi behöver vanligt folk till ett ovanligt viktigt uppdrag”.

Inläggen i sociala medier riktades till samhällsintresserade personer yngre än 45 år och hänvisade till webbplatsen blinamndeman.se. Kampanjen pågick under perioden 18 mars – 12 maj 2019 främst på Facebook (70 procent), en liten del på Instagram (25 procent) och Messenger (5 procent). Inlägg gjordes även på LinkedIn i Sveriges Domstolar och på Twitterkontot @DV-press.

5.4.2 Spotannonsering i press

För att nå ut bredare, inte bara yngre personer, lades spotannonser i storstadspress och lokalpress, drygt 100 media, under perioden 25 mars – 7 april 2019. Även här var budskapet ”Vi behöver vanligt folk till ett ovanligt viktigt uppdrag”. Den som klickade på annonserna kom till blinamndeman.se.

5.4.3 Blinämndeman.se

Första sidan på blinamndeman.se anpassades till kampanjen till allmänheten. Där finns sidor som beskriver hur man blir vald och om vad uppdraget innebär. Under 2018 och 2019 har innehållet riktat till presumptiva nämndemän fyllts på, bland annat i form av intervjuer med nämndemän och domare.

5.5 Befintliga nämndemän

Inför det att kampanjen till allmänheten skulle påbörjas i mars 2019 skickades ett brev till de nämndemän som tjänstgjorde under mandatperioden 2016 – 2019.

Syftet var att informera dem om kommunikationsinsatserna och målsättningarna att föryngra och bredda kåren samt be dem tipsa om nämndemannauppdraget.

5.6 Ungdomsförbund

Riksdagspartiernas ungdomsförbund fick information via e-post om att kampanjen till allmänheten i syfte att föryngrä och bredda nämndemannakåren startat. Med budskap om att uppdraget som nämndeman är opolitiskt. De ombads dela film på sociala medier.

6 Nådde kommunikationsinsatserna fram till målgrupperna?

Här beskrivs hur kommunikationsinsatserna fungerat i den mån de kunde följas upp med hjälp av besöks- och klickstatistik samt enkätundersökningar till målgrupperna. Själva effekten av insatserna redovisas i resultatdelen i kapitel 7.

6.1 Statistik från blinämndeman.se

6.1.1 Åren 2018 och 2019

Under de två år Domstolsverket genomförde aktiviteter riktade till nominerande och väljande organ samt till allmänheten, hade webbplatsen besök av drygt 57 000 (2018) användare respektive nästintill 100 000 (2019). Det har varit klart ökad aktivitet under de två åren jämfört med cirka 38 000 användare under 2017.

Trafiken var särskilt stor under våren 2019, under kampanjen till allmänheten. Aktiviteten var också högre än vanligt i augusti-september då många val troligtvis gjordes.

Antalet sidvisningar har nästan tredubblats mellan åren 2017 och 2019.

Det tyder på att aktiviteterna haft god effekt när det gäller att leda målgrupperna till webbplatsen. Det tyder också på att webbplatsens innehåll är relevant.

Avvisningsfrekvensen från startsidan 26,2 procent är mycket bra och tyder på att besökarna klickat vidare därifrån till andra sidor. En genomsnittsanvändare tittade på lite mer än 2 sidor och var inne på webbplatsen i nästan två och en halv minut. Det är ingen större skillnad jämfört med 2017.

6.1.2 Kampanjen till allmänheten

Under kampanjperioden 18 mars till 12 maj 2019 hade webbplatsen drygt 34 000 användare, mer än fyra gånger så många som samma period året innan.

6.1.3 Besök på viktiga sidor

Under fliken Nominera & välja skapades nya sidor riktade till dem som nominerar och väljer. Sidor som handlade om utbildning och stöd vid nominering hade drygt 5 000 sidvisningar. Sidan om e-utbildning hade 600 visningar, nästan 400 hade öppnat e-utbildningen.

Sidan Behörighet och lämplighet hade 3 500 sidvisningar och sidan om tidsmässig samordning hade cirka 7 600 visningar. Siffrorna avser 2018 och 2019.

De viktiga sidorna kan nog anses välbesökta även om det vore önskvärt att fler skulle använt e-utbildningen.

De mest visade sidorna på hela webbplatsen under 2018 och 2019 var Så blir du vald (nästan 76 000 sidvisningar), Roll och uppgift (drygt 44 500) samt Ersättningar och rättigheter (drygt 42 000).

6.1.4 Hur hittade användarna webbplatsen?

Under kampanjen till allmänheten kom cirka en tredjedel av användarna (nästan 10 000) till webbplatsen via Domstolsverkets annonsering i sociala medier. Ungefär lika stor del kom via sökmotor respektive genom att skriva in adressen direkt. De som skrev in adressen direkt ökade till drygt 11 000 användare från nära 2 000 jämfört med samma period året innan. Och de som kom via sökmotor ökade från nära 5 000 till drygt 10 000.

Det tyder på att webbplatsen blivit mer känd. Siffrorna visar också att annonseringen i sociala medier hade god effekt på antalet besök.

Domstolsverkets rapport från blinämndeman.se finns som bilaga 2.³

6.1.5 Frågeformuläret på blinämndeman.se

Under 2018 och 2019 kom det in sammanlagt cirka 250 frågor eller synpunkter via frågeformuläret på blinämndeman.se. Cirka 200 kom från allmänheten, cirka 30 från kommun eller region samt cirka 15 från partier.

Frågorna och synpunkterna från allmänheten handlade till störst del om behörighet och lämplighet, praktiska frågor kring sökprocessen och rättigheter (arvode, ersättning och ledighet). Cirka en tiondel har haft synpunkter på kravet på parti-medlemskap.

Frågorna från kommuner och regioner har mestadels handlat om att de inte vet hur många nämndemän de ska välja. Frågorna från partierna har mest handlat om hur många de ska nominera samt frågor om behörighet och lämplighet.

Under kampanjperioden på nästan 5 månader 2015 kom det in cirka 170 frågor och synpunkter.

6.2 Statistik från marknadsföringen

6.2.1 Nyhetsbrevet Inför Nämndemannaval 2019

Nyhetsbrevet, riktat till de som nominerar och väljer nämndemän, har gått ut med totalt 6 nummer under åren 2018 och 2019.

Antalet prenumeranter har ökat under tiden och vid årsskiftet 2018/2019 var antalet 665 varav 28 finns inom Sveriges Domstolar. Öppningsfrekvensen har varit cirka 65 procent och av de som öppnat har det varit runt 40 procent som klickat på länkar i brevet.

6.2.2 Annonsering och inlägg i sociala medier

Kampanjen till allmänheten 18 mars till 12 maj 2019 byggde till stor del på annonsering i sociala medier. Annonseringen bestod av 4 korta filmer om cirka 30 sekunder samt 3 rörliga annonser som länkade till blinämndeman.se

Antalet inläggsinteraktioner på annonserna (alla aktiviteter som personer utför medan de körs till exempel reagera, kommentera, dela, visa videoklipp eller

³ Bilaga 2 : Rapport blinämndeman.se

klicka på länk) var närmare 170 000. Av dessa var drygt 10 000 klick på länk till webbplatsen och över 83 000 tittade på filmerna i sin helhet eller minst 15 sekunder.

Det tyder på att många visat intresse och nåtts av budskapen även om de inte klickat på länken.

Kostnaden per klick var cirka 4,75 kr, att jämföra med förra kampanjen då 18 000 klick på Facebookannonser kostade 2,62 per klick. Då bestod annonserna å andra sidan inte av filmer.

På LinkedIn Sveriges Domstolar gjordes en liten del annonsering kombinerat med vanliga inlägg med kampanjmaterialet. Det resulterade i drygt 2 000 klick och cirka 6 500 medievisningar. På Twitterkontot @DV-press gjordes inlägg vilket gav nästan 200 länkklick och drygt 1 600 videovisningar.

I samband med kampanjstart skapades en Facebooksida där det gjordes inlägg under hela 2019. Domstolsverket hade möjlighet till direkt dialog och kunde svara på frågor. Antalet följare har vuxit till drygt 200 (per 2020-01-17).

Kampanjen genererade ett hundratal kommentarer. Flera uttryckte en positiv inställning till uppdraget och det ställdes några frågor om vad det innebär. De flesta kommentarerna handlade om hur det går till att bli vald, att nämndemän utses av politiska partier när det är ett opolitiskt uppdrag. Några har ifrågasatt att partier kräver medlemskap och politiskt engagemang för att nominera. Det förekom även kommentarer om roll och uppgift samt om hur nämndemän betar sig. De kommentarerna hade oftast en negativ ton.

Domstolsverkets rapport om sociala kanaler finns som bilaga 3.⁴

6.2.3 Spotannonsering

Spotannonseringen på tidningars webbplatser, fördelat på 91 procent lokal press och 9 procent storstadspress, genererade cirka 4 400 klick till blinamndeman.se. Det innebar en kostnad per klick på 22,70 kr.

Resultatet tyder på att en bred annonsering på det här sättet inte var lika effektivt som annonseringen i sociala medier. Det kan också bero på annonsernas utformning och val av media. Dock har annonserna förmodligen bidragit till att fler sökt sig till webbplatsen

6.3 Vad tyckte målgrupperna om kommunikationen?

I syfte att utvärdera insatserna har Domstolsverket genomfört enkätundersökningar till flera målgrupper. Här kort om uppfattningen om Domstolsverkets kommunikation.

Enkäterna till *nominerande och väljande organ* genomfördes mellan 4 och 27 november 2019. Registratorer i 290 kommuner och 21 regioner ombads sprida dem. Den ena enkäten till personer inom partier representerade i fullmäktiga med uppgift att nominera nämndemän och den andra till tjänstemän inom kommun och region som förberedde val av nämndemän. Domstolsverket hade inte kännedom om vilka dessa personer var varför målgruppens storlek var okänd.

⁴ Bilaga 3: Rapport sociala kanaler

6.3.1 Nominerande organ

Enkäten och har besvarats av cirka 700 personer som arbetar med nominering av nämndemän.

De som sett nyhetsbrevet, informationen på blinamndeman.se samt utbildnings- och stödmaterialet har tyckt att det varit till nytta och de vill ha fortsatt stöd från Domstolsverket. Dock är det väldigt många som inte sett Domstolsverkets kommunikation.

Undersökningen visar att de nominerande fått information om nämndemannavalet i ungefär lika stor utsträckning från alla kanaler som använts. Information från partierna (via partikansli eller via parti centralt) är sammantaget den viktigaste källan.

Det är tydligt att en stor svårighet i detta uppdrag varit att nå ut med informationen och få målgruppen att titta på den, trots att Domstolsverket försökt genom flera kanaler; via registratorer, via riksdagspartier centralt och via partikansli samt via prenumeration på nyhetsbrev.

Domstolsverkets sammanställning av enkät till nominerande finns som bilaga 4.⁵

6.3.2 Väljande organ

Enkäten har besvarats av 180 tjänstemän som arbetar med att förbereda val av nämndemän i kommuner och regioner.

Resultatet var ungefär detsamma som för kommunikationen till nominerande. De som fått informationen har haft nytta av den och vill ha fortsatt stöd, men det är också många som inte sett den. Målgruppen har fått sin information via registrator och via prenumeration på nyhetsbrev. Nyhetsbrevet var den enskilt viktigaste kanalen för information om nämndemannavalet.

Domstolsverkets sammanställning av enkät till väljande finns som bilaga 5.⁶

6.3.3 Valda nämndemän

Enkäten till valda nämndemän skickades till 7 205 nämndemän som valts för mandatperioden 2020 – 2023 och vars e-postadress Domstolsverket kunde få tillgång till. Den besvarades av 5 499 personer vilket innebär en svarsfrekvens på 76 procent. Enkäten genomfördes mellan 13 och 27 januari 2020.

De nämndemän som tjänstgör första året, 41 procent av alla respondenter, anger att de fick information via partiet, vilket inte är så konstigt eftersom 95 procent var medlemmar i ett parti när de blev nominerade. Ett fåtal av de som är nyvalda har angett att de fick reda på att det var dags för nämndemannaval via sociala medier och annonser, något färre än vid föregående val.

Två tredjedelar av de nyvalda nämndemännen besökte blinamndeman.se och cirka en fjärdedel har sett inläggen sociala medier. Majoriteten anger att de kanalerna bidrog till intresset för att bli nämndeman.

⁵ Bilaga 4: Sammanställning enkät till nominerade

⁶ Bilaga 5: Sammanställning enkät till väljande

Det tyder på att det som partierna gör för att göra valet känt är mycket viktigt samt att Domstolsverkets kampanj till allmänheten inte nått fram i så stor utsträckning som vore önskvärt, åtminstone inte till de valda nämndemän som svarat på enkäten.

Av de som tjänstgör för första gången tycker knappt tre fjärdedelar (70 procent) att de fick den information de behövde innan de blev valda. Det är en minskning med 3 procent jämfört med föregående val.

Domstolsverkets sammanställning av enkät till valda nämndemän finns som bilaga 6.⁷

6.3.4 Domstolar

Domstolsverket skickade i januari 2020 även en enkät till chefsadministratörer på 70 domstolar som har nämndemän; tingsrätter, hovrätter, förvaltningsrätter och kammarrätter och svar kom in från 46, svarsfrekvens 67 procent. Syftet var bland annat att utvärdera Domstolsverkets försök till tidsmässig samordning och de stöd som tagits fram.

Majoriteten av de som svarat anger att de haft nytta av de stödmaterial som Domstolsverket tog fram för kontakt med kommuner och regioner, där budskap om breddning och föryngring fanns med. Ytterst få, en tiondel, har använt den powerpointpresentation som togs fram för eventuella möten med kommuner och regioner, även de med budskap om breddning och föryngring. Nästan alla (96 procent) av domstolarna tycker att det varit bra att Domstolsverket försökt samordna aktörerna tidsmässigt.

7 Resultat - effekter på nämndemannakåren

För att kunna utvärdera kommunikationsinsatserna användes flera källor: Uppgifter om ålder hämtas ut från Domstolsverkets löneadministrationssystem som hanterar nämndemännens ersättningar. De uppgifterna bygger på samtliga 8 000 valda nämndemän.

Den redan tidigare nämnda enkäten (avsnitt 6) till valda nämndemän ger svar om antal nämndemän utanför partipolitiken och deras uppfattning om information innan val.

⁷ Bilaga 6: Sammanställning enkät till valda nämndemän

7.1 Nämndemännens åldersfördelning

Medelåldern i nämndemannakåren är 59,2 år. Det innebär att medelåldern höjts med 2 år sedan föregående val.⁸

Nämndemän			Befolkning ⁹	
	1 mars 2020	1 mars 2016	1 mars 2015	1 nov 2019
Medelålder	59,2	57,2	57,7	-
18-44	18 %	23 %	21 %	44 %
45-64	35 %	34 %	34 %	31 %
65 och över	47 %	43 %	45 %	25 %

Som framgår av tabellen ovan så har andelen nämndemän under 45 år minskat och andelen över 65 år ökat, vilket var tvärtemot uppdragets intentioner. Det är nu ännu större skillnad mellan nämndemannakårens ålderssammansättning och Sveriges vuxna befolkning jämfört med tidigare.

Det finns stora skillnader mellan domstolarna när det gäller andelen nämndemän i olika ålderskategorier. Ingen kan sägas ha en nämndemannakår som helt speglar befolkningen. Närmast kommer dock Sundsvalls tingsrätt och Ångermanlands tingsrätt där 32 procent av nämndemännen är under 45 år.

7.2 Valdes nämndemän utanför partipolitiken?

Enligt Domstolsverkets enkätundersökning till valda nämndemän var endast 5 procent inte medlemmar i ett parti. Det är ingen förändring jämfört med föregående val.

7.3 Bidrog partierna till att bredda nämndemannakåren?

Enkätundersökningen till de valda nämndemännen visar också att det är något fler (7 procent) av nämndemännen som varit medlemmar i ett parti mindre än ett år, jämfört med föregående undersökning (4 procent). Det kan tyda på att det finns nämndemän som blev partianslutna för att få möjlighet att bli valda och att partierna nu nominerat något fler personer utifrån.

De 5 procent (262 personer) som inte var medlemmar i ett parti när de blev nominerade, nominerades främst av Miljöpartiet (25 procent), Moderaterna (16 procent) och Centerpartiet (12 procent).

I enkätundersökningen till de som nominerar svarade nästan hälften att personer utanför partiet har hört av sig och visat intresse för att bli nämndeman. Samtidigt anger större delen (78 procent) av de som nominerar att de kräver partimedlemskap, en liten del (15 procent) har rekryterat utan krav på medlemskap.

En majoritet (85 procent) anger att de inte gjort några aktiviteter för att rekrytera nämndemän utanför partiet.

⁸ Statistik från 2020-03-01, Domstolsverket

⁹ Avser Sveriges vuxna befolkning, källa SCB

Knappt hälften av nämndemännen tjänstgör nu för första gången. Det är en skillnad mot föregående val då en femtedel tjänstgjorde för första gången. Det tyder på att nämndemannakåren förnyas i större utsträckning.

Sammanfattningsvis tyder detta på att det fortfarande är ytterst få nominerande som aktivt bidrar till att bredda nämndemannakåren utanför de partipolitiska kretsarna.

7.4 Fick nya nämndemän den information de behövde innan de blev valda?

Enligt enkätundersökningen till nämndemännen tyckte knappt trefjärdelar (70 procent) av de som valdes för första gången att de fick den information de behövde innan de blev valda, vilket är en minskning med 3 procent jämfört med tidigare.

Bland de nya nämndemännen i åldern 18 – 44 år tycker endast drygt hälften (56 procent) att de fick den information de behövde innan de blev valda, en försämring jämfört med föregående val (70 procent).

De som svarade nej på frågan om de fick tillräckligt med information innan val angav att de hade velat veta mer om följande områden, vilket är ungefär samma som vid föregående val:

Vad uppdraget innebär och hur det går till i praktiken	23 %
Ersättningar och villkor	7%
Behörighetskrav och lämplighet	4 %
Hur valprocessen går till	3 %
Annat	1 %

Sammanfattningsvis ligger uppfattningen om huruvida tillräckligt med information lämnades innan val eller inte på samma nivå som tidigare, men större andel i åldersgruppen 18 – 44 år tycker inte att de fått tillräckligt med information.

8 Tendenser i övrigt

I enkäten till de valda nämndemännen ställdes även frågan om varför de vill vara nämndemän. De alternativ som angavs mest var:

- Jag vill bidra till samhällsnytta (62 %)
- Det känns meningsfullt och stimulerande (58 %)
- Det är ett hedersuppdrag (26 %)
- Juridiska frågor intresserar mig (26 %)

Andelen som anger att drivkraften är viljan att bidra till samhällsnytta har ökat från föregående val (50 procent). Det är ingen större skillnad i åldersgrupperna.

9 Reflektioner över resultatet

Domstolsverket konstaterar att målen för uppdraget, att genom kommunikationsinsatser verka för en förnyring och breddning av nämndemannakåren utanför de partipolitiska kretsarna inte uppnåtts. Inte heller ökades kunskapen hos nämndemännen om vad uppdraget innebär innan de blev valda, utan den ligger på samma nivå som tidigare.

Detta trots att Domstolsverket genomfört kontinuerliga kommunikationsinsatser i flera kanaler för att i god tid nå de personer som nominerar och väljer nämndemän. I det arbetet har Domstolsverket haft dialog med personer från partier på olika nivåer, kommuner och regioner samt med Sveriges Kommuner och Regioner för att komma fram till lämpliga sätt att sprida information.

Domstolsverket har även genomfört en kampanj till allmänheten, huvudsakligen riktad till personer utanför de partipolitiska kretsarna och som är yngre än 45 år.

Det är värt att notera att det finns en risk för att förtroendet för den dömande verksamheten minskar om obalansen i ålder mellan nämndemannakåren och Sveriges befolkning inte förändras. Likadant om inte fler nämndemän rekryteras utanför de partipolitiska kretsarna. Givet uttalad långsiktig målsättning med breddad rekrytering är det allvarligt om denna trend fortsätter.

Vad har varit svårt?

Det har funnits flera svårigheter i uppdraget med att genomföra kommunikationsinsatserna till de som nominerar och väljer.

Det har inte varit optimalt att vara beroende av andra – registratorer i kommuner och regioner, Sveriges Kommuner och Regioner samt centrala och lokala partikanslier - för att kunna sprida vår information riktad till nominerande och väljande. Det är tydligt att information i vissa fall inte gått fram eller tagits emot och att den i vissa fall spridits sent.

Samtidigt har det då varit bra att ha fått hjälp med att nå ut via flera kanaler. Antalet prenumeranter på nyhetsbrevet Inför Nämndemannaval 2019 har sakta ökat, men det tar tid att bygga upp en grupp med rätt prenumeranter.

Målgrupperna har utgjorts av många olika organisationer – partier, kommuner och regioner samt domstolar - som alla har fungerat olika både vad gäller organisation, arbetssätt, tidplaner, kunskaper om uppdraget som nämndeman och om processen kring nominering och val.

De personer som arbetar med nämndemannanomineringar och val byts ut och kunskapsnivån är skiftande. Vi ser att nära hälften av de som nominerat nämndemän gjorde det för första gången. Det innebär att partierna behöver arbeta kontinuerligt med att utbilda dem som ska ha denna uppgift.

Vad har varit lyckosamt?

Domstolsverkets försök till tidsmässig samordning mellan de aktörer som är med i processen med att utse nämndemän får anses vara lyckat. Domstolarna är nöjda med att ha fått namnen på de valda nämndemännen med lite bättre fram-

förhållning. Det verkar också som om de nominerande organen till allra största delen arbetat med nomineringar under våren 2019 och valen i fullmäktige har till stor del gjorts under september 2019. Det innebär att kampanjen till allmänheten låg någorlunda rätt i tiden.

Även om Domstolsverkets kommunikationsinsatser (nyhetsbrev, flik på bli-nämndenman.se och utbildnings- och stödmaterial) till stor del inte nått fram till de nominerande och väljande så har de ändå i olika grad varit till nytta för dem som sett dem.

Kampanjen till allmänheten, aktiviteterna i sociala kanaler, har väckt intresse. Det visar både statistiken över hur många som tittat på annonserna (filmerna) och antalet klick, men även på trafiken till blinämndeman.se.

Med tanke på att den enskilt starkaste drivkraften för att vara nämndeman, enligt enkäten till nämndemän, är viljan att bidra till samhällsnytta har budskapet ”Gör en insats för demokratin. Bli nämndeman” fungerat.

Vad krävs för att målen ska uppnås?

Liksom efter tidigare uppdrag till Domstolsverket är det tydligt att enbart kommunikation inte löser behovet av breddning och föryngring.

Det finns personer som gärna vill bli nämndemän, men inte vill ha koppling till ett parti när det är ett opolitiskt uppdrag. Om det vittnar frågor och synpunkter som kommit in till Domstolsverket samt kommentarer i sociala kanaler. Många partier behöver vara villiga att släppa kravet på partimedlemskap och politiskt engagemang för att nominera nämndemän, utan att ge avkall på lämplighet.

Det är känt sedan tidigare att det är svårt att rekrytera yngre till uppdraget som nämndeman eftersom många har svårt att kombinera uppdraget med arbets- och familjesituation. Att många yngre är mer rörliga och flyttar är en annan aspekt.

Det måste till interna målsättningar och ett strukturerat sätt att arbeta med breddning och föryngring inom partierna i god tid innan val. Frågan behöver drivas från centralt håll inom partierna. I annat fall behöver ändrad lagstiftning noga övervägas.

De flesta nämndemän tycker att de fått den information de behöver innan de blev valda, men det finns också de som hade velat veta mer om vad uppdraget innebär. De som nominerar är nyckelpersoner och partierna behöver arbeta med att utbilda dem för att de ska känna sig trygga i att berätta för dem som visar intresse för uppdraget som nämndeman.

Domstolsverkets roll

Domstolsverket har i samband med uppdragen från regeringen som gäller nämndemän byggt upp en kanal för information riktad till allmänheten, men även till de som nominerar och väljer; webbplatsen blinämndeman.se.

Domstolsverket ser som sin uppgift att över tid tillhandahålla generell information till allmänheten om vad uppdraget som nämndeman innebär, hur det går till att bli vald och vilka krav som finns för att komma ifråga.

Domstolsverket kan också fortsatt erbjuda ett generellt stöd för dem som har till uppgift att nominera och välja nämndemän, så att de vet hur hela processen med

att utse nämndemän går till, vad uppdraget som nämndeman innebär och om behörighet och lämplighet.

Förmodligen finns det en förväntan från de aktörer som är med i processen med att utse nämndemän – domstolar och nominerande och väljande organ – att deras arbete samordnas tidsmässigt även nästa gång det är dags för nämndemanna-
naval.

Domstolsverket behöver inte ett regeringsuppdrag för att arbeta med ovanstående.

10 Projektformalia

10.1 Organisation

Arbetsgrupp

Uppdragsledare

Kristina Ridal Ceder, enheten för extern kommunikation

Uppdragsdeltagare

Helen Larsson, enheten för extern kommunikation

Styrgrupp

Operativ beställare

Helen Ulvegård, chef enheten för extern kommunikation

Beställare

Petra Thor Jonzon, kommunikationsdirektör

Domstolsrepresentant till och med 2019-08-27

Per Lennerbrant, chefsrådman, Avd 2, Stockholms tingsrätt

Operativ beställare till och med 2018-01-15

Maria Jansson, chef enheten för extern kommunikation

Övriga insatser i arbetet

Jurister från rättsenheten har fungerat som stöd i juridiska frågor och enheten för löneadministration har bistått med statistik och adressuppgifter.

I arbetet har också externa partier involverats: Gullers Grupp, TMG Tabergs tryckeri, AJ E-print, TimeCut (med SpiderAds och Leads) samt fotografer.

10.2 Utfall kostnader inklusive personella resurser

Kostnaderna för hela arbetet i det långsiktiga nämndemannauppdraget för åren 2016 – 2019 var totalt cirka 1,5 miljoner kronor, köpta tjänster.

Utöver det tillkommer kostnad för Domstolsverkets personella resurser, totalt cirka 6 480 timmar till en kostnad om knappt 3 miljoner kronor.

10.3 Överlämning/ leverans av projektresultat

Rapporten överlämnas till Justitiedepartementet senast den 15 mars 2020.

Projektinformation finns samlad i akten 96 – 2017 på Domstolsverket.

11 Bilagor

Bilaga 1: Uppdrag till Domstolsverket att genomföra kommunikationsinsatser inför nämndemannaval Ju2015/3889/DOM

Bilaga 2: Rapport blinämndeman.se

Bilaga 3: Rapport sociala kanaler

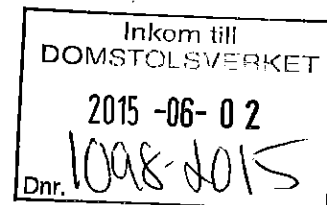
Bilaga 4: Sammanställning enkät till nominerande

Bilaga 5: Sammanställning enkät till väljande

Bilaga 6: Sammanställning enkät till valda nämndemän

Justitiedepartementet

Domstolsverket
551 81 Jönköping

Uppdrag till Domstolsverket att genomföra kommunikationsinsatser inför nämndemannaval

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Domstolsverket att inför nämndemannavalet år 2015 dels genomföra kommunikationsinsatser gentemot presumtiva nämndemän i syfte att öka intresset för och kunskapen om uppdraget, dels genomföra kommunikationsinsatser gentemot nominerande och väljande organ i syfte att få till stånd en bredare rekrytering.

Regeringen uppdrar också åt Domstolsverket att under perioden 2016-2019 genomföra en kommunikationsinsats gentemot nominerande och väljande organ i syfte att långsiktigt få till stånd en bredare rekrytering.

Målsättningen med insatserna är att bredda rekryteringen och åstadkomma en förnygring av nämndemannakåren.

Domstolsverket ska göra kommunikationsinsatser som vänder sig till presumtiva nämndemän bland allmänheten. Målgruppen bör informeras om förutsättningarna för uppdraget och hur man går till väga för att anmäla intresse för att bli nämndeman. Domstolsverket ska också göra en kommunikationsinsats gentemot nominerade och väljande organ. Dessa organ bör också informeras om förutsättningarna för uppdraget och om vikten av en allsidigt sammansatt nämndemannakår.

Domstolsverket ska också göra en kontinuerlig kommunikationsinsats som vänder sig till de nominerande och väljande organen i syfte att få till stånd en bredare rekrytering utanför den partipolitiska kretsen. Insatsen bör bedrivas långsiktigt och i dialogform.

Uppdraget ska genomföras inom befintliga anslagsramar. Uppdraget i den del som avser kommunikationsinsatser inför årets nämndemannaval ska redovisas till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 15 mars

2016. Uppdraget i den del som avser kontinuerliga kommunikationsinsatser ska redovisas senast den 15 mars 2020. Av redovisningarna ska framgå hur insatserna har genomförts, vilka resultat som uppnåtts och vilka tendenser i övrigt som Domstolsverket erfarit.

Skälen för regeringens beslut

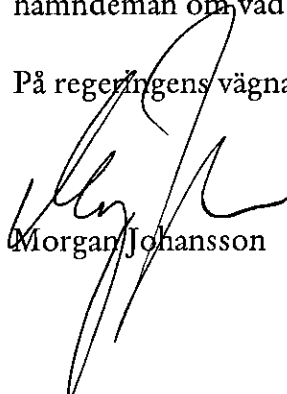
Vid val av nämndemän ska eftersträvas att nämndemannakåren får en allsidig sammansättning med hänsyn till ålder, kön, etnisk bakgrund och yrke. Eftersom uppdraget som nämndeman är opolitiskt är det också viktigt att personer utan partipolitisk koppling ges faktisk möjlighet att bli nämndemän.

Ett viktigt medel för att nå ut till ett brett spektrum av kandidater till nämndemannauppdraget och till de väljande och nominerande organen är kommunikationsinsatser inför ett nämndemannaval. Domstolsverket har i samband med nämndemannavalen 2006, 2010 och 2014 haft i uppdrag att genomföra särskilda kommunikationsinsatser såväl gentemot de nominerande och väljande organen som gentemot allmänheten, i syfte att få till stånd en bredare rekrytering av nämndemän. Trots insatserna är yngre åldersgrupper fortfarande underrepresenterade i nämndemannakåren och rekrytering sker i stor utsträckning inom partierna.

Det är de nominerande och väljande organens ansvar att nämndemannakåren får en allsidig sammansättning och att personer utan partipolitisk koppling ges möjlighet att bli nämndemän. Uppföljning av Domstolsverkets tidigare kommunikationsinsatser visar att tillvägagångssättet för att nå de väljande och nominerande organen kan behöva utvecklas och fördjupas i syfte att bredda rekryteringen.

För att öka allmänhetens intresse för uppdrag som nämndeman och för att minska risken för att valda nämndemän lämnar sina uppdrag i förtid på grund av att uppdraget och förutsättningarna för det inte motsvarar förväntningarna är det också viktigt att öka kunskapen hos presumtiva nämndemän om vad nämndemannauppdraget innebär.

På regeringens vägnar

Morgan Johansson

Martina Löfstrand

Kopia till

Nämndemännens riksförbund
Sveriges Kommuner och Landsting
Riksdagspartierna

Rapport blinämndeman.se

Långsiktiga nämndemannauppdraget 2016-2019

DOMSTOLSVERKET
SVERIGES DOMSTOLAR

Innehåll rapport

- Om rapporten
- Nyckeltal
- Besöksflöde
- Trafikkällor
- Särskilt viktiga sidor
- Slutsatser

Om rapporten

Blinämndeman.se är webbplats framtagen av Domstolsverket. Den riktar sig dels till de som är intresserade av uppdraget som nämndeman (allmänheten), dels till de som nominerar och väljer nämndemän.

Webbplatsen är navet i kommunikationen med dessa målgrupper, det är hit vi vill leda dem.

Rapporten omfattar perioden 2018 och 2019, de år Domstolsverket genomförde aktiviteter till de som nominerar och väljer: främst genom digitala nyhetsbrev och utvecklad flik Nominera & välja.

Domstolsverket genomförde också en kampanj till allmänheten under våren 2019, främst under perioden 18 mars – 12 maj: genom annonsering i sociala medier samt digitala spotannonser i lokal- och storstadspress.

Källor som använts för rapporten är Google Analytics och YouTube.

Statistiken avser all trafik till webbplatsen, både extern och intern från Sveriges Domstolar (då detta enligt Google Analytics med säkerhet inte går att särskilja).

Rapporten och analysen är gjord av Domstolsverket.

Nyckeltal för blinämndeman.se

Period	Sessioner	Användare	Sidvisningar	Sidor/per session	Genomsnittlig sessionslängd	Avisningsfrekvens
2017	47 849	38 281	121 739	2, 54	2,21 min	48, 02 %
2018	74 375	57 620	179 331	2, 41	2, 23 min	53, 84 %
2019	132 647	99 524	327 597	2, 47	2, 23 min	50, 88 %

Sessioner: En session är en grupp interaktioner som äger rum på webbplatsen under en viss tidsperiod. En enstaka session kan till exempel inbegripa flera skärm- eller sidvisningar.

Användare: En användare kan genomföra flera sessioner och är bunden till användarens enhet eller plattform. Exempel: Om jag går in på en webbplats från min dator och sedan från min mobil, räknas jag som två användare.

Sidvisningar: Totalt antal sidor som har visats på webbplatsen.

Sidor/session: Det genomsnittliga antalet sidor för varje session.

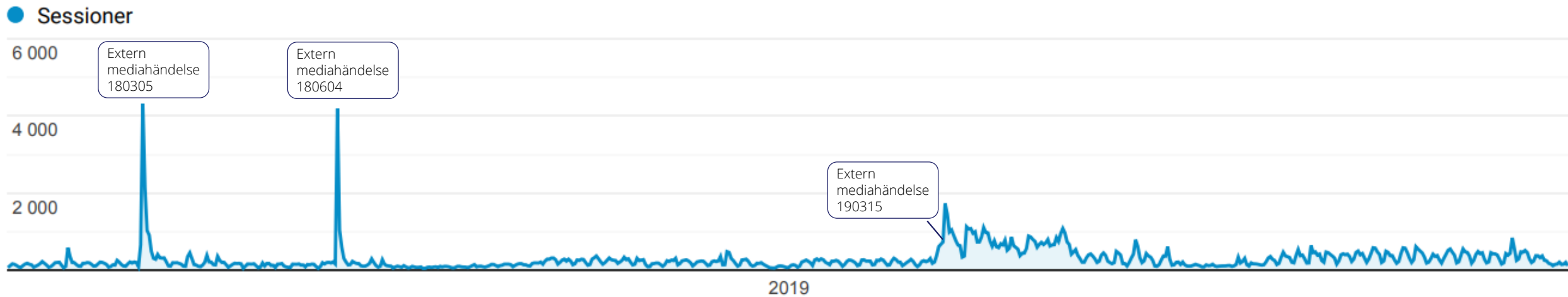
Genomsnittlig sessionslängd: Den genomsnittliga tiden för varje session.

Avisningsfrekvens: Procentandelen sessioner som utgörs av en enstaka sida, det vill säga sessioner där användaren lämnade webbplatsen från ingångssidan utan att besöka någon annan sida.

Källa: Google Analytics

Besöksflöde under 2 år

Tidsperiod: 180101-191231

Sessioner (visas i grafik): 207 022

Användare: 154 732

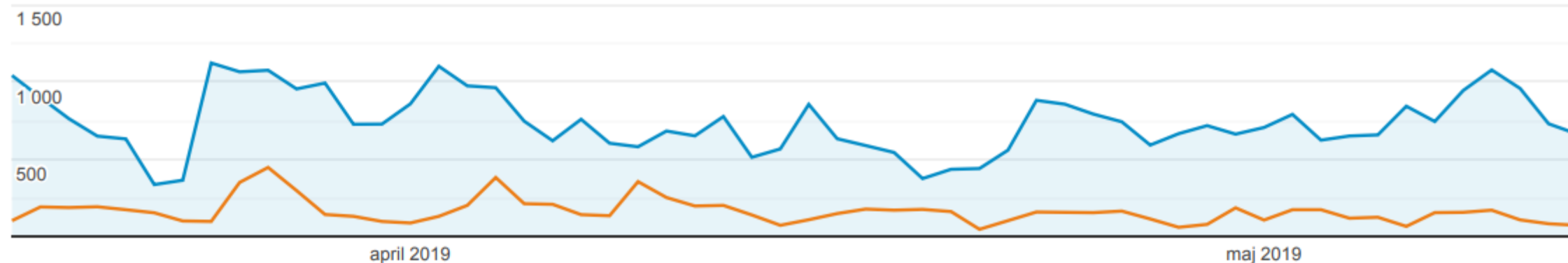
Källa: Google Analytics

Besöksflöde under kampanj till allmänheten

Tidsperiod: 190318-190512 jämfört med samma period året innan (då det inte var kampanj)

2019-mar-18 - 2019-maj-12: ● Sessioner

2018-mar-18 - 2018-maj-12: ● Sessioner

Sessioner (visas i grafik):

190318-190512: 41 565

180318-180512: 9 079

Användare:

190318-190512: 34 042

180318-180512: 6 948

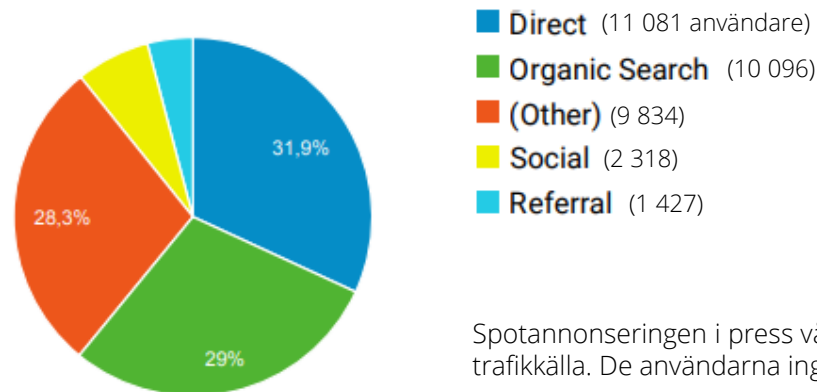
Källa: Google Analytics

Trafikkällor

Under kampanjen till allmänheten 190318-190512 jämfört med samma period året innan.

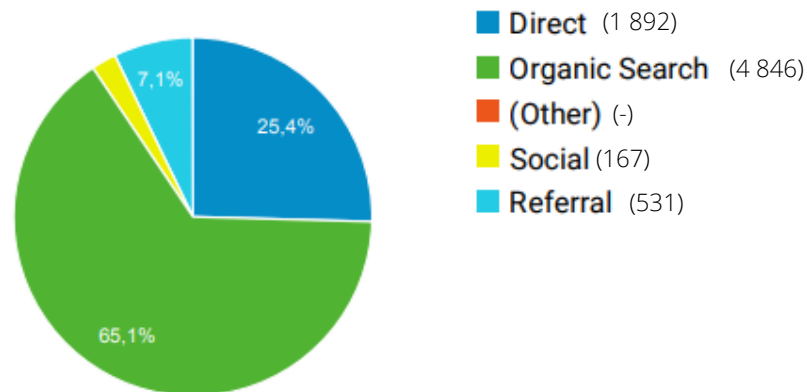
Bästa kanaler

18 mars 2019 - 12 maj 2019

Spotannonseringen i press våren 2019 kodades inte för att kunna följa upp trafikälla. De användarna ingår i trafiken till första sidan på blinämndeman.se.

18 mars 2018 - 12 maj 2018

Direct: De som skrev in "blinämndeman.se"

Organic Search: De som kom till webbplatsen från en sökmotor

Other: De som kom till webbplatsen från våra annonser i sociala medier

Social: De som kom till webbplatsen via en social kanal

Referral: De som kom till webbplatsen genom att ha klickat på länk till blinämndeman.se från annan webbplats.

Trafikkällor

Från vilka sociala kanaler kom besökarna till webbplatsen under kampanjen till allmänheten 190318-190512.

Social kanal	Antal användare
Facebook	1855
Instagram	57
Twitter	193
LinkedIn	191
Redit (ett forum)	22
Totalt	2 318

Dessa siffror avser inte annonseringen i sociala medier (Facebook, Instagram och Messenger).

Källa: Google Analytics

Viktiga sidor främst riktade till allmänheten

2018-2019

Sida	Antal sidvisningar
Första sidan*	83 295
Avvisningsfrekvens för startsidan var 26,20 %	
Sidan Om uppdraget – inkl 5 undersidor*	154 399
Sidan Att döma i domstol – inkl 11 undersidor*	56 561
Sidan Så blir du vald – inkl 2 undersidor*	100 063
Filmen "Att vara nämndeman" på YouTube**	8 861 visningar
Filmerna på "Vi behöver vanligt folk till ett ovanligt viktigt uppdrag" på YouTube**	4 751 visningar
Genomsnittlig visningslängd**	2:34 min
Filmerna lades upp på YouTube 190327.	

Tidsperiod: 180101-191231

* Källa: Google Analytics

** Källa: YouTube

Viktiga sidor riktade till nominerande och väljande 2018-2019

Sida	Antal sidvisningar
Sidan Nominera & välja*	13 671
Sidan Utbildning och stöd vid nominering – inkl 4 undersidor*	5 045
Sidan E-utbildning för dig som ska nominera*	600
E-utbildning för nominerande *	384 öppningar
Sidan Behörighet och lämplighet*	3 528
Sidan Tidsmässig samordning 2019 *	7 668
Sidorna Statistik över nämndemän (ingångssida inkl undersidor för varje domstol)*	3 467
Filmen "Rättsstatens 8 500 nyckelpersoner" på YouTube**	1 126 visningar

Tidsperiod: 180101-191231

*Källa: Google Analytics

** Källa: YouTube

De 5 mest besökta sidorna

2018 och 2019
exkl startsidan.

Sida	Antal sidvisningar
Sidan Så blir du vald	75 964
Sidan Roll och uppgift	44 553
Sidan Ersättningar och rättigheter	42 212
Sidan Frågor & svar	33 567
Sidan Om uppdraget	28 583

Tidsperiod: 180101-191231

Källa: Google Analytics

Slutsatser

Åren 2018 till 2019

Trafiken till webbplatsen har varit klart högre under 2018 och 2019 då Domstolsverket hade aktiviteter riktade till de olika målgrupperna jämfört med 2017. Antalet användare har nästan fördubblats mellan 2017 och 2018 och mellan 2018 och 2019.

Trafiken var särskilt stor under våren 2019, under kampanjen till allmänhet. Aktiviteten var också högre än vanligt i augusti-september då många val troligtvis gjordes.

Antalet sidvisningar har nästan tredubblats mellan åren 2017 och 2019.

Det tyder på att aktiviteterna haft god effekt.

Avvisningsfrekvensen för startsidan var 26, 20%, vilket är mycket bra och tyder på att besökarna klickat vidare därifrån till andra sidor. En genomsnittsanvändare tittade på lite mer än 2 sidor och var inne på webbplatsen i nästan två och en halv minut.

Kampanjen till allmänheten

Under kampanjperioden 20190318 –20190512 (cirka två månader) hade webbplatsen 34 042 användare, mer än fyra gånger så många som samma period året innan.

Under kampanjperioden (cirka 4 månader), inför valet 2015, hade webbplatsen 80 000 användare.

Under kampanjen kom 28,3 % av besökarna (9 834 användare) till webbplatsen via Domstolsverkets annonseringen i sociala medier. Ungefär lika stor del kom via sökmotor respektive genom att skriva in adressen till sidan direkt. De som skrev in adressen direkt ökade till 11 081 användare från 1 892 jämfört med samma period året innan. Och de som kom via sökmotor ökade från 4 846 till 10 096.

Det tyder på att webbplatsen blivit mer känd.

Siffrorna visar också att annonseringen i sociala medier hade god effekt.

Slutsatser

Viktiga sidor riktade till nominerande och väljande

Många av de sidor som riktade sig till nominerande och väljande skapades under 2018 och 2019 och det är första gången de mäts.

Ingångssidan *Nominera & välja* hade flest antal sidvisningar, nästan 13 700, följt av sidan *Tidsmässig samordning 2019* som hade nästan 7 700 visningar. Därefter kommer sidan *Utbildning och stöd vid nominering* (inkl undersidor) med drygt 5 000 visningar.

Sidan *E-utbildningen för dig som ska nominera* har 600 sidvisningar och knappt 400 har öppnat *e-utbildningen*. De visar på intresse, men alla har inte öppnat *e-utbildningen*.

Statistiken indikerar att satsningen på dessa sidor, riktade till dessa målgrupper, slagit väl ut, men att sidorna kan utvecklas och marknadsföras ännu mer.

Viktiga sidor riktade till allmänheten

Sidorna (inklusive undersidor), som Domstolsverket tycker är särskilt viktiga, *Om uppdraget* och *Så blir du vald* har flest användare, drygt 154 000 respektive 100 000 under 2018 och 2019.

De mest besökta sidorna, förutom startsidan, under de två åren är sidorna *Så blir du vald* (exkl undersidor) och *Roll och uppgift* med 75 964 respektive 44 553 användare.

Rapport sociala kanaler

Långsiktiga nämndemannauppdraget 2016-2019

DOMSTOLSVERKET
SVERIGES DOMSTOLAR

Innehåll

- Om kampanj i sociala kanaler
- Exempel annonser och inlägg
- Resultat
- Om kommentarer
- Slutsatser

Om kampanjen i sociala kanaler

Domstolsverket har under perioden 190318-190512 använt sociala kanaler i en kampanj för att nå allmänheten i syfte att väcka intresse för uppdraget som nämndeman. För att få mer information om uppdraget som nämndeman och hur man gör för att bli nominerad och vald hänvisades till blinämndeman.se.

Under kampanjen användes 4 filmer om cirka 30 sekunder där nämndemän berättade om sitt uppdrag. Huvudbudskapen var "Vi söker vanligt folk till ett ovanligt viktigt uppdrag" och "Gör en insats för demokratin. Bli nämndeman". Tre så kallade "GIF.ar", rörliga annonser, användes också. En del annonser optimerades för att skapa trafik till Blinämndeman.se, andra för att få videovisningar samt Thuplays (video spelas upp i sin helhet eller minst 15 sekunder). Alla länkade till webbplatsen.

Annonserna riktades till presumtiva nämndemän bland allmänheten i åldern 18 – 44 år. De riktades till fyra grupper med olika intressen (till exempel, lag och rättvisa, mänskliga rättigheter, samhällsvetenskap och samhällsfrågor samt studenter med samhällsintresse). Total målgrupp cirka 760 000 personer. Detta för att nå samhällsintresserade personer utanför de partipolitiska kretsarna och i den åldersgrupp som är underrepresenterad i nämndemannakåren.

Kampanjen byggde på annonser huvudsakligen på Facebook, och en liten del på Instagram och Messenger. Lite annonsering gjordes på LinkedIn Sveriges Domstolar. Dessutom skapades en Facebooksida "Bli nämndeman".

Domstolsverket arbetade även med viss organisk spridning på Facebook och LinkedIn, på Twitterkontot @DV_press och på Domstolsverkets Facebooksida "Notarie".

Medarbetare inom Sveriges Domstolar och Nämndemännens riksförbund ombads sprida inläggen.

Källor till analysen är en rapport från företaget SpiderAds, som anlätades för att sköta annonseringen samt Domstolsverkets statistik från de egna kontona på Twitter och LinkedIn .

Rapport och analys är gjord av Domstolsverket.

Resultat annonsering Facebook (inkl Instagram, Messenger)

Tidsperiod	20190318-20190512
Budget	75 000 kr
Fördelning annonsering	70% Facebook, 25 % Instagram, 5 % Messenger
Räckvidd	314 250
Antal videovisningar	505 775
Inläggsinteraktioner	167 636
Länkklick	10 042
Thruplays	83 801
Inläggsdelningar	159

Facebooksidan Bli nämndeman aktiverades i samband med kampanjstart. Sidan har 221 följare per 20200117*.

Facebook, Instagram och Messenger redovisas tillsammans då de ingår i Facebook.

Räckvidd Antal personer som sett annonserna minst en gång.

Antal videovisningar Antalet gånger videoannonserna visades på en skärm.

Inläggsinteraktioner Inkluderar alla aktiviteter som personer utför rörande annonserna medan de körs. Inläggsinteraktioner kan inkludera aktiviteter som att reagera på, kommentera eller dela annonsen,, visa videoklipp eller klicka på länk.

Länkklick Antalet klick på länkar i annonsen som lett till Blinämndenman.se (ingår även i inläggsinteraktioner)

ThruPlays Antal gånger som videon spelats upp i sin helhet, eller i minst 15 sekunder.

Inläggsdelningar ingår även i Inläggsinteraktioner.

Källa: SpiderAds

*Källa: Google Analytics

Resultat inlägg på LinkedIn Sveriges Domstolar

Två sponsrade inlägg gjordes på LinkedIn Sveriges Domstolar: 190326 och 190416
Ett organiskt inlägg gjordes på LinkedIn Sveriges Domstolar: 190329

Visningar Antal som har sett inlägget

Räckvidd Hur många som har haft möjlighet att se inlägget, baserat på de urval som gjorts

Medievisningar Visning på minst 2 sekunder medan filmen upptar minst 50 % av skärmen

Inläggsinteraktioner Inkluderar alla aktiviteter som personer utför rörande annonserna medan de körs. Inläggsinteraktioner kan inkludera aktiviteter som att reagera på, kommentera eller dela annonsen,, visa videoklipp eller klicka på länk.

Källa: LinkedIn

Sponsrade inlägg/annonsering	
Tidsperiod	20190318-20190512
Budget	5 000 kr
Räckvidd	660 000
Antal visningar	19 645
Antal medievisningar	6 504
Inläggsinteraktioner	581
Länkklick	515
Inläggsdelningar	5

Organiskt inlägg på kontot	
Tidsperiod	20190318-20190512
Räckvidd	9 700
Antal visningar	39 599
Antal medievisningar	-
Inläggsinteraktioner	2 003
Länkklick	1 595
Inläggsdelningar	69

Resultat inlägg på Twitter @DV_press

Organiskt inlägg på kontot	
Tidsperiod	20190318-20190512
Räckvidd	2 500 följare, gav 11 nya följare
Antal visningar	16 171
Antal videovisningar	1 633
Inläggsinteraktioner	355
Länkklick	196
Inläggsdelningar	33

Två inlägg gjordes på @DV_press: 190325 och 190509

Visningar Antal gånger som tweets visats

Videovisningar Alla visningar av videon

Inläggsinteraktioner Inkluderar alla aktiviteter som personer utför rörande annonserna medan de körs. Inläggsinteraktioner kan inkludera aktiviteter som att reagera på, kommentera eller dela annonsen,, visa videoklipp eller klicka på länk.

Källa: Twitter.

Om kommentarer

Under
kampanjperioden

Annonseringen på Facebook, Instagram och Messenger generade 92 kommentarer på Facebooksidan Bli nämndeman.

Kommentarerna handlade mestadels om att nämndemännen blir utsedda av politiska partier och att det inte är ett politiskt uppdrag.

Det var frågor om hur ofta man tjänstgör och om roll och uppgift.

Några kommentarer hade en negativ ton, t ex om tillsättningen via politiska partier, sovande nämndemän, att man kan bli hotad, att nämndemän inte har utbildning.

Några var också positiva, uttryckte intresse.

Inläggen på LinkedIn Sveriges Domstolar genererade 23 kommentarer. De allra flesta var positiva eller neutrala, något enstaka var negativt.

Inläggen på Domstolsverkets twitterkonto @DV_press generade 3 kommentarer.

Domstolsverket har bemött ett trettiotal kommentarer för att svara på frågor och att undvika spridning av information som inte är korrekt.

Facebook

Bli nämndeman

Några kommentarer

Hur pass ofta behöver man tjänstgöra som nämndeman? Vad är de normala tiderna under dagen som detta sker?
Kan man få ersättning för förlorad arbetsinkomst Funderar om detta uppdrag går och förena med vara ensamstående förälder.

Jag skulle väldigt gärna bli nämndeman om man kunde bli det på något annat sätt än att bli nominerad via ett lokalt politiskt parti.

Det är ett mycket intressant och lärorikt uppdrag!

Jag ställer upp!

Men hur är det egentligen med det opolitiska? Jag frågade ett av mina lokala partier och fick svaret att jag måste vara medlem ett tag och engagera mig politiskt för att ha en chans till uppdraget. Det rimmar ju illa med att det ska vara ett opolitiskt uppdrag.

Ta bort att politiska partier ska utse nämndemän om ni vill ha "vanligt folk". De utser ändå bara politiker från egna led. Har försökt och de frågade bara om min politiska bakgrund.

Hur långt i förväg får man veta vilka dagar och tider som gäller?

LinkedIn Sveriges Domstolar

Twitter @DV_press

Några kommentarer

Skulle vilja se en jury liknande USA som bygger på ickepolitiker utan människor med stor livserfarenhet hämtade från verkligheten!

Ersättningen är för låg...tyvärr...

Jag är verkligen intresserad och hoppas på att bli nominerad!:-)

Jag är mycket för nämndemannasystemet. Dvs att folk som är icke jurister deltar i vårt rättssystem med sin visdom och livserfarenhet inom ramen för lagstiftningen.

Bra initiativ.
Det behövs "lekmän" som sitter med i rättssystemet, då vi ser den stora skillnaden mellan allmänhetens rättsuppfattning och utdömda straff. Nyfiken fråga bara, hur fastställer ni att dessa nya är opolitiska?

Alltså, den där snubben som säger att han är vanlig. ÄR han verkligen vanlig!!

Varför måste man tillhöra ett parti för att bli nominerad?

Slutsatser

Annonserna på Facebook, Instagram och Twitter har genererat en halv miljon videovisningar och över 80 000 ThruPlays (att videos spelats upp i sin helhet eller minst 15 sekunder) vilket vittnar om stort intresse. Antalet som klickat sig till webbplatsen är dock färre, cirka 10 000, men tyder ändå om att många vill veta mer.

Antalet följare på Facebooksidan Bli nämndeman, som aktiverades i samband med kampanjen, har ökat under 2019.

Inläggen på LinkedIn Sveriges Domstolar genererade nästan 60 000 visningar, över 6 000 medievisningar (visning på minst 2 sekunder medan filmen upptar minst 50 % av skärmen) och närmare 2 000 klick, vilket också tyder på intresse. I förhållande till aktiviteten på Facebook är det relativt hög andel visningar och klick.

Inläggen på Twitterkontot @DV_press genererade drygt 16 000 visningar (antal gånger som tweets visats), drygt 1 600 videovisningar (alla visningar av videon) och knappt 200 klick.

Antalet delningar från kanalerna var totalt 261.

Med tanke på att spridningen var stor under kampanjperioden så var antalet kommentarer förhållandevis litet, ett hundratal.

Flera kommentarer uttryckte en positiv inställning till uppdraget och det ställdes några frågor om vad det innebär. De flesta kommentarer handlade om hur det går till att bli vald, att nämndemännen utses av politiska partier när det är ett opolitiskt uppdrag. Några har ifrågasatt att partier kräver medlemskap och politiskt engagemang för att nominera. Det förekom även kommentarer om roll och uppgift samt om hur nämndemän beter sig. De kommentarerna hade oftast en negativ ton.

Sammanställning enkät till nominering

Långsiktiga nämndemannauppdraget 2016-2019

Innehåll

- Fakta om enkäten
- Sammanställning av svar
- Slutsatser

Fakta om enkäten

Enkäten riktade sig till personer i de politiska partierna som nominerade nämndemän inför mandatperioden 2020-2023.

Syftet med dessa enkätfrågor var att utvärdera Domstolsverkets kommunikationsinsatser riktade till målgruppen inför nämndemannavalet 2019. Insatserna har främst bestått av digitala nyhetsbrev samt en utvecklad del på webbplatsen bli nämndeman.se, utbildnings- och stödmaterial samt en liten del tryckt information.

Eftersom Domstolsverket under 2018-2019 bett registratorerna sprida nyhetsbrevet till de som nominerar och eftersom Domstolsverket inte hade e-postadresser till denna grupp skickades enkäten till registratorer i 290 kommuner och 21 regioner. De 311 registratorerna ombads sprida enkäten till de som nominerar nämndemän i de partier som finns i fullmäktige.

Domstolsverket mejlade ut enkäten till registratorer 20191104. Sista svarsdag var 20191127. En påminnelse gick ut via registratorer 20191118.

702 respondenter har fullföljt enkäten.

Svarsfrekvens

Svarsfrekvensen är svår att uppskatta. I samband med att Domstolsverket bad registratorerna sprida enkäten till personer som nominerar ombads registratorerna även meddela Domstolsverket hur många personer de spridit den till.

De registratorer som svarat, 205 av 311, anger de att de totalt spridit enkäten till 1 831 personer med uppgift att nominera. Utifrån det är svarsfrekvensen 38 % (702/1 831).

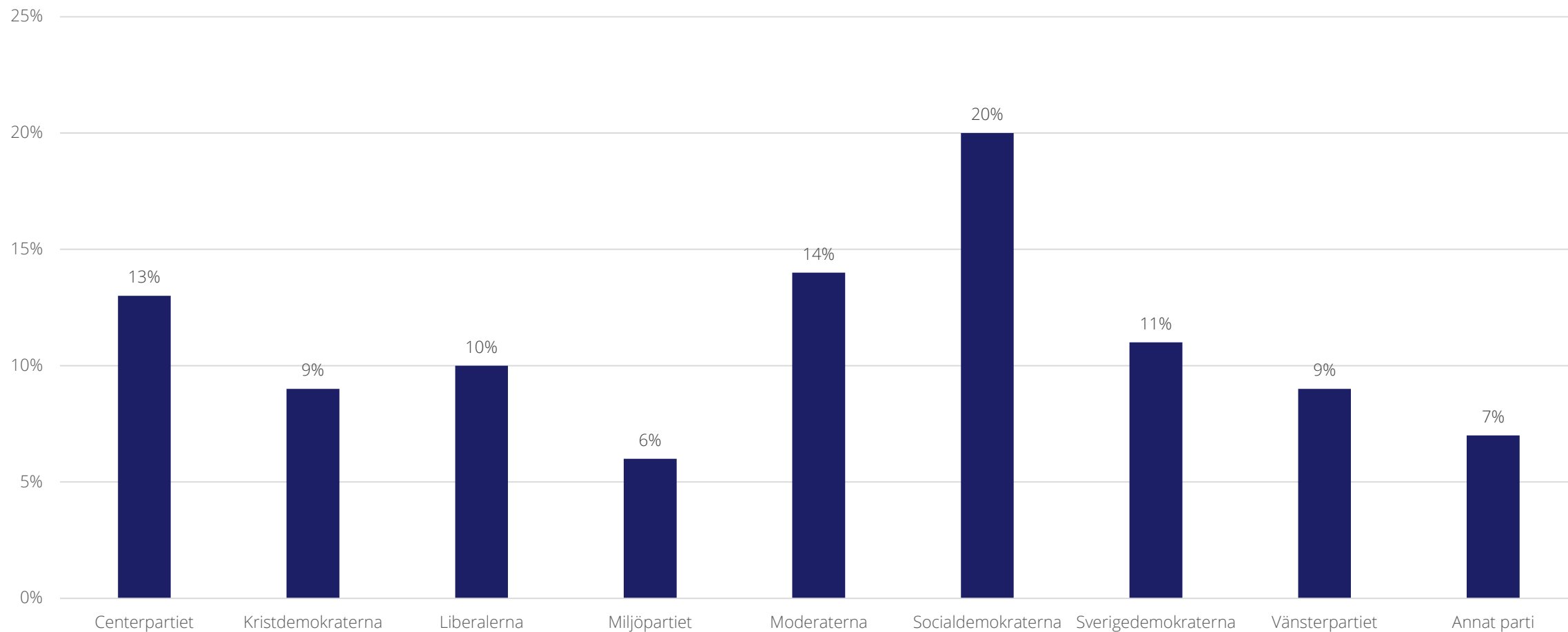
Alla riksdagspartier är representerade bland svaren, men det saknas svar från partier i 89 kommuner. Det finns svar från partier i alla regioner.

Medelvärde för hur många nominerande personer registratorerna spridit till är 9. Vi kan då anta att en total potentiell grupp nominerande personer i kommuner och regioner är 2 799 personer (311 x 9).

Ovanstående bör vi ha i åtanke när vi ser slutsatserna av enkäten.

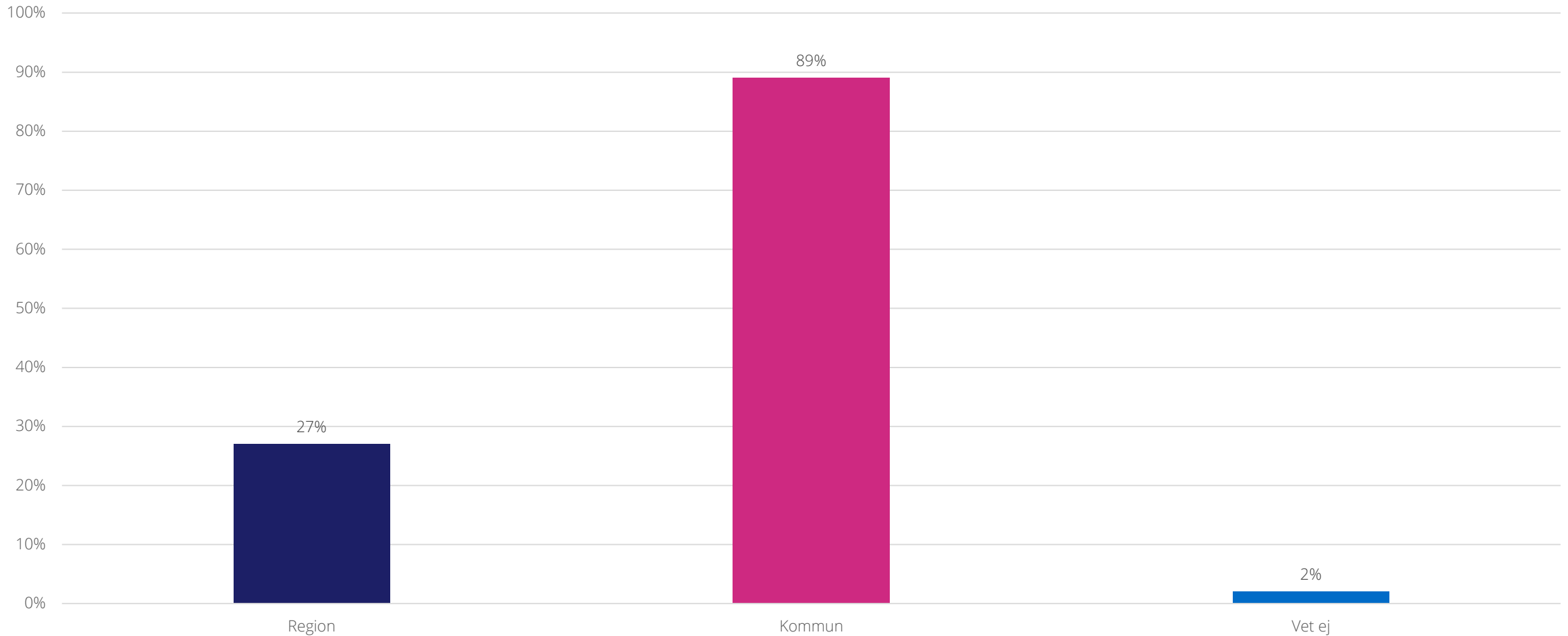
Sammanställning och analys är gjord av Domstolsverket.

Jag representerar detta parti

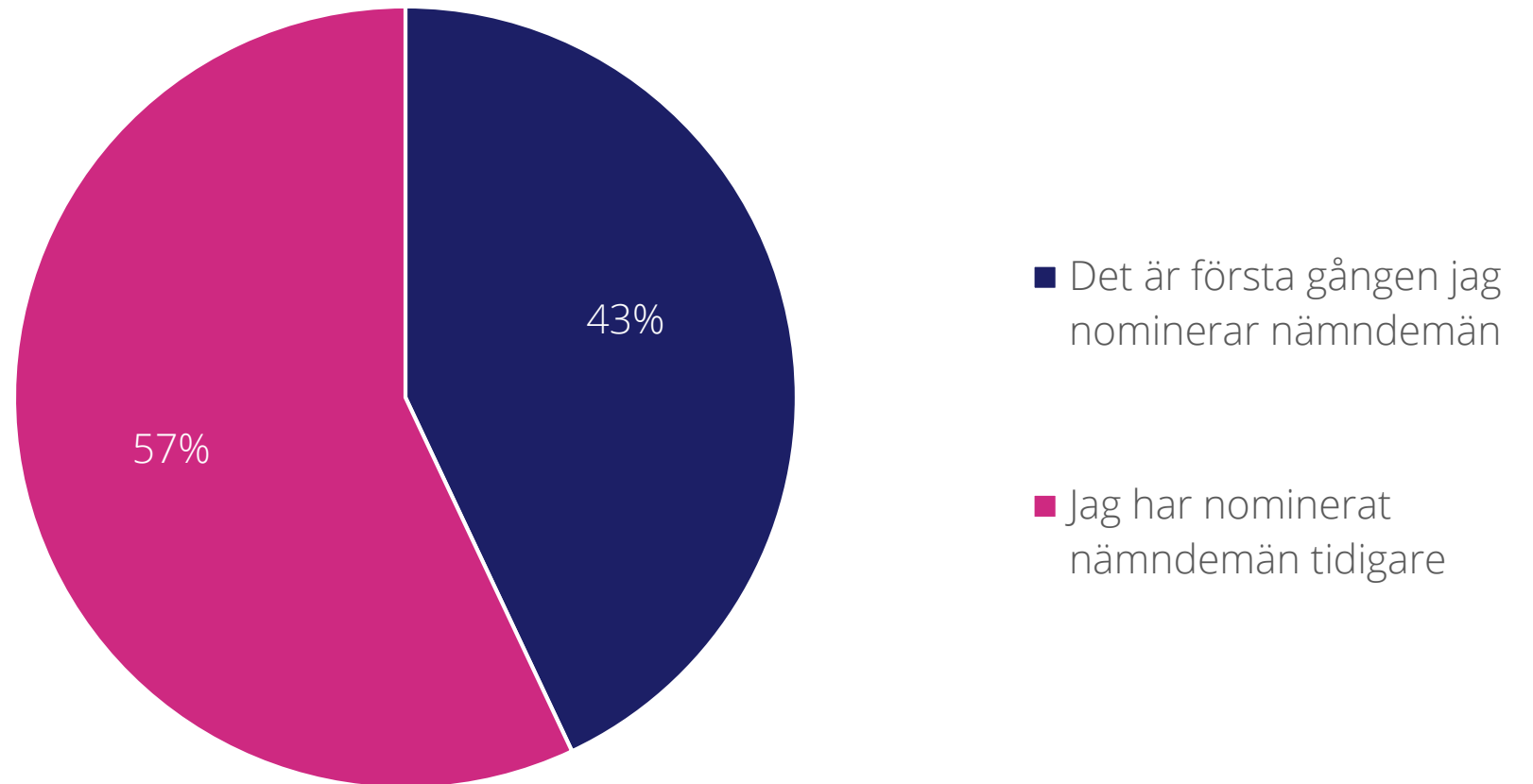
Kommentar: Antal respondenter 795.

Jag nominerar nämndemän som sedan väljs i fullmäktige i

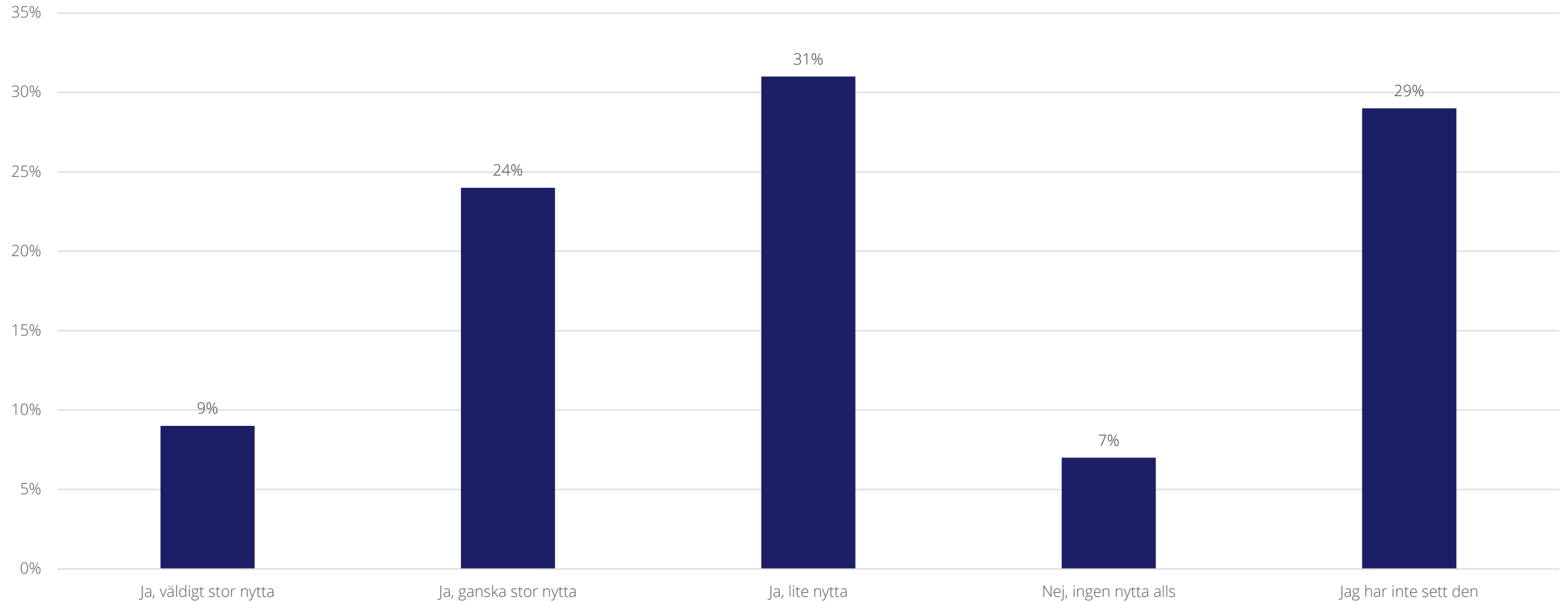
Kommentar: Antal respondenter 777.
Vi vet inte hur många som har nominerat för båda.

Hur länge har du haft i uppdrag att nominera nämndemän?

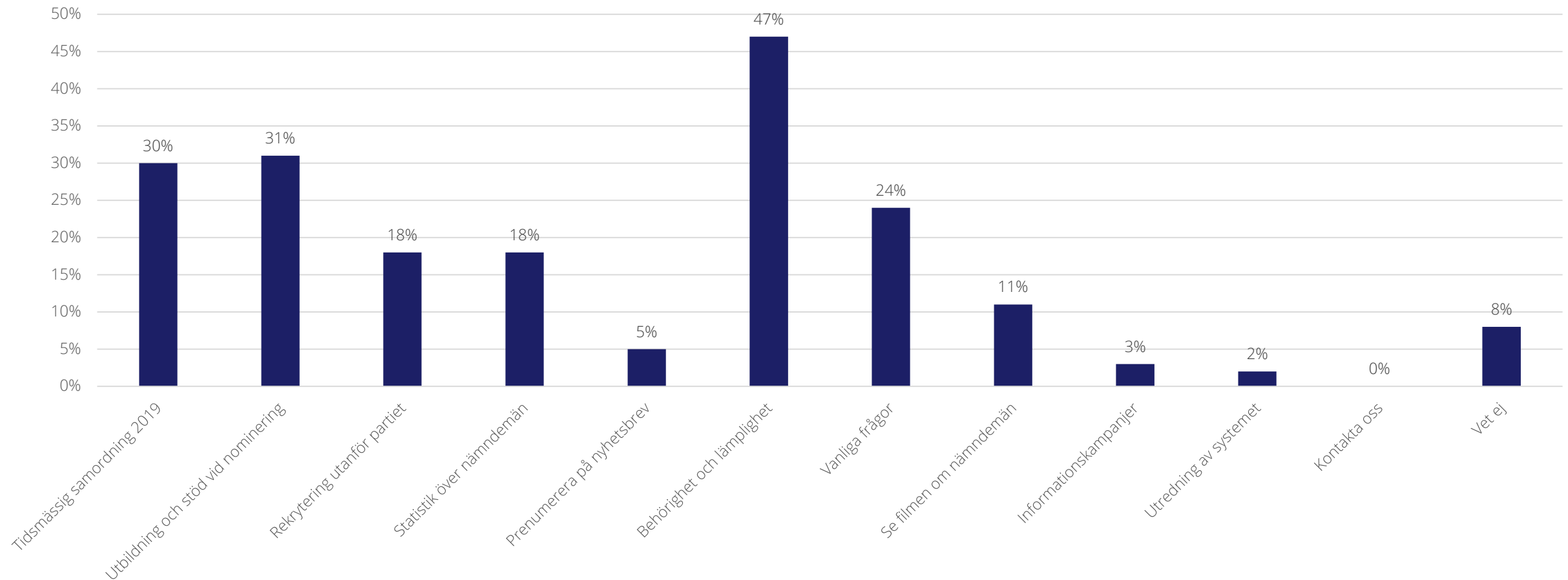
Kommentar: Antal respondenter 743.

Har du haft nytta av fliken Nominera & välja på blinämndeman.se?

Kommentar: Antal respondenter 735.

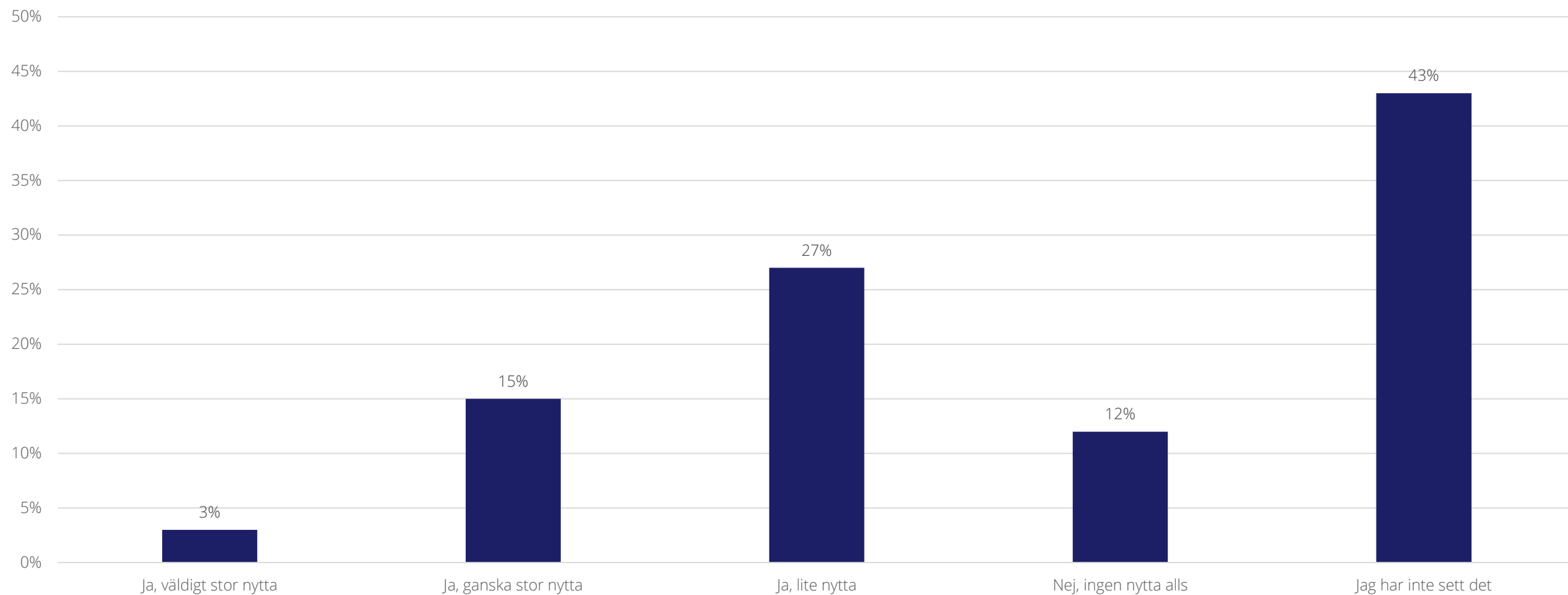
Vilka av dessa delar under fliken Nominera & välja har du haft nytta av?

Kommentar: Antal respondenter 461.

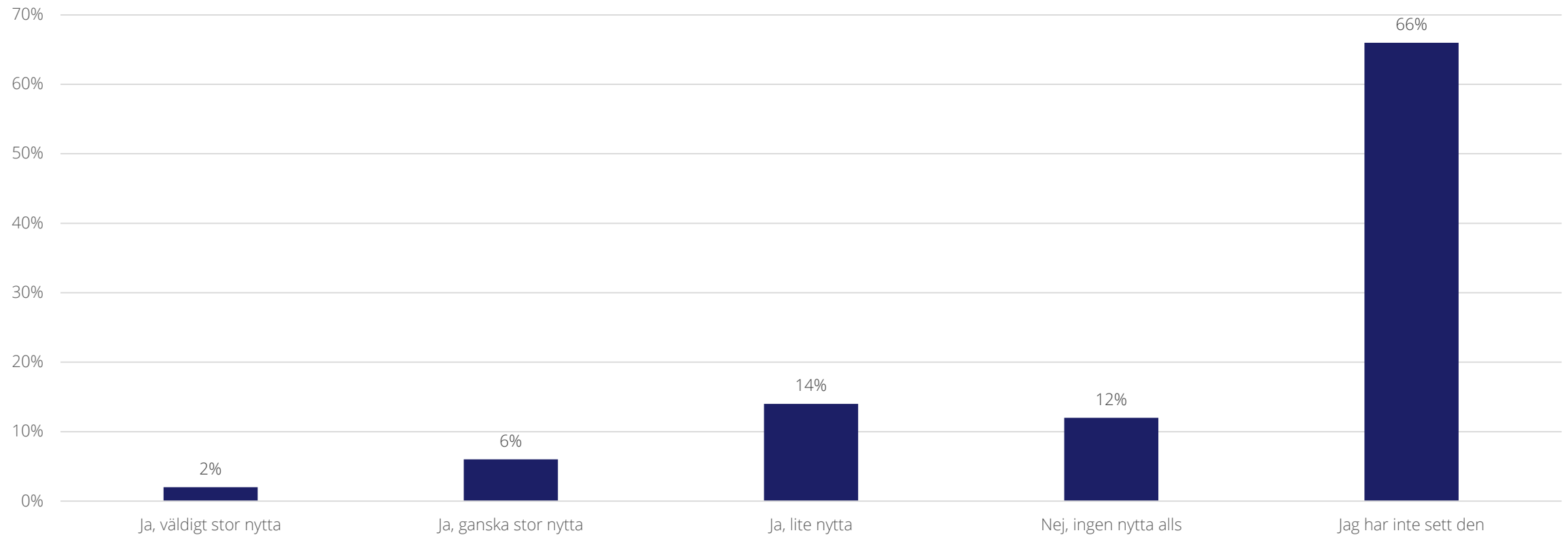
Frågan ställdes till de som svarat Ja på frågan "Har du haft nytta av fliken Nominera & välja på blinamndeman.se?", något av alternativen "Ja, väldigt stor nytta", "Ja, ganska stor nytta" eller "Ja, lite nytta". Flera alternativ kunde väljas.

Har du haft nytta av Nyhetsbrev Inför Nämndemannaval 2019?

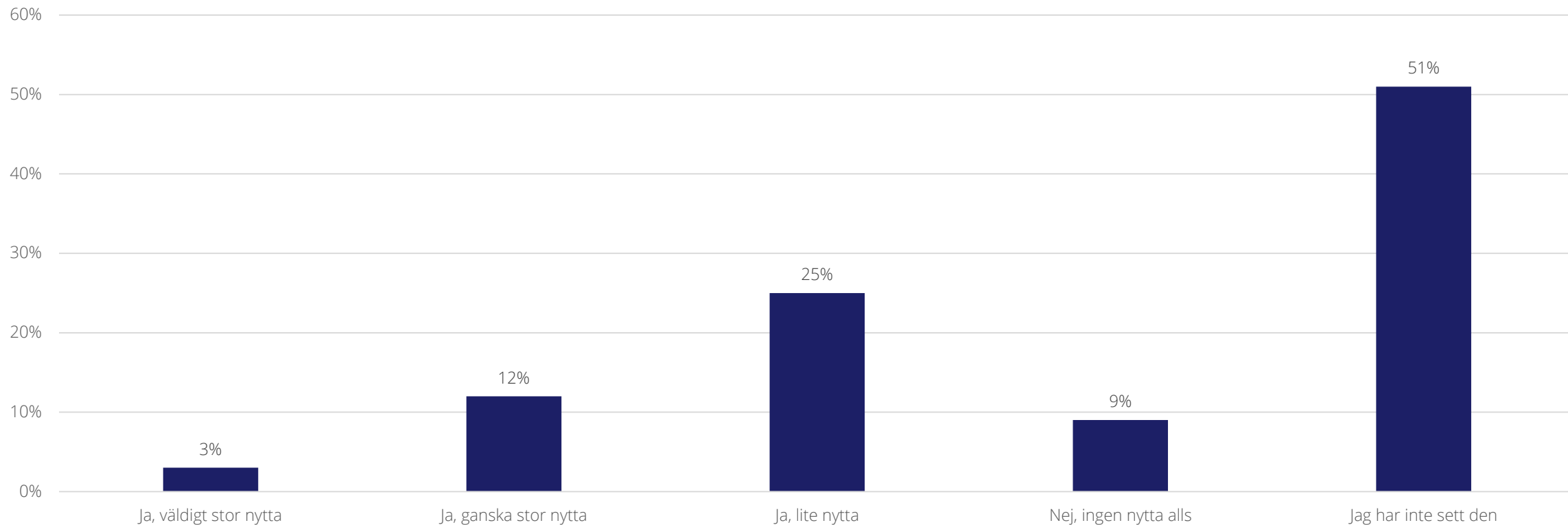
Kommentar: Antal respondenter 724.

Har du haft nytta av e-utbildningen för dig som ska nominera nämndemän?

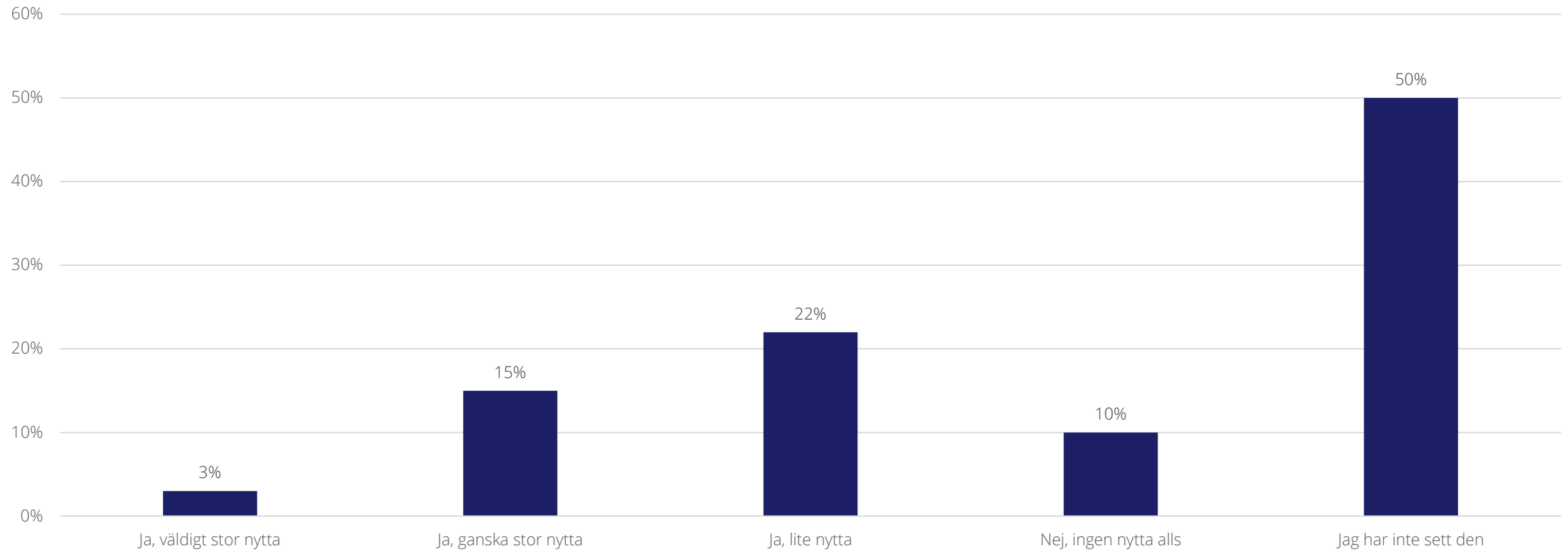
Kommentar: Antal respondenter 721.

Har du haft nytta av foldern Kom-ihåg-att-berätta för den som är intresserad av att bli nämndeman?

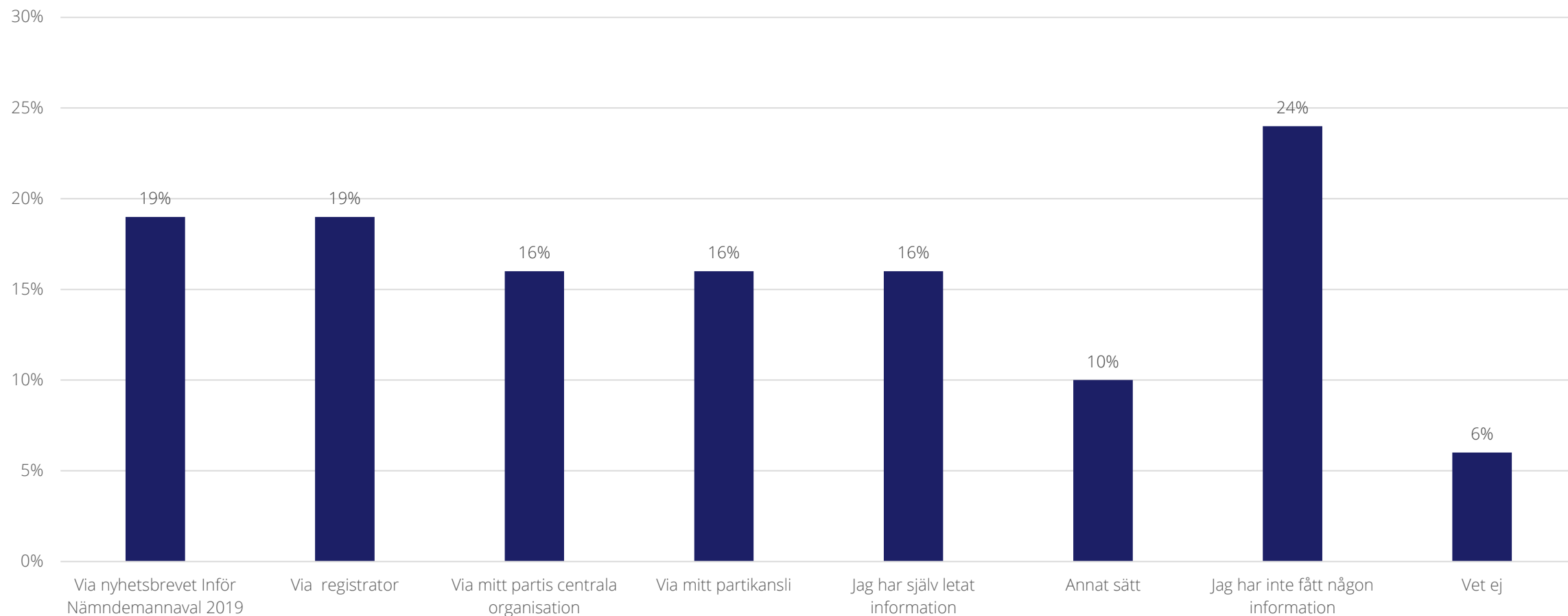
Kommentar: Antal respondenter 717.

Har du haft nytta av Checklista för dig som ska nominera nämndemän?

Kommentar: Antal respondenter 715.

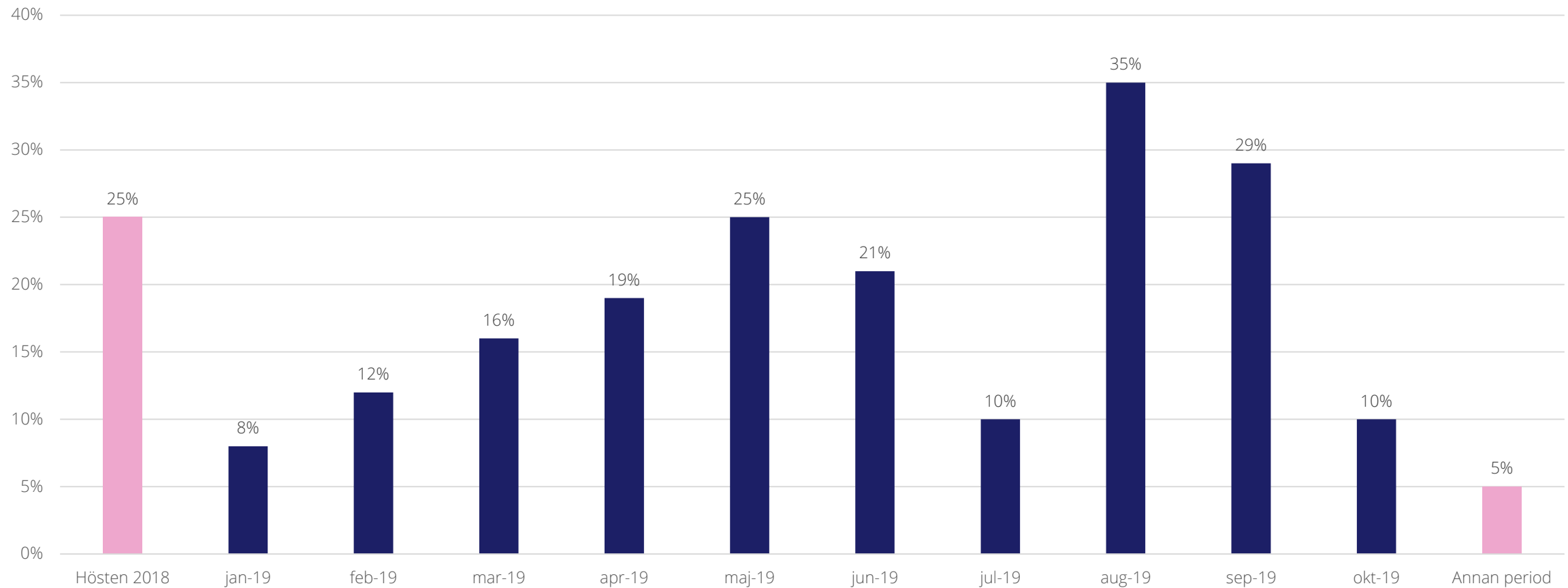
Hur har du fått kännedom om Domstolsverkets kommunikationsinsatser och stöd inför nämndemannavalet 2019 riktade till dig som nominerar?

Kommentar: Antal respondenter 708.
Flera alternativ kunde väljas.

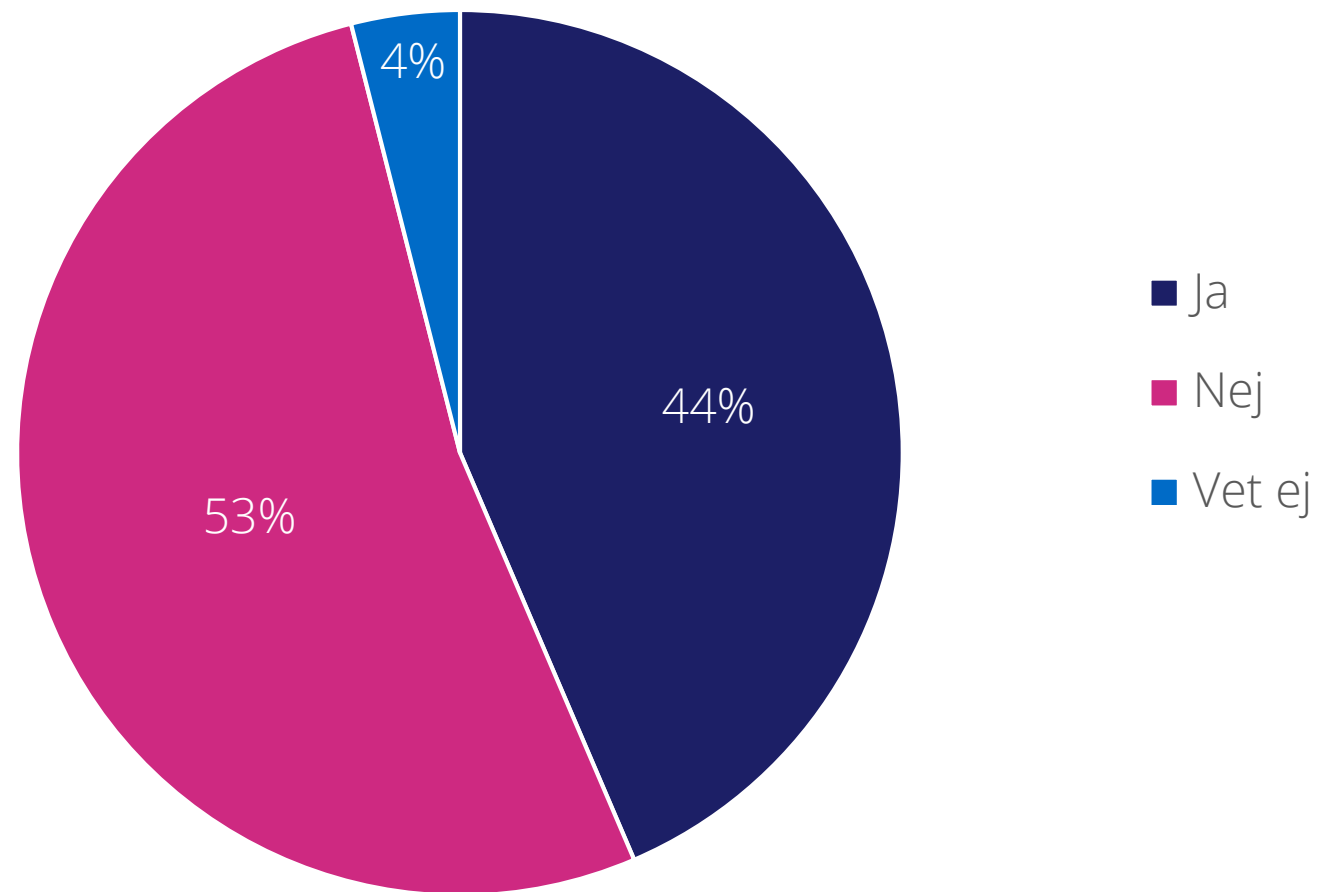
Under vilka månader jobbade ni aktivt med nomineringar* för mandatperioden 2020-2023 av nämndemän (ej fyllnadsval)?

*Söka personer, informera och bestämma er.

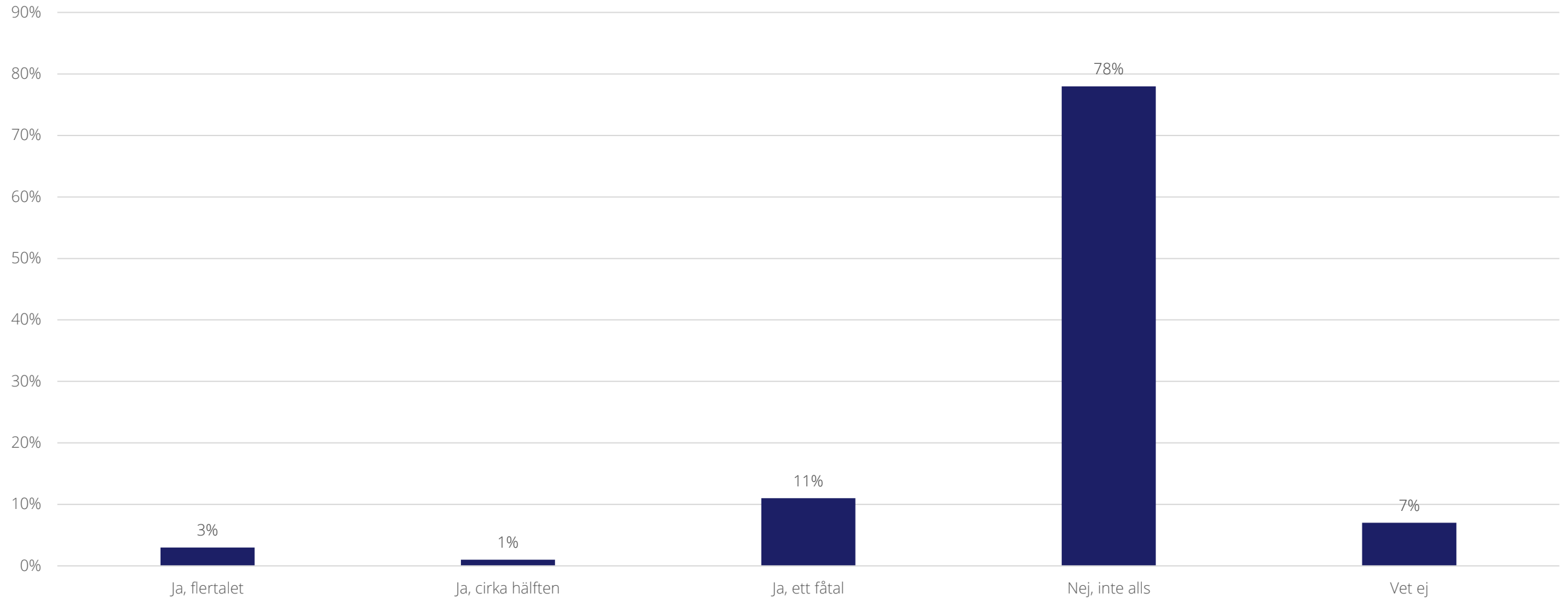
Kommentar: Antal respondenter 697.
Flera alternativ kunde väljas.

Har personer utanför partiet hört av sig till er och visat intresse för att bli nämndemän?

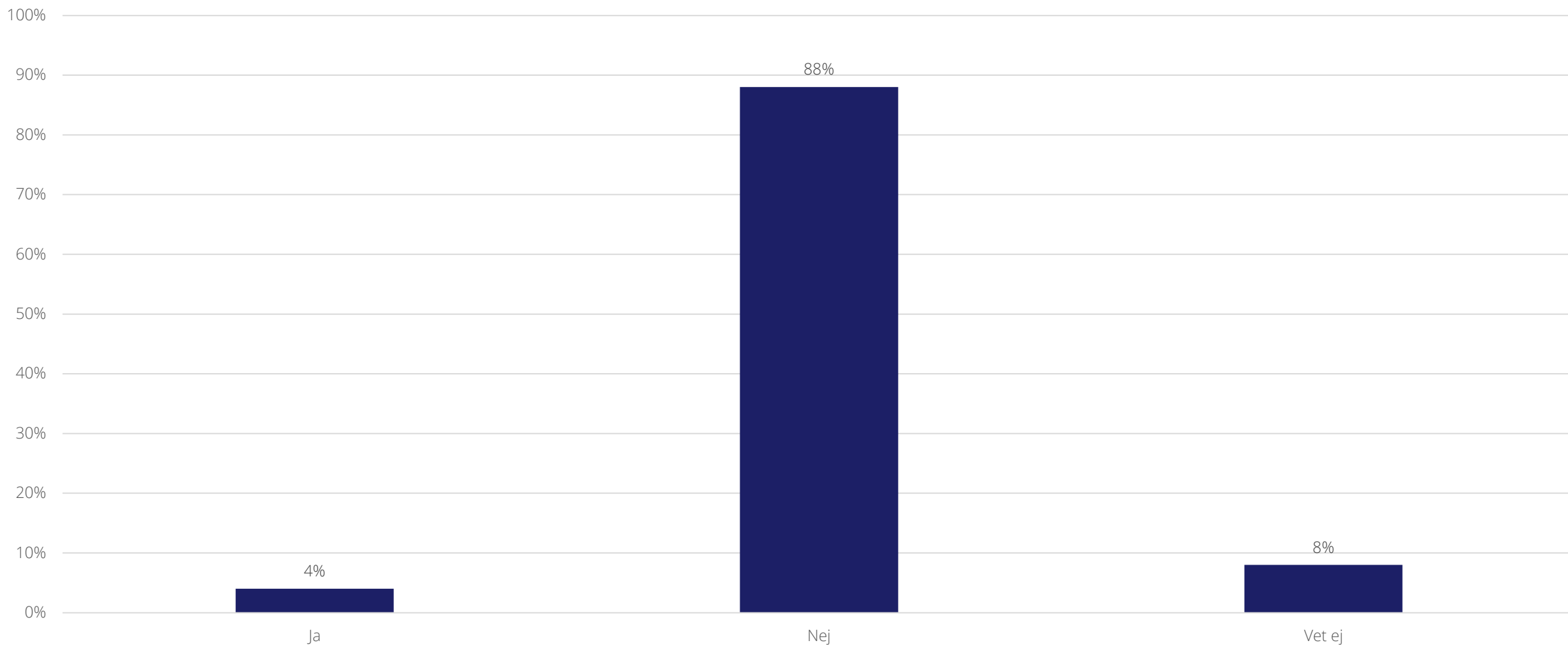
Kommentar: Antal respondenter 697.

Har ni rekryterat nämndemän utan att kräva medlemskap i partiet?

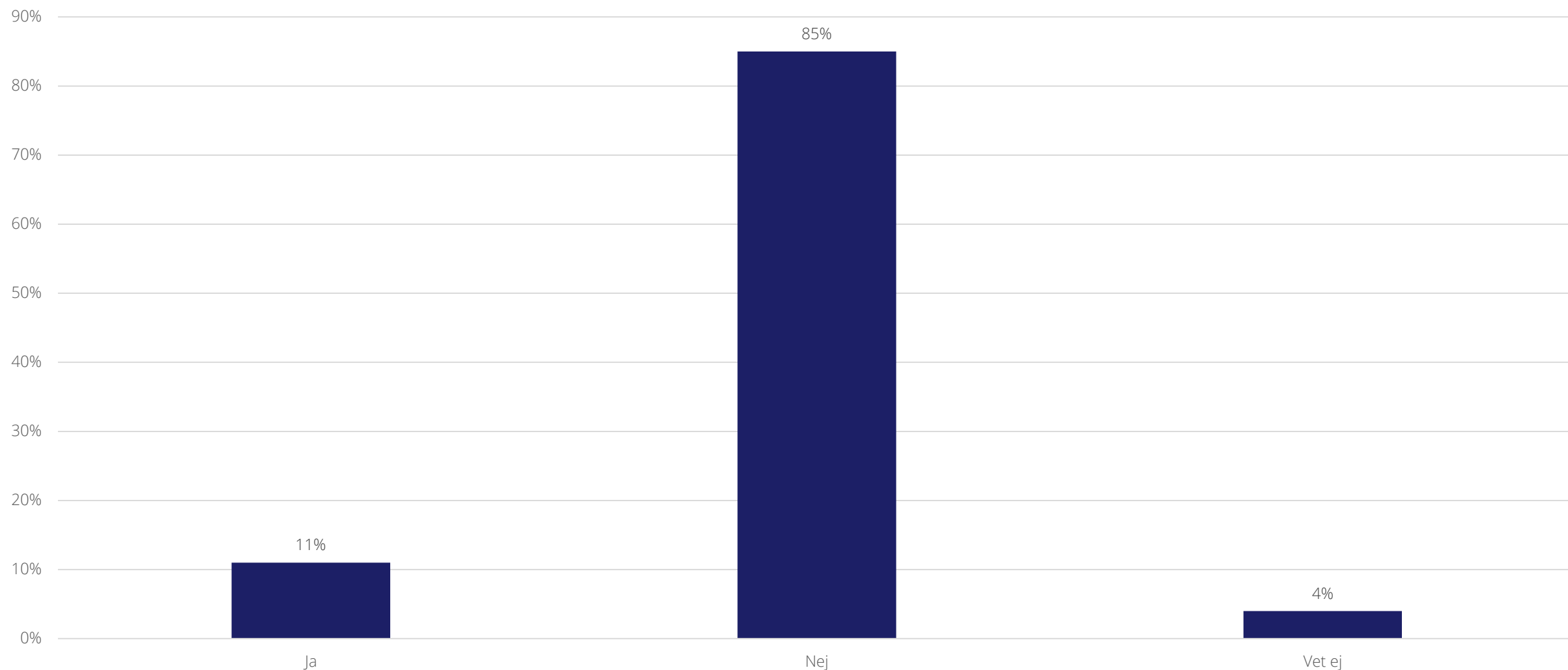
Kommentar: Antal respondenter 694.

Har ni haft kandidater som ni tycker är intressanta men som valt att avstå från att gå vidare i nomineringsprocessen på grund av att de inte vill bli partimedlemmar?

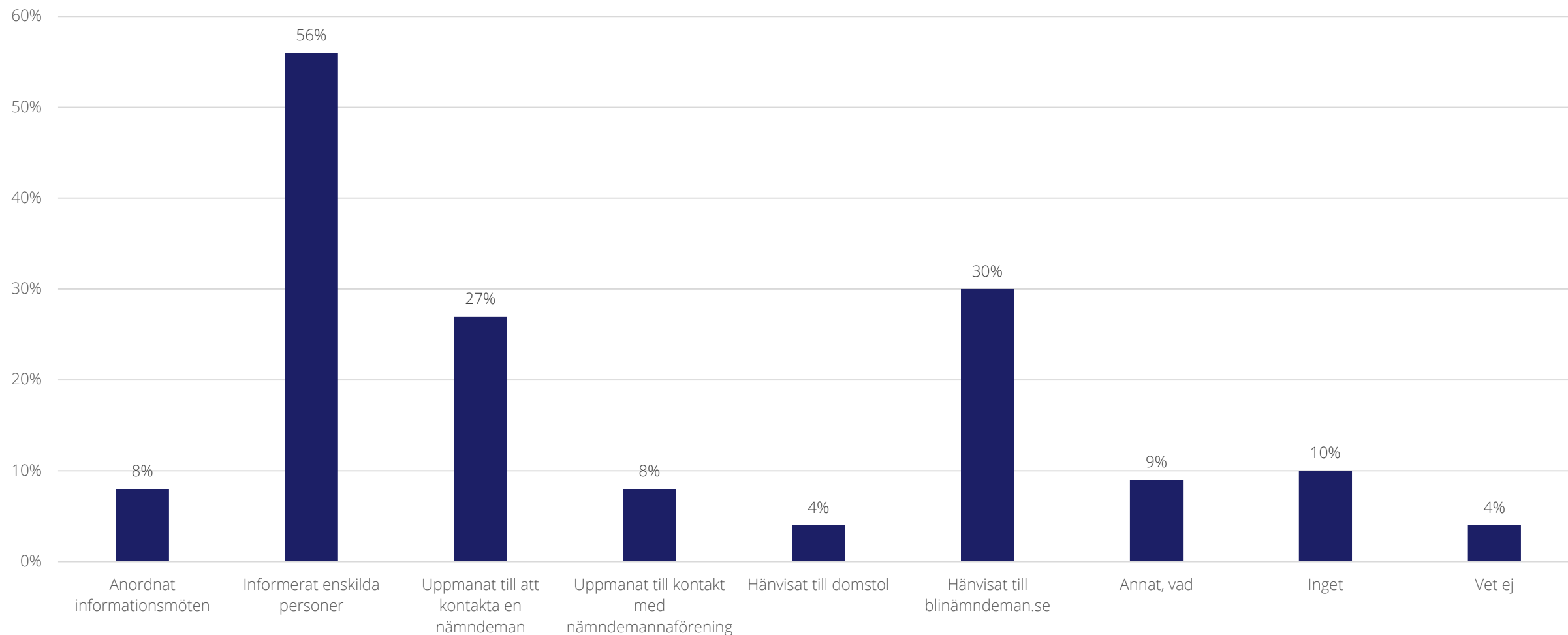
Kommentar: Antal respondenter 694.

Har ni genomfört aktiviteter (t ex anordnat möten, annonserat externt, uppmanat internt) för att försöka rekrytera nämndemän utanför partiet?

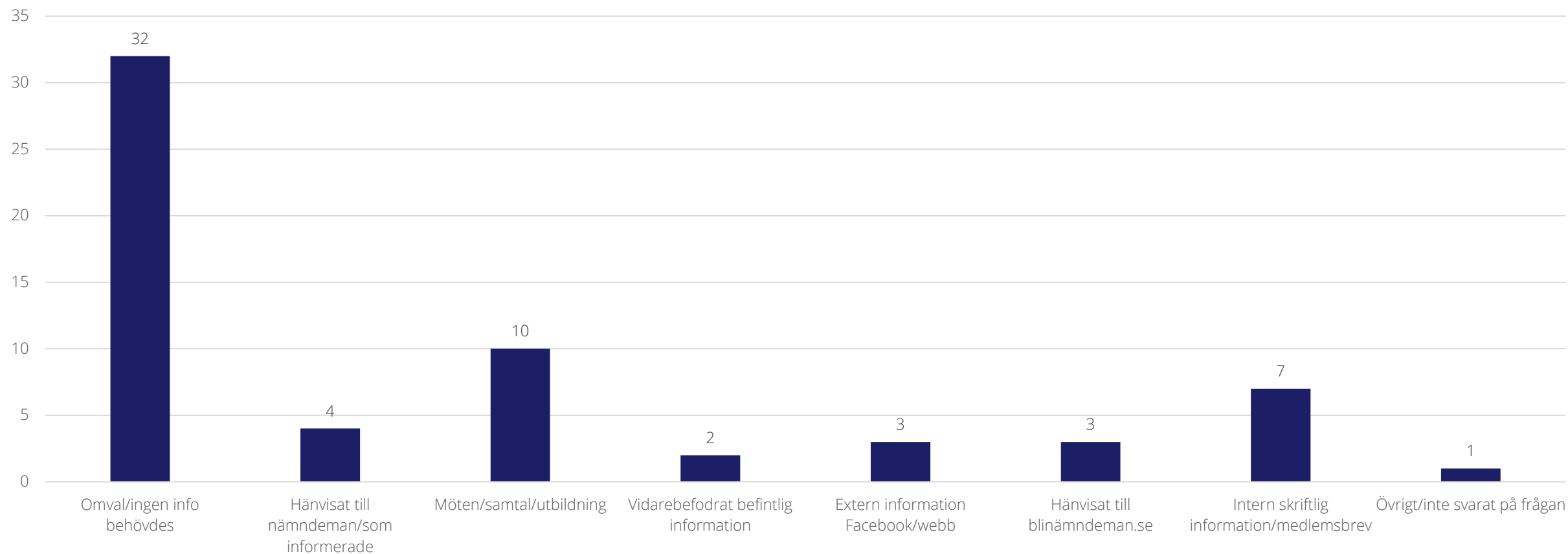
Kommentar: Antal respondenter 693.

Vad har ni gjort för att era kandidater ska ha god kännedom om uppdraget som nämndeman innan val?

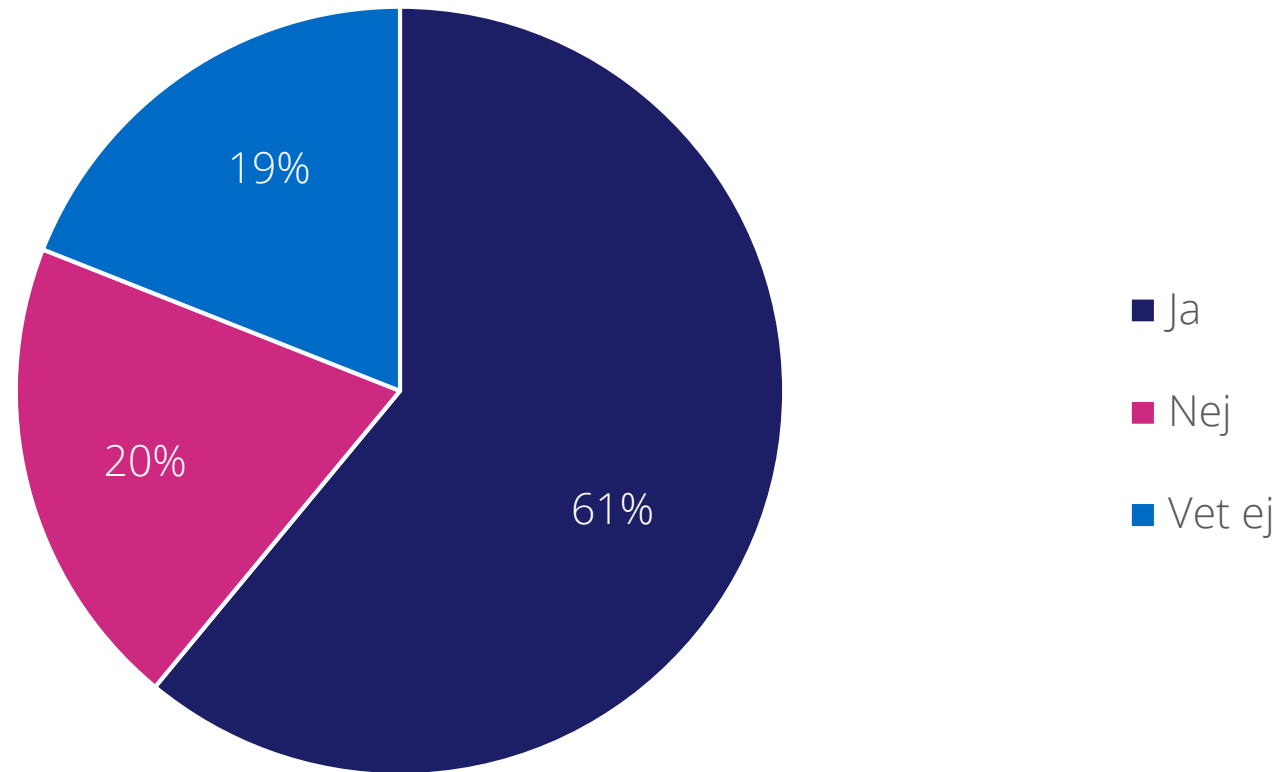
Kommentar: Antal respondenter 690. Flera alternativ kunde väljas.

Fritextfråga - Beskriv gärna vad ni gjorde för att era kandidater innan val ska ha god kännedom om uppdraget som nämndeman, annars gå vidare till nästa fråga.

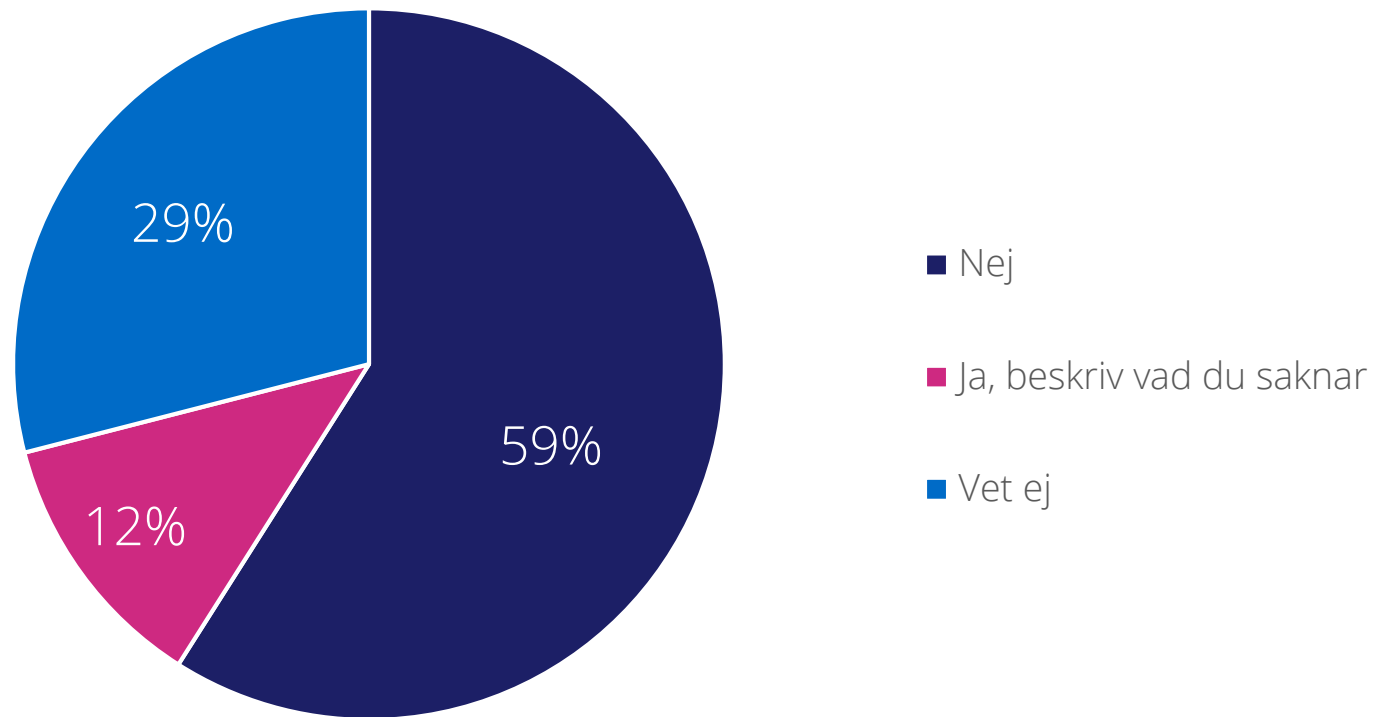
Kommentar: Antal respondenter 56. Ett svar från respondenten kan innehålla flera svarsområden.

Tycker du sammanfattningsvis att du fått bra information från Domstolsverket inför nomineringar till nämndemannavalet 2019?

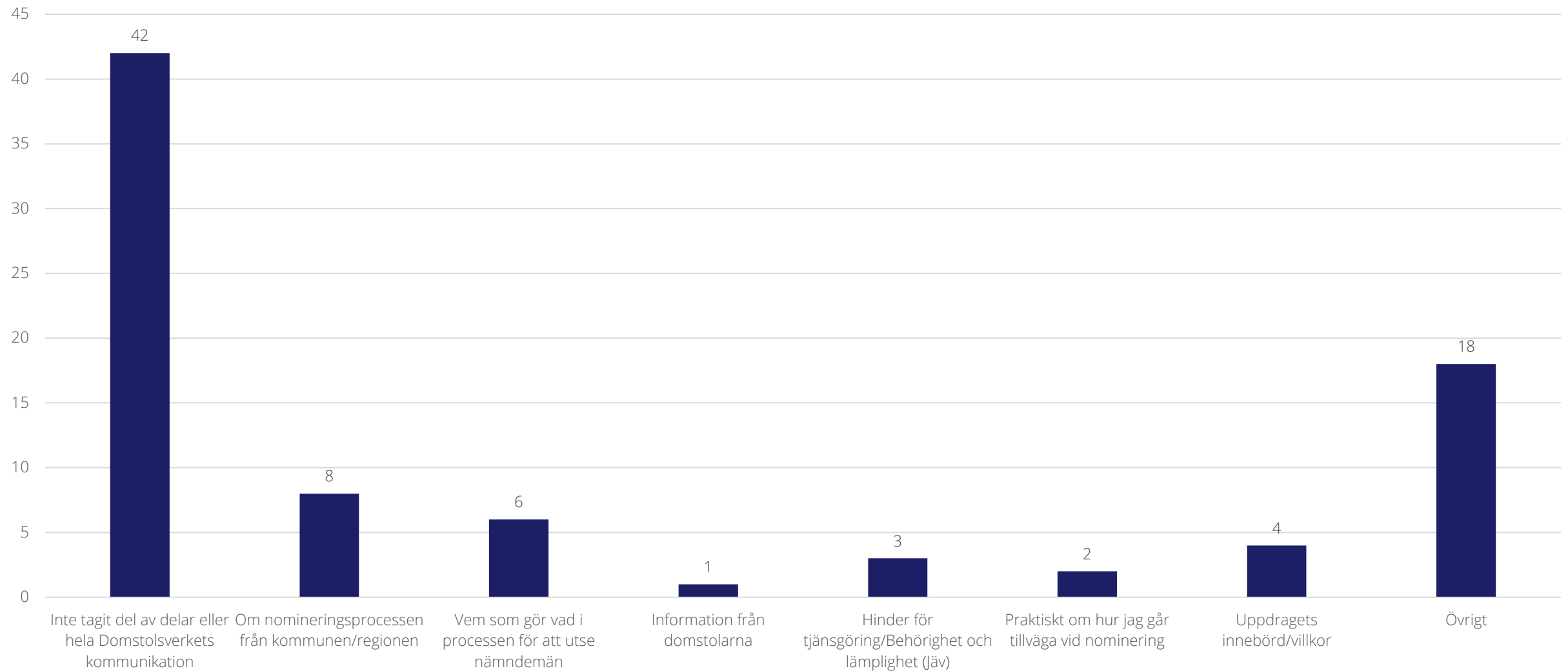
Kommentar: Antal respondenter 690.

Saknar du någon information som skulle kunna vara ett stöd i ert nomineringsarbete?

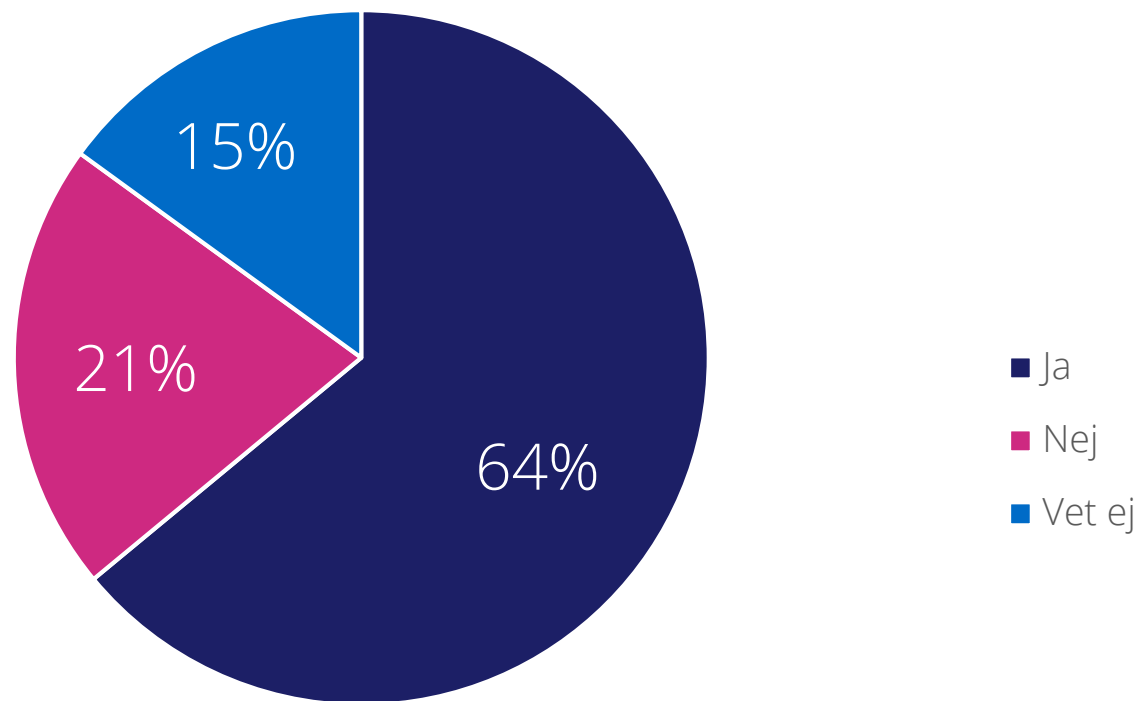
Kommentar: Antal respondenter 690.

Fritextfråga - Beskriv gärna vad du saknar för information.

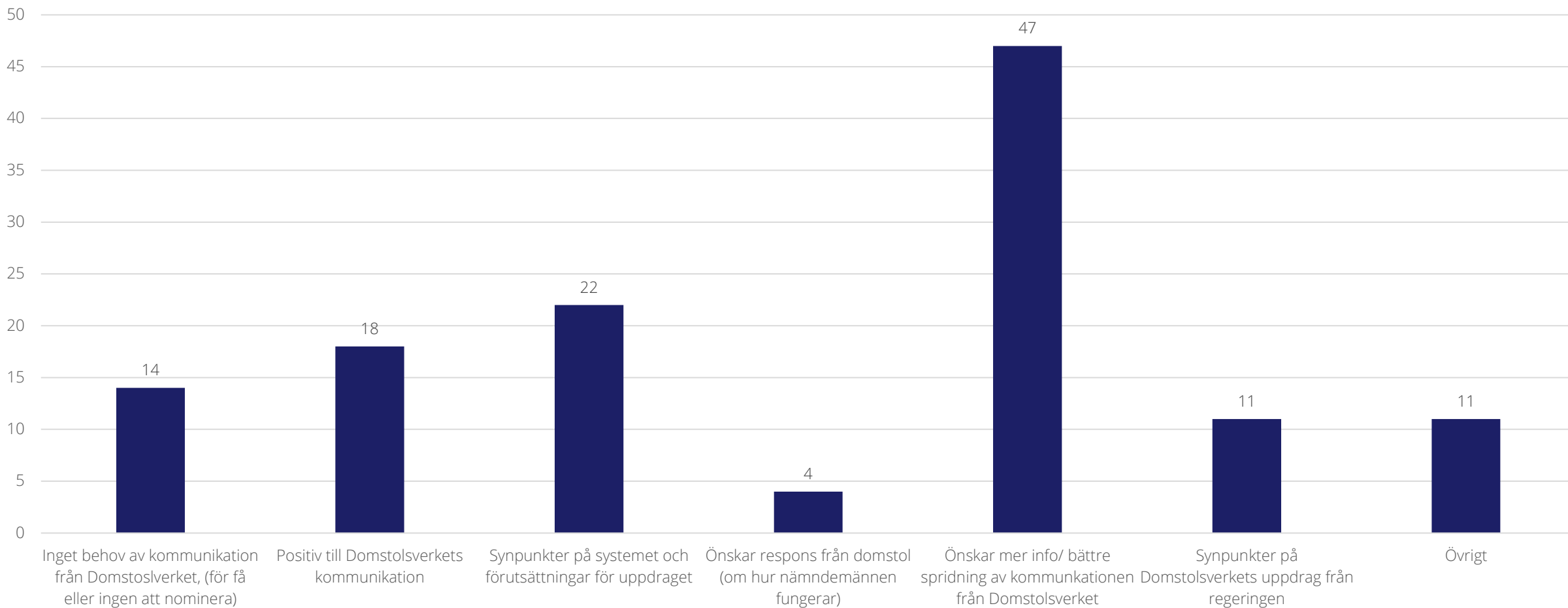
Kommentar: Antal respondenter 72. Ett svar från respondenten kan innehålla flera svarsområden.

Ser du att ditt parti behöver ha fortsatt stöd från Domstolsverket i nomineringsarbetet inför nämndemannaval 2023?

Kommentar: Antal respondenter 690.

Fritextfråga - Har du några övriga synpunkter eller medskick om Domstolsverkets kommunikation när det gäller nämndemannaval.

Kommentar: Antal respondenter 117. Ett svar från respondenten kan innehålla flera svarsområden.

Slutsatser

Det är en fjärdedel (702/ 2 799) av den potentiella målgruppen som svarat på enkäten. Av svaren från registratorerna ser vi att det förmodligen beror på att de inte spridit enkäten till de som nominerar nämndemän. Domstolsverket bad registratorer sprida till exempel till partiordförande, gruppleadare eller ordförande i särskild valberedning eller kommitté. Vi kan anta att det även är så med det digitala nyhetsbrevet Inför Nämndemannaval 2019 som Domstolsverket bett registratorerna sprida.

Nästan hälften (43 %) av de som nominerade nämndemän gjorde det för första gången. Det betyder att det är viktigt att partierna säkrar upp kompetensen om processen och hur man ska tänka vid nominering av nämndemän.

Två tredjedelar (64 %) av de som nominerade nämndemän anger att de haft nytta av *fliken Nominera & välj* på blinamndeman.se i olika utsträckning. Av de som angett att de haft nytta av fliken säger nästan hälften (47 %) att de haft nytta av delen Behörighet och lämplighet. En tredjedel (31 %) anger delen Utbildning och stöd vid nominering jämte delen Tidsmässig samordning 2019 (30 %) . Det betyder att innehållet under fliken är relevant.

Nästan hälften (45 %) av de som nominerade nämndemän anger att de haft nytta av *nyhetsbrevet Inför Nämndemannaval 2019* i olika utsträckning. Lika många (43 %) har inte sett brevet och ett fåtal (12 %) anger att de inte haft någon nytta av brevet. Det tyder på att de som har tagit del av nyhetsbrevet har haft nytta av det, samtidigt som det är många som inte har sett det.

Av de som har sett *foldern Kom-ihåg-att-berätta för den som är intresserad av att bli nämndeman* och *Checklistan för dig som ska nominera nämndemän* så är det lite mindre än hälften (40 %) som anger att de haft nytta av dem. Ett fåtal (9-10 %) har inte haft nytta av dem. Hälften (51 %) av de som nominerade har inte sett foldern och checklistan. Det tyder på att de som har tagit del av foldern och checklistan har haft nytta av dem, samtidigt som det är många som inte har sett dem.

Slutsatser

De som nominerar nämndemän har fått *kännedom om Domstolsverkets kommunikationsinsatser och stöd* på olika sätt. En femtedel (19 %) anger via nyhetsbrev och via registrator. Några anger att de fått via partiets centrala organisation (16 %) och det egna partikansliet (16 %). Lika många (16 %) anger att de själva har letat information. Det tyder på att partiorganisationen är en viktig bärare av information. Det tyder också på att de kanaler som Domstolsverket använt har fungerat någorlunda, det är en jämn fördelning av varifrån de nominerande fått kännedom om insatserna., Samtidigt har en fjärdedel (24 %) inte har nåtts av kommunikationen.

De som nominerar har aktivt arbetat med att söka personer, informera och bestämma sig under en lång period. Det är dock svårt att säga vad som gjordes vid vilken tidpunkt. Under 2019 började arbetet i januari för att kulminera i maj, vilket stämmer överens med Domstolsverkets önskemål om tidsmässig samordning. Mest intensivt var det i augusti och september. Värt att notera är att en fjärdedel (25 %) arbetade aktivt redan under hösten 2018, vilket kan tyda på att de samordnar processen med de allmänna valen. Eftersom var är en sådan utdragen process var det svårt att lägga kommunikationsinsatserna vid rätt tidpunkt.

Nästan hälften (44 %) av de som har angett att *personer utanför partier hört av sig visat intresse*. Samtidigt säger större delen av de som nominerar (78 %) att de kräver partimedlemskap. Endast ett fåtal (15 %) har rekryterat utan att kräva medlemskap. Det tyder på att kravet på partimedlemskap fortfarande är starkt trots Domstolsverkets budskap att försöka släppa kravet på partimedlemskap.

Majoriteten (88 %) av de som nominerar anger att de inte *haft kandidater som de tycker är intressanta och som avstått på grund av kravet på partimedlemskap*. Väldigt få (4 %) anger att de haft kandidater som de tycker är intressanta men som avstått från att gå vidare på grund av att de inte vill bli partimedlemmar. Det kan tyda på att partierna kan ha missat några intressanta kandidater på grund av kravet på medlemskap.

Majoriteten (85 %) av de som nominerar nämndemän har inte *genomfört aktiviteter för att försöka rekrytera nämndemän utanför partiet*.

Slutsatser

De som nominerar nämndemän anger att de har gjort olika aktiviteter för att *se till att kandidaterna ska ha god kännedom om uppdraget* som nämndeman innan val. Drygt hälften (56 %) har angett att de har informerat enskilda personer, en tredjedel (30 %) har hänvisat till blinamndeman.se och nästan lika många (27 %) har uppmanat till att kontakta en nämndeman. Få (8 %) har ordnat informationsmöten, det är också få (10 %) som har låtit bli att göra något alls. Detta tyder på att de flesta partier gör någon aktivitet för att informera om uppdraget innan val, mest vanligt är att informera enskilda personer.

Nästan två tredjedelar (61 %) av de som nominerar tycker att *informationen från Domstolsverket inför nämndemannavalet* har varit bra. Drygt hälften (59 %) anser att de inte saknar någon information och lika många (64 %) vill ha ett fortsatt stöd inför nämndemansval 2023. Detta tyder på att Domstolsverkets kommunikationsinsatser fungerat för dem som tagit del av dem.

Sammanställning enkät till väljande

Långsiktiga nämndemannauppdraget 2016-2019

Innehåll

- Fakta om enkäten
- Sammanställning av svar
- Slutsatser

Fakta om enkäten

Enkäten riktade sig till tjänstemän inom 290 kommuner och 21 regioner som förberedde val av nämndemän inför mandatperioden 2020-2023.

Syftet med dessa enkätfrågor var att utvärdera Domstolsverkets kommunikationsinsatser riktade till målgruppen inför nämndemannavalet 2019. Insatserna har främst bestått av digitala nyhetsbrev samt en utvecklad del på webbplatsen bli nämndeman.se.

Eftersom Domstolsverket under 2018-2019 bett registratorerna sprida nyhetsbrevet till tjänstemännen och eftersom Domstolsverket inte hade e-postadresser till denna grupp skickades enkäten till 311 registratorer i kommuner och regioner. Registratorerna ombads sprida enkäten till de tjänstemän som förbereder val av nämndemän.

Domstolsverket mejlade ut enkäten till registratorer 20191104. Sista svarsdag var 20191127. En påminnelse gick ut via registratorer 20191118.

180 personer som är tjänstemän har fullföljt enkäten.

Svarsfrekvens

Svarsfrekvensen är svår att uppskatta. I samband med att Domstolsverket bad registratorerna sprida enkäten till tjänstemännen ombads registratorerna även meddela Domstolsverket hur många personer de spridit den till.

De registratorer som svarat, 205 av 311, anger de att de totalt spridit enkäten till 338 tjänstemän. Utifrån det är svarsfrekvensen 53 % (180/338).

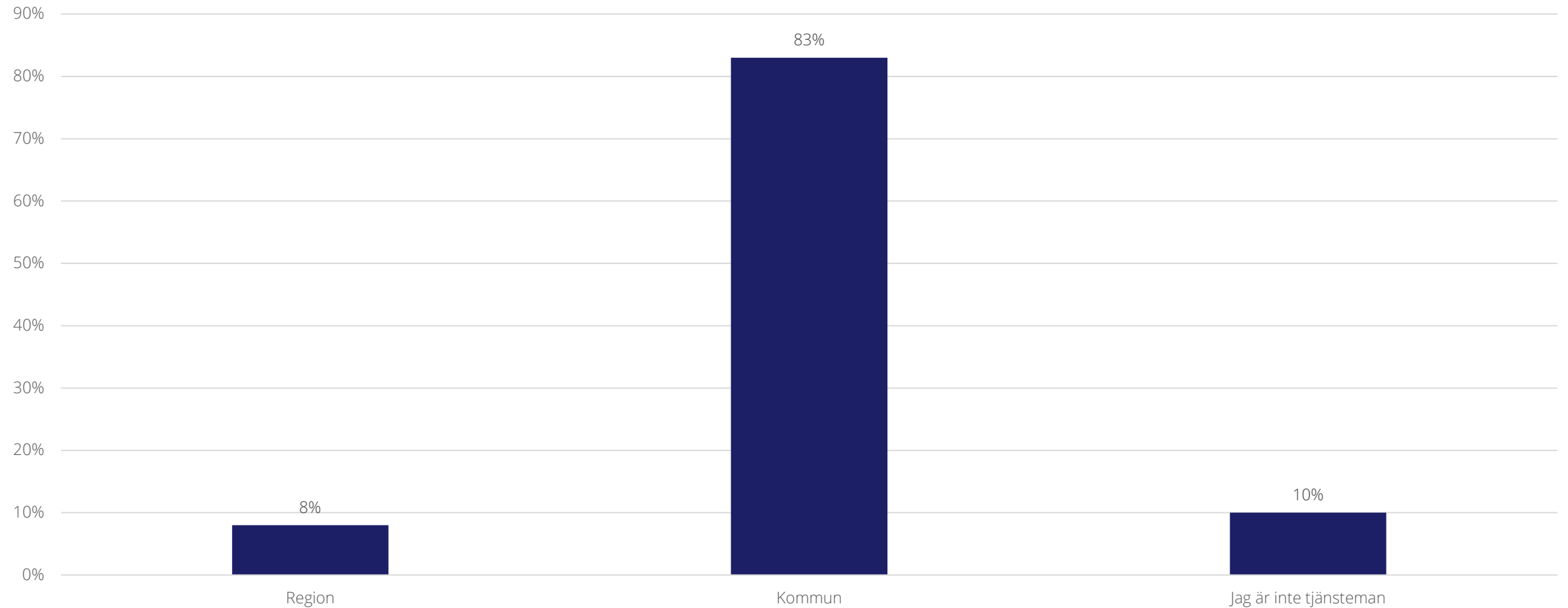
I ett fåtal (totalt 22) kommuner och regioner är det 2-3 personer svarat, men i de allra flesta fall (145) är det bara en person som svarat per kommun eller region. Samtidigt saknas det helt svar från 137 kommuner och 7 regioner.

Medelvärde för hur många tjänstemän registratorerna spridit till är 2. Vi kan då anta att en total potentiell grupp tjänstemän som förbereder val av nämndemän i kommuner och regioner är 622 personer (311 x 2).

Ovanstående bör vi ha i åtanke när vi ser slutsatserna av enkäten.

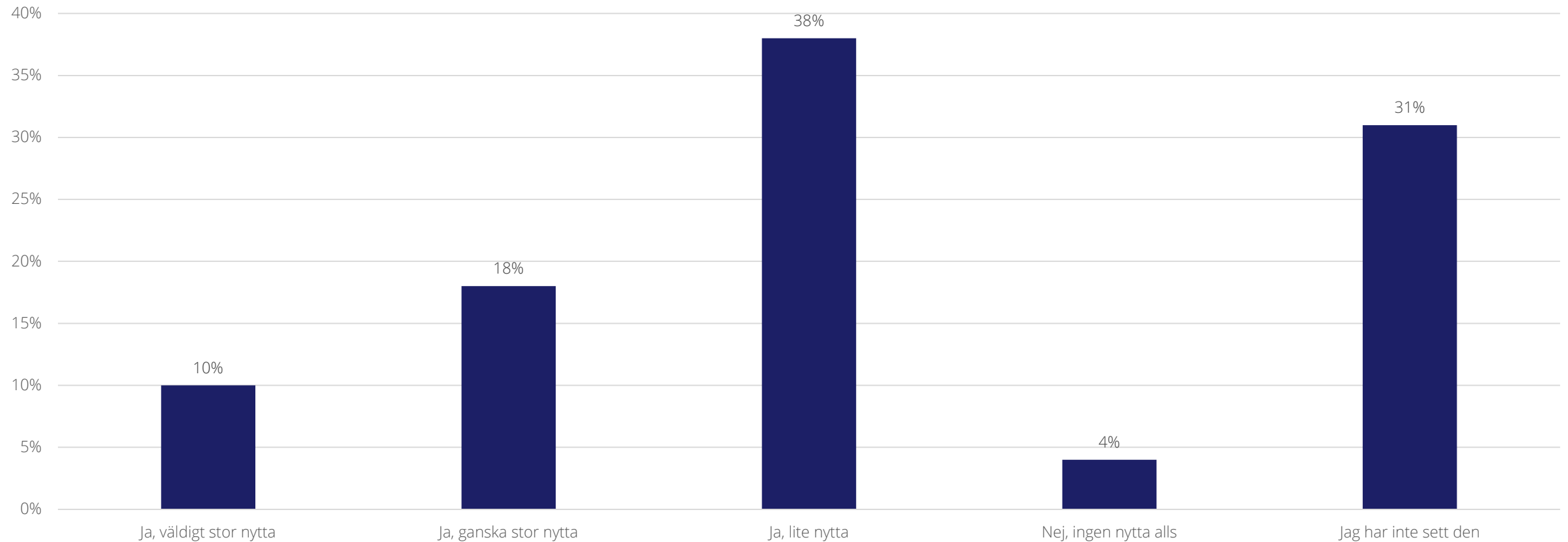
Sammanställning och analys är gjord av Domstolsverket.

Jag arbetar som tjänsteman och förbereder val av nämndemän för

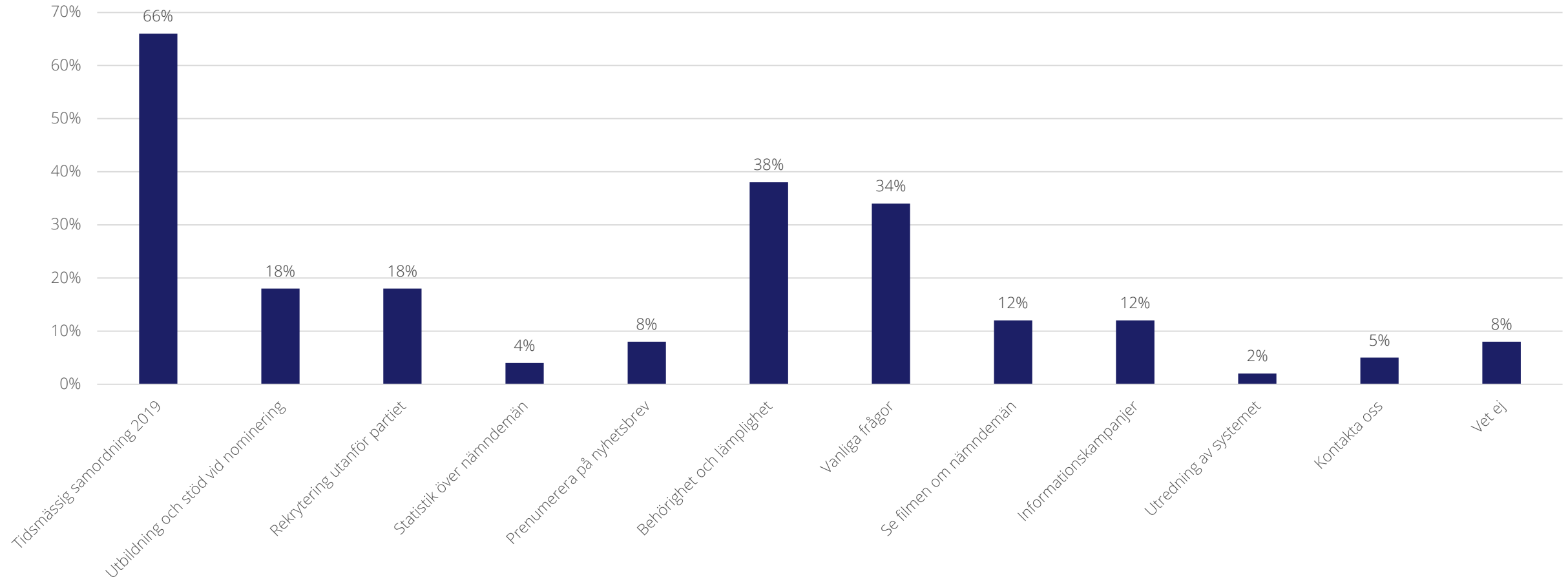
Kommentar: Antal respondenter 218

Har du haft nytta av fliken Nominera & välja på blinämndeman.se.

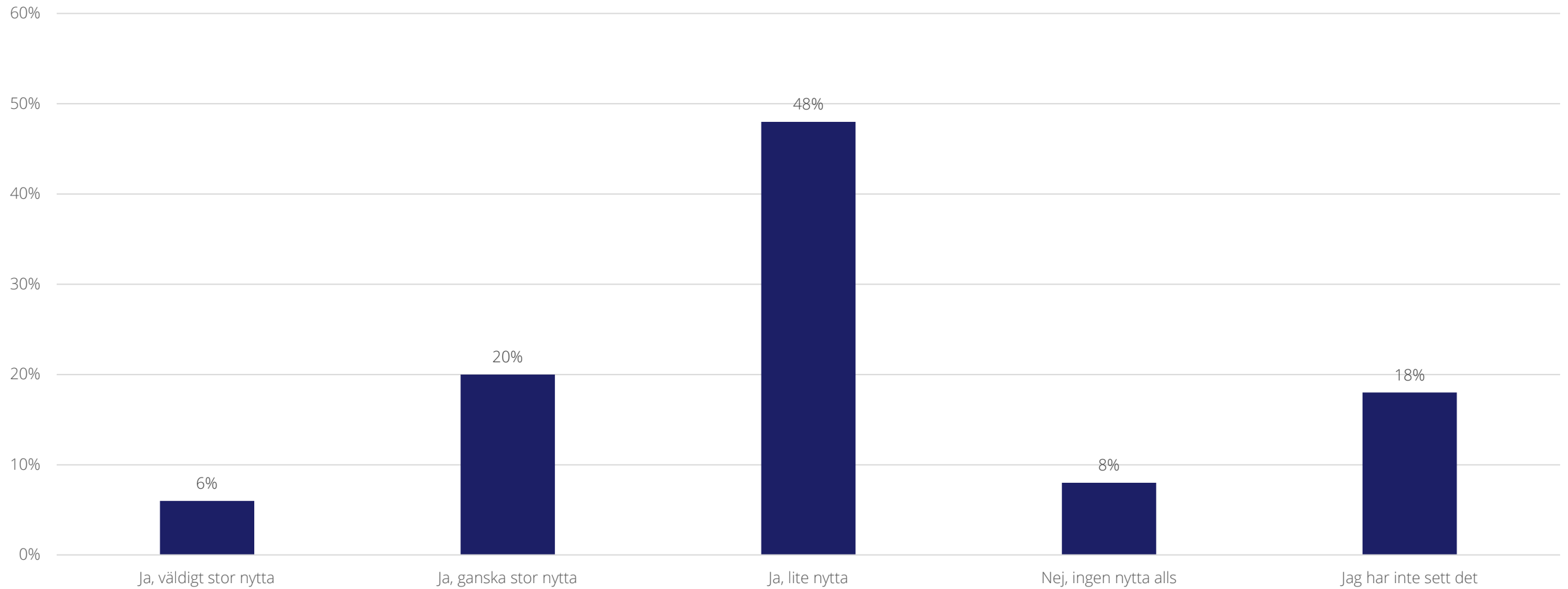
Kommentar: Antal respondenter 188.

Vilka av dessa delar under fliken Nominera & välja har du haft nytta av?

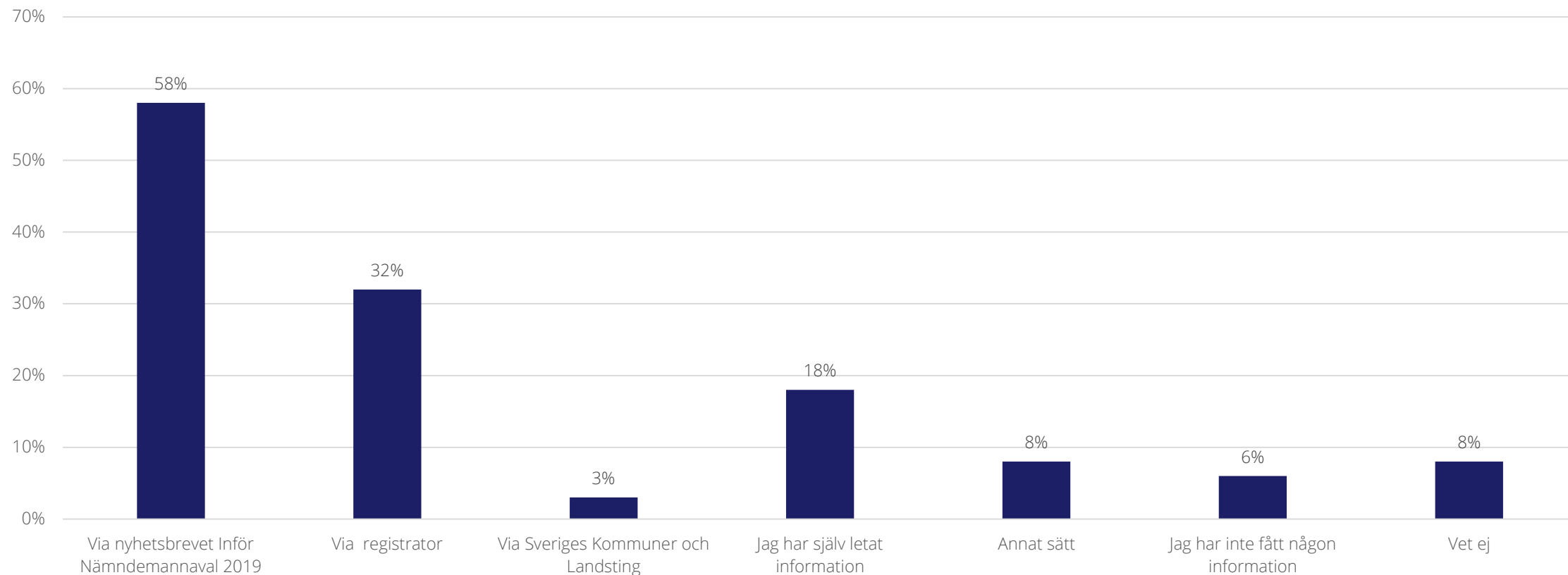
Kommentar: Antal respondenter 188. Frågan ställdes till de som har svarat Ja på frågan "Har du haft nytta av fliken Nominera & välja på blinamndeman.se?", något av alternativen "Ja, väldigt stor nytta", "Ja, ganska stor nytta" eller "Ja, lite nytta". Flera alternativ kunde väljas.

Har du haft nytta av Nyhetsbrev Inför Nämndemannaval 2019?

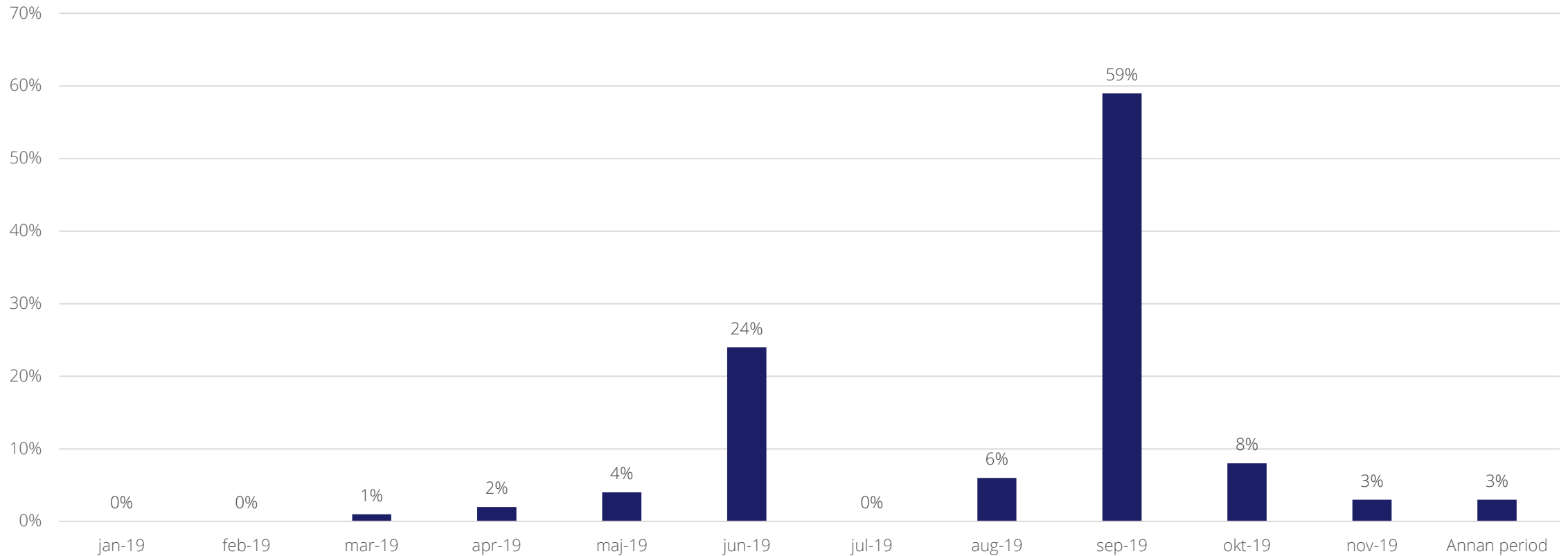
Kommentar: Antal respondenter 186.

Hur har du fått kännedom om Domstolsverkets kommunikationsinsatser och stöd inför nämndemannavalet 2019 riktade till dig som arbetar med att förbereda val av nämndemän?

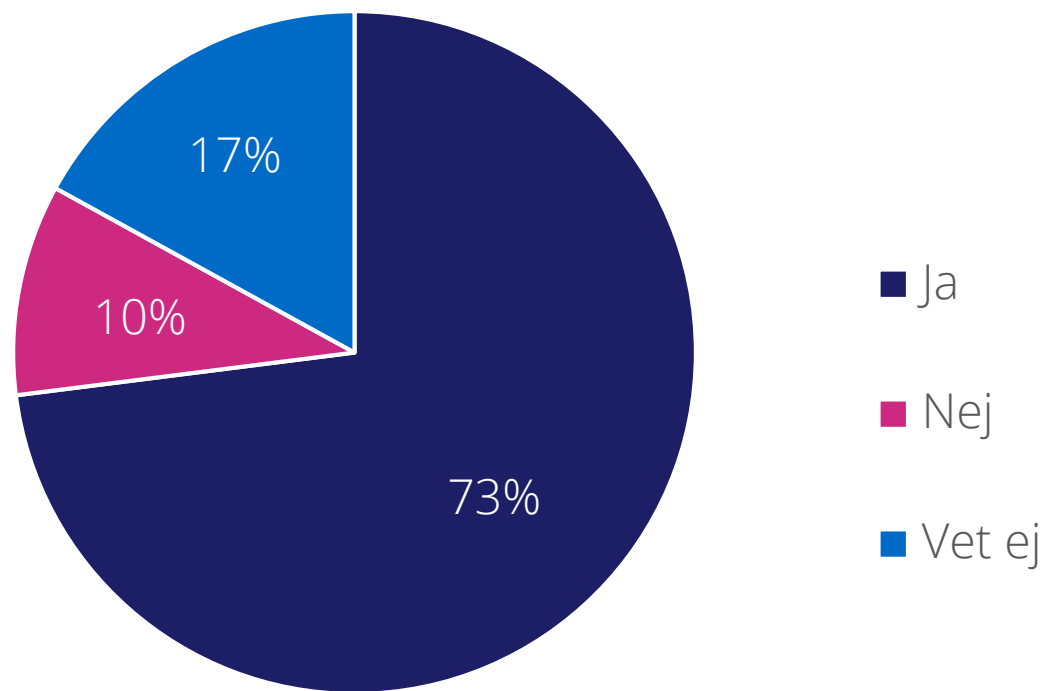
Kommentar: Antal respondenter 185. Flera alternativ kunde väljas.

Under vilka månader valde ni nämndemän i fullmäktige för mandatperioden 2020-2023 (ej fyllnadsval)?

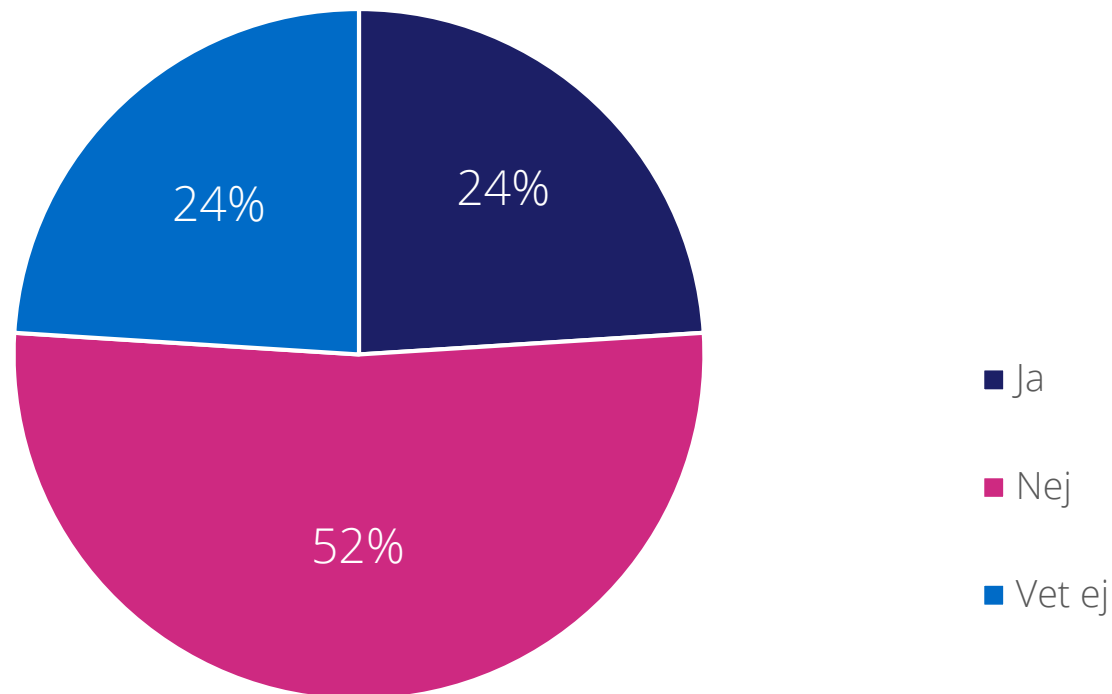
Kommentar: Antal respondenter 186. Flera alternativ kunde väljas.

Har ni informerat de partier som nominerar nämndemän om regeringens målsättningar: fler nämndemän utanför partipolitiska kretsarna, fler yngre nämndemän samt behovet av ökad kunskap om vad uppdraget som nämndeman innebär innan kandidaterna blir valda?

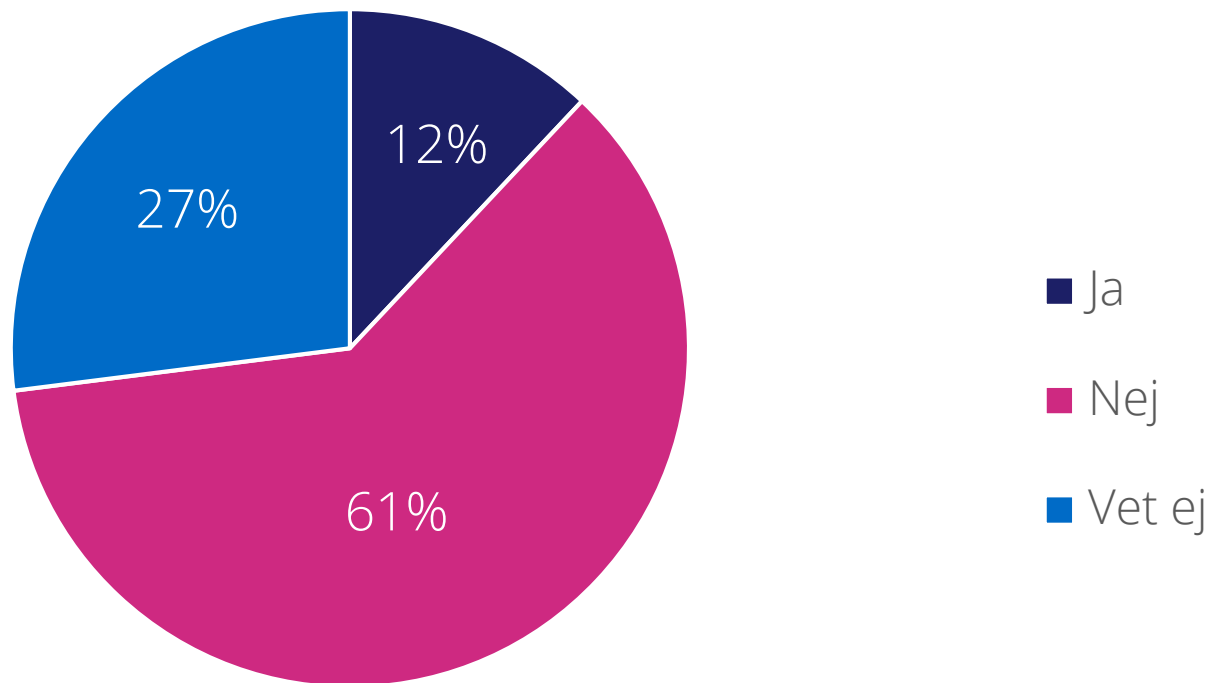
Kommentar: Antal respondenter 184.

Känner du till om personer hört av sig till er och visat intresse för att bli nämndeman?

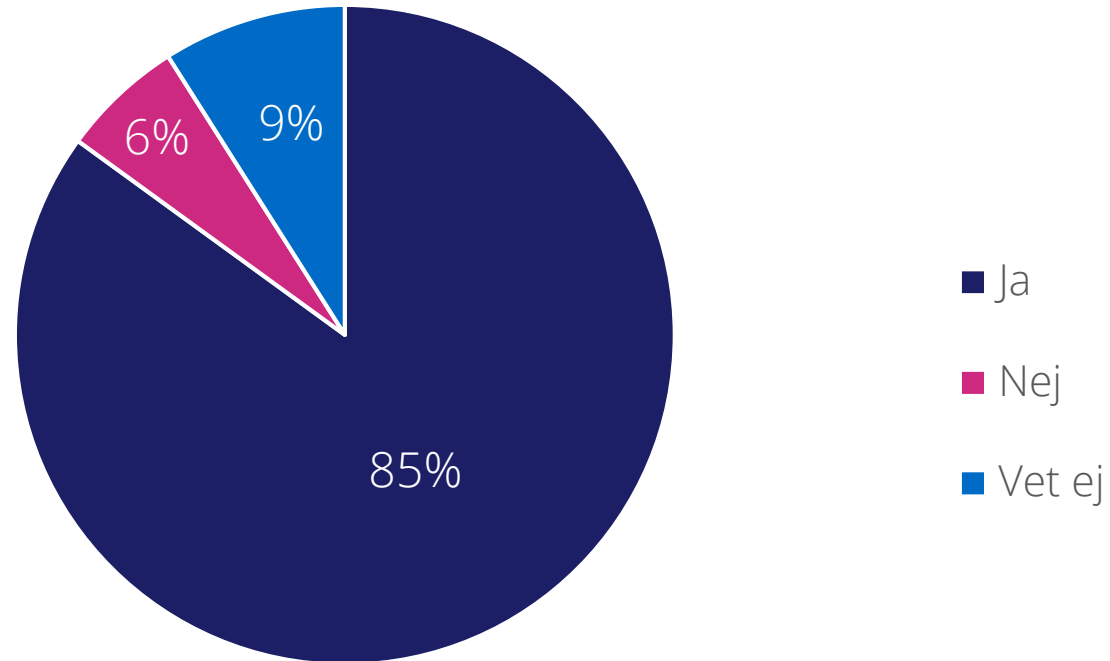
Kommentar: Antal respondenter 184.

Har ni informerat medborgarna om nämndemannavalet 2019 (till exempel via er webbplats)?

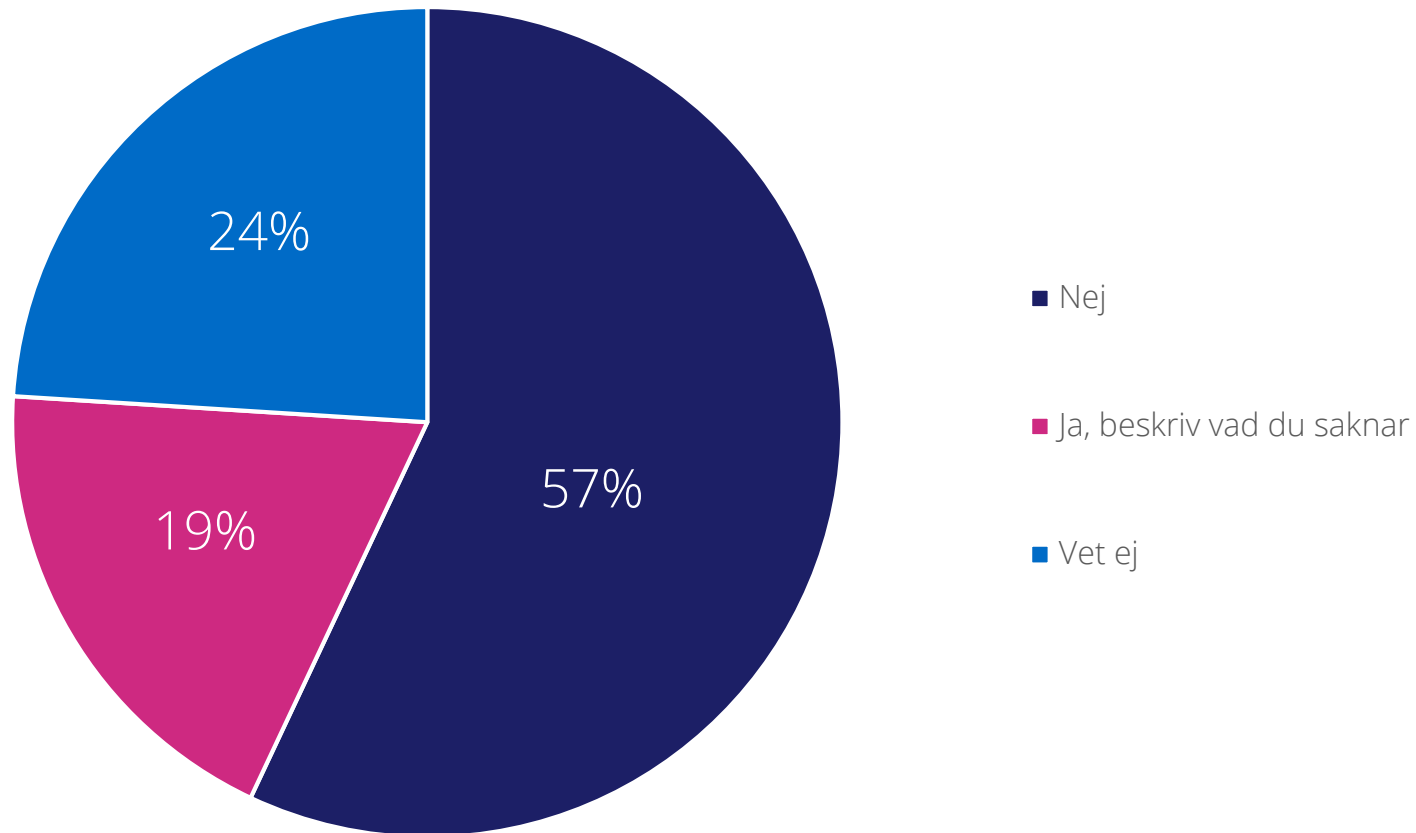
Kommentar: Antal respondenter 182.

Tycker du sammanfattningsvis att du fått bra information från Domstolsverket inför nämndemannavalet 2019?

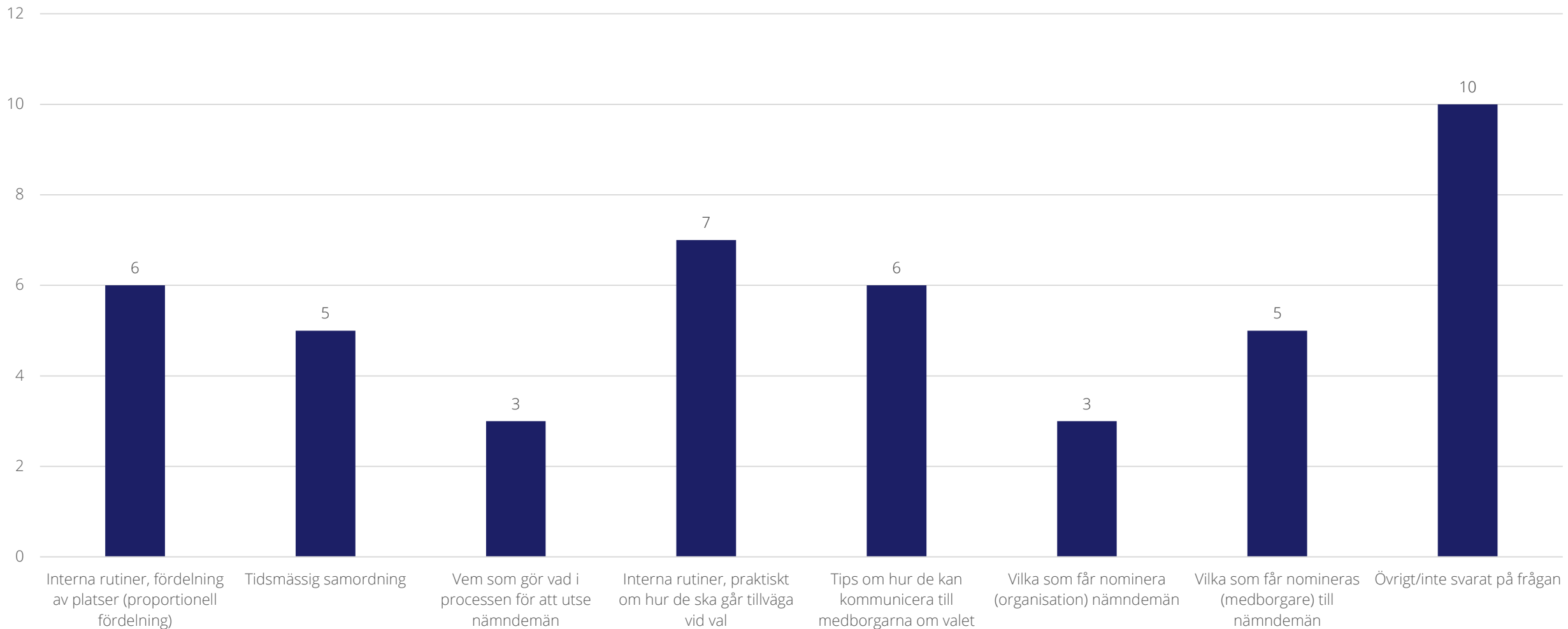
Kommentar: Antal respondenter 182.

Saknar du någon information som skulle kunna vara ett stöd i ert arbete med att förbereda val av nämndemän?

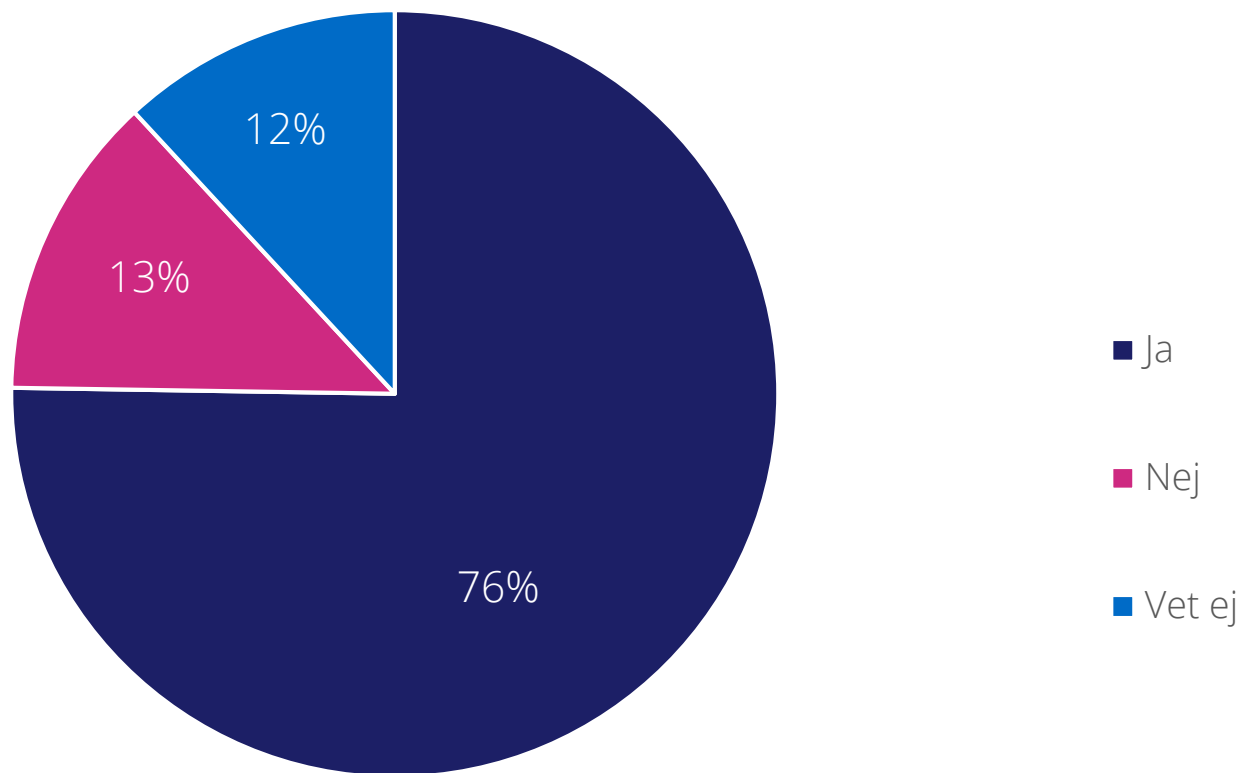
Kommentar: Antal respondenter 181.

Fritextfråga - Beskriv gärna vad du saknar för information

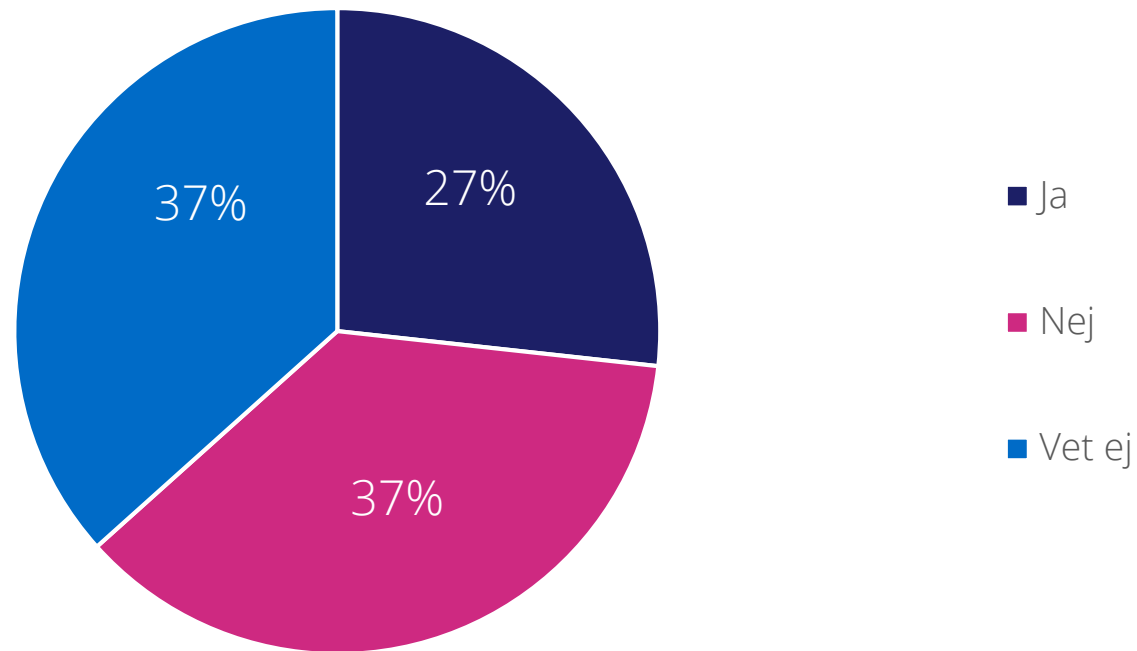
Kommentar: Antal respondenter 33. Frågan ställdes till de som svarat Ja på frågan "Saknar du någon information som skulle kunna vara ett stöd i ert arbete med att förbereda val av nämndemän?" Ett svar från respondenten kan innehålla flera svarsområden.

Ser du att ni behöver ha fortsatt stöd från Domstolsverket i ert arbete inför nämndemannaval 2023?

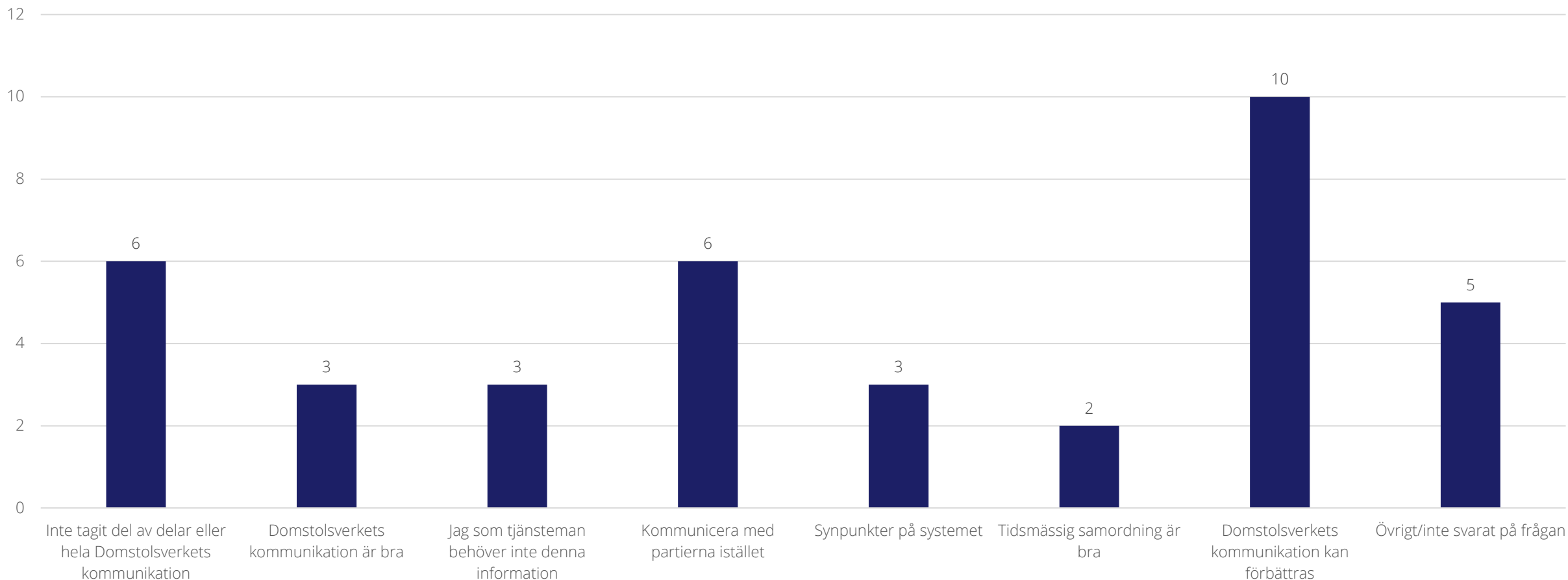
Kommentar: Antal respondenter 180.

Skulle ni ha nytta av att träffa representanter från domstol inför nämndemannaval 2023?

Kommentar: Antal respondenter 180.

Har du några övriga synpunkter eller medskick om Domstolsverkets kommunikation när det gäller nämndemannaval?

Kommentar: Antal respondenter 30. Ett svar från respondenten kan innehålla flera svarsområden.

Slutsatser

Det är *en tredjedel (180/ 622) av den potentiella målgruppen som svarat på enkäten*. Av svaren från registratorerna ser vi att det till stor del beror på att de inte spridit enkäten till tjänstemännen. Vi kan anta att det även är så med det digitala nyhetsbrevet *Inför Nämndemannaval 2019* som Domstolsverket bett registratorerna sprida.

Två tredjedelar (66 %) av de tjänstemän som svarat anger att de haft nytta av *fliken Nominera & välj* på *blinämndeman.se* i olika utsträckning. Av de som angett att de haft nytta av fliken säger två tredjedelar (66 %) att de haft nytta av delen *Tidsmässig samordning 2019*. Mer än en tredjedel (38 %) anger delen *Behörighet och lämplighet*. Nästa lika många (34 %) anger delen *Vanliga frågor*. Det tyder på att innehållet under fliken är relevant och att delen *Tidsmässig samordning 2019* varit viktig.

Två tredjedelar (74 %) av tjänstemännen anger att de haft nytta av *nyhetsbrevet Inför Nämndemannaval 2019 i olika utsträckning*. Ungefär en femtedel (18 %) har inte sett brevet och ett fåtal (8 %) anger att de inte haft någon nytta av brevet. Det tyder på att de som har tagit del av nyhetsbrevet har haft nytta av det, samtidigt som nyhetsbrevet inte har nått alla.

Tjänstemännen har fått *kännedom om Domstolsverkets kommunikationsinsatser och stöd* på olika sätt. Drygt hälften (58 %) anger via nyhetsbrev och en tredjedel (32 %) via registrator. En femtedel (18 %) anger att de själva har letat information. Det tyder på att nyhetsbrevet varit en viktig kanal och att de kanaler som Domstolsverket använt har fungerat väl, endast ett fåtal (6 %) säger att de inte har nåtts av kommunikationen.

Kommuner och regioner har valt nämndemän mest under september månad vilket stämmer överens med Domstolsverkets önskemål om tidsmässig samordning. En fjärdedel (24 %) har gjort sina val i juni månad.

Tre fjärdedelar (73 %) av tjänstemännen anger att de har informerat de partier som nominerar nämndemän om regeringens målsättningar. Det tyder på att tjänstemännen följer Domstolsverkets rekommendationer.

Slutsatser

En fjärdedel (24 %) av tjänstemännen anger att personer har hört av sig till dem och visat intresse för att bli nämndemän, men endast ett fåtal (12 %) har informerat medborgarna om nämndemannavalet 2019 (till exempel via webbplats). Det tyder på att medborgarna söker sig till kommuner och regioner för att få information om nämndemannauppdraget. För att underlätta breddad rekrytering utanför partipolitiska kretsarna skulle det vara bra om kommuner och regioner informerade medborgarna om nämndemannaval och hur det går till att bli nämndeman.

Majoriteten (85 %) av tjänstemännen tycker att de fått bra information från Domstolsverket om nämndemannavalet 2019. Drygt hälften (57 %) anser att de inte saknar någon information men en femtedel (19 %) önskar mer information som skulle vara ett stöd. Det som nämns är bland annat kommunens och regionens interna rutiner, till exempel hur de praktiskt ska gå tillväga vid val samt hur den proportionella fördelningen går till samt hur de kan kommunicera till medborgarna om valet. Detta tyder på att de haft nytta av Domstolsverkets kommunikationsinsatser och vill ha fortsatt stöd. På sina håll behöver nog kommuner och regioner också tydliggöra sina egna interna processer.

Sammanställning enkät till valda nämndemän

Långsiktiga nämndemannauppdraget 2016-2019

DOMSTOLSVERKET
SVERIGES DOMSTOLAR

Innehåll

- Fakta om enkäten
- Sammanställning av svar
- Slutsatser

Fakta om enkäten

Enkäten riktade sig till de nämndemän som valts att tjänstgöra under mandatperioden 2020-2023. Den skickades till 7 205 nämndemän.

Syftet med dessa enkätfrågor var att utvärdera nämndemannakårens sammansättning efter valet 2019 med tyngdpunkt på ålder och rekrytering utanför partipolitiska kretsarna.

Syftet var också att utvärdera Domstolsverkets kommunikation riktad till målgruppen inför nämndemannavalet, främst hur de fick information om uppdraget som nämndeman.

Kommunikationsinsatserna har bestått av annonsering i sociala medier, information på webbplatsen bli nämndeman.se samt digital spotannonsering i lokal- och landsortspress.

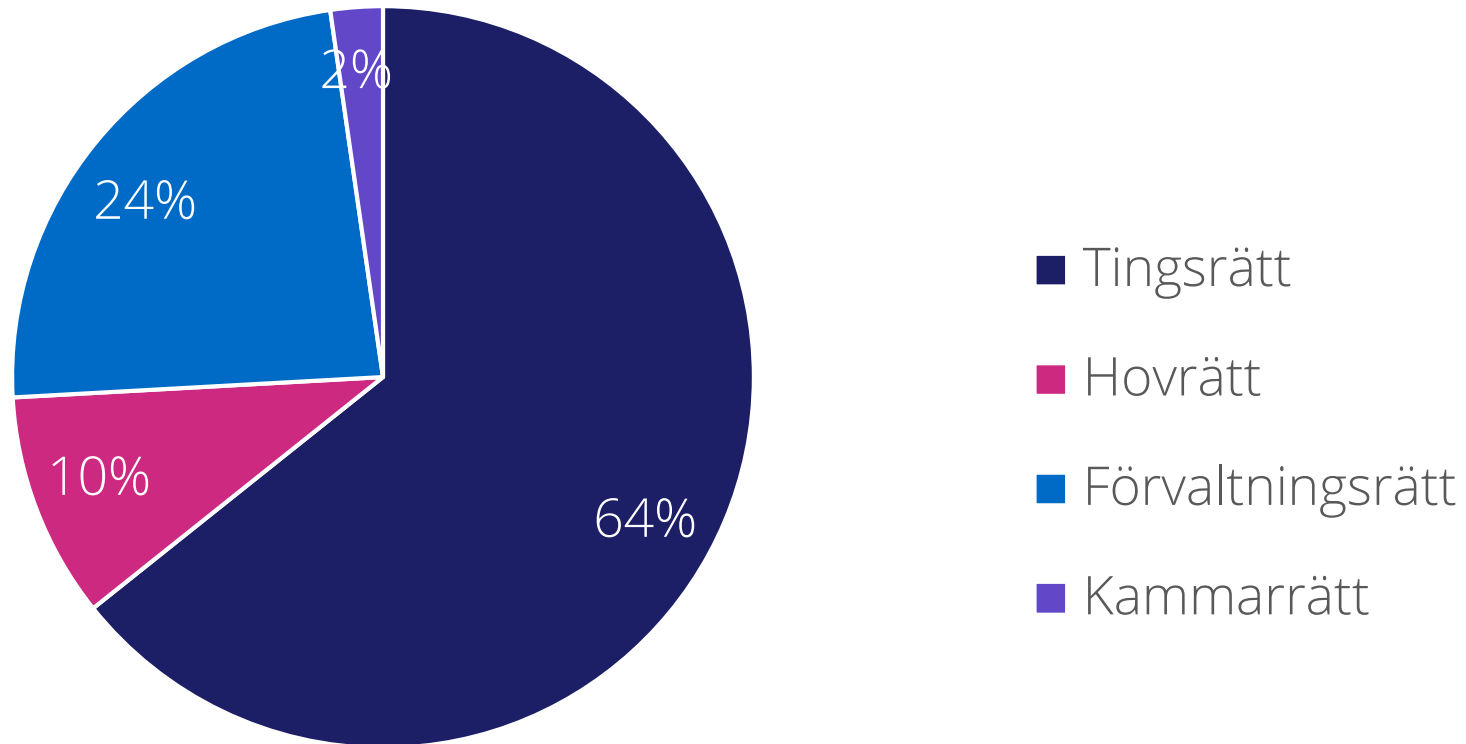
Domstolsverket mejlade ut enkäten 200113. Sista svarsdag var 200127. En påminnelse gick ut 200122.

5 499 respondenter har fullföljt enkäten.

Svarsfrekvensen är 76 %.

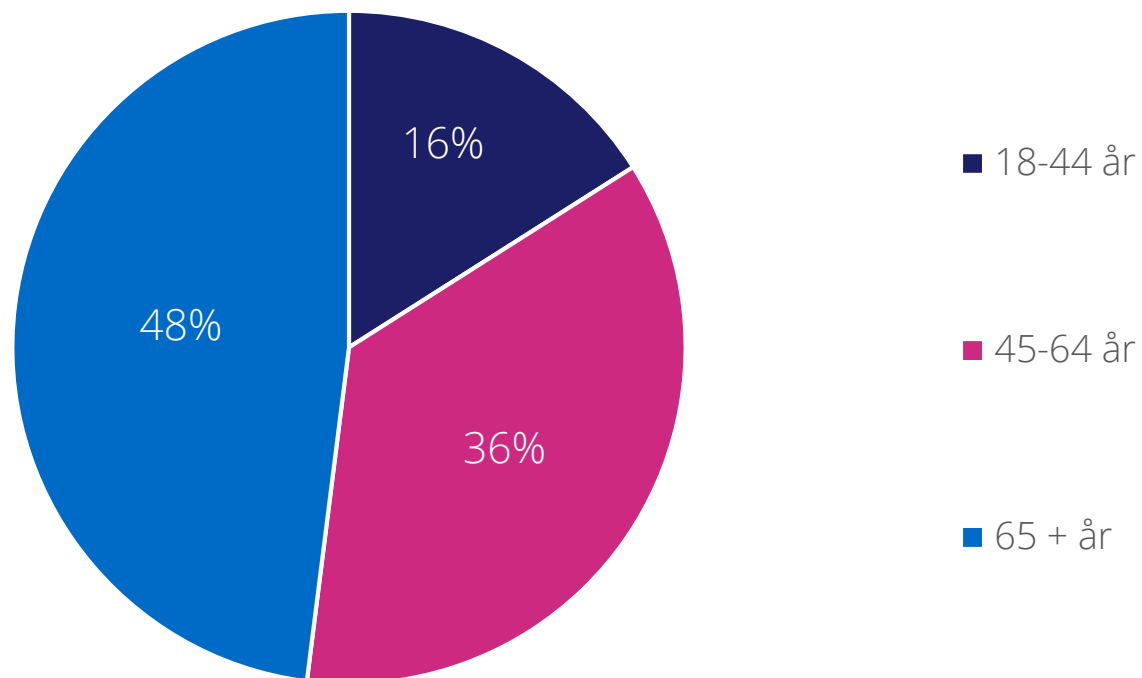
Sammanställning och analys är gjord av Domstolsverket.

Var tjänstgör du som nämndeman?

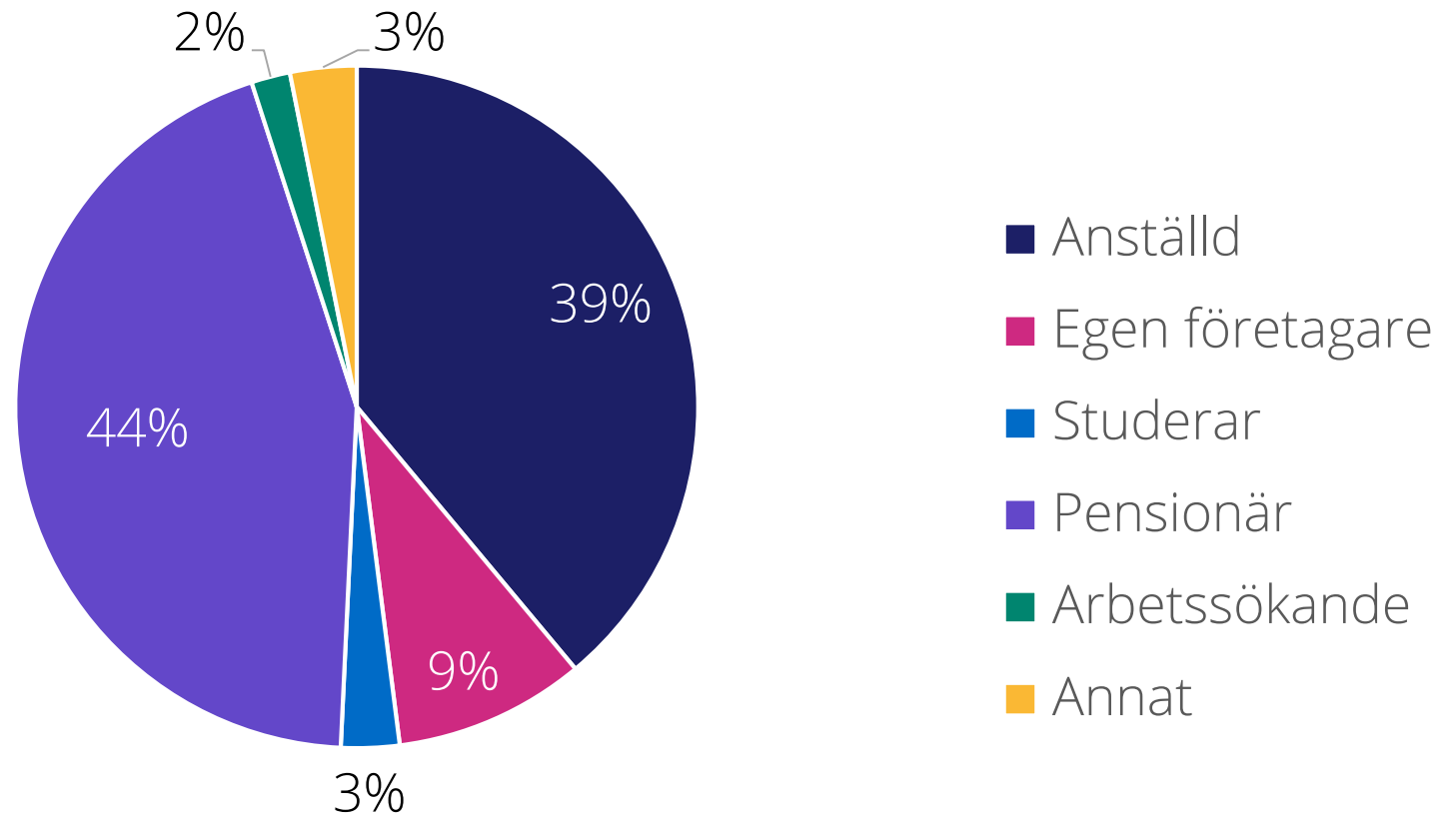
Kommentar: Antal respondenter 5538.

Vilken åldersgrupp tillhör du?

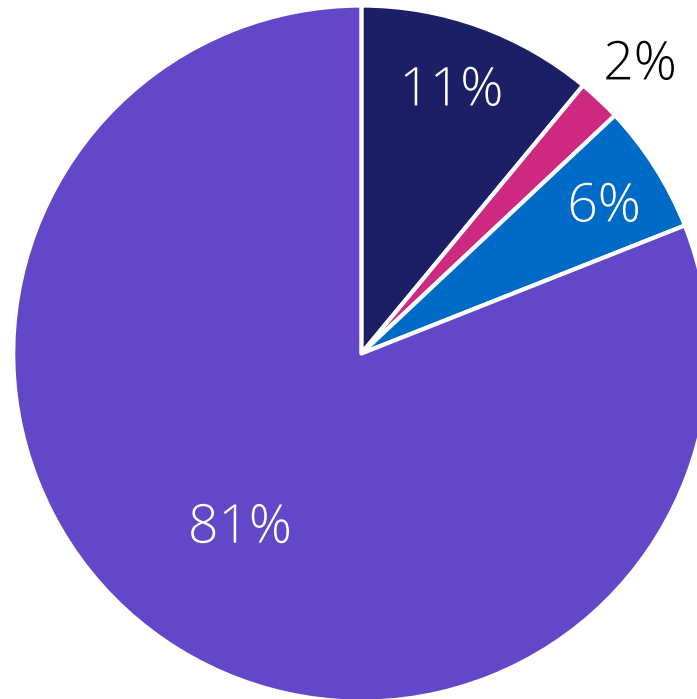
Kommentar: Antal respondenter 5 536

Vad har du för huvudsaklig sysselsättning?

Kommentar: Antal respondenter 5535

Vad har du för bakgrund?

■ Utrikes född

■ Inrikes född med två utrikes födda föräldrar

■ Inrikes född med en inrikes och en utrikes född förälder

■ Inrikes född med två inrikes födda föräldrar

Riket:

Utrikes född: 22 %

Inrikes född med två utrikes födda föräldrar: 3 %

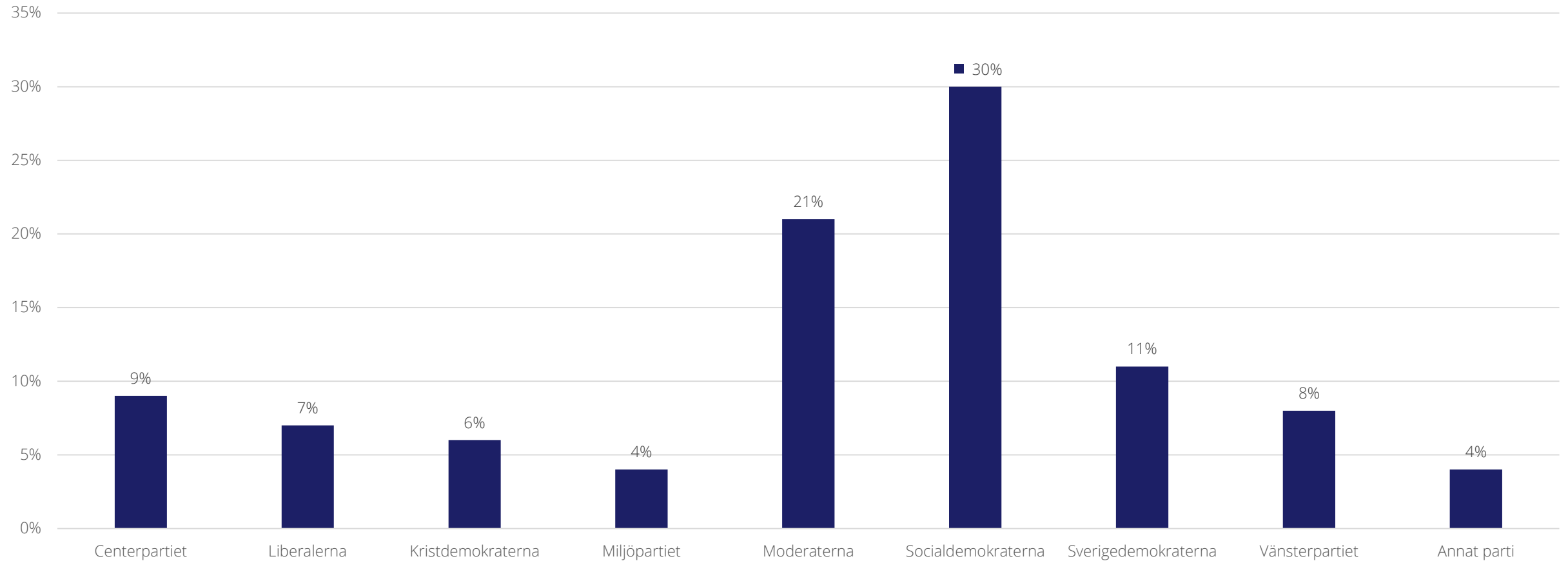
Inrikes född med en inrikes och en utrikes född förälder: 6 %

Inrikes född med två inrikes födda föräldrar: 69 %

År 2018. Källa: SCB

Kommentar: Antal respondenter 5 533

Vilket parti nominerade dig när du valdes till nämndeman?

Kommentar: Antal respondenter 5 533

Nominerande parti, Fördjupning

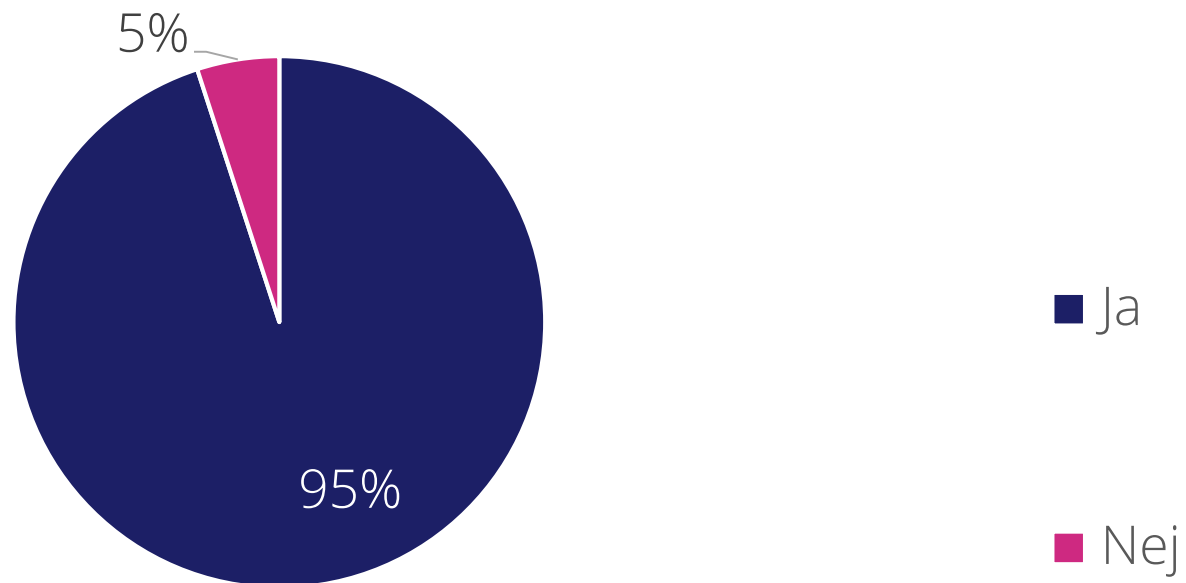
Nämndemän som är **18-44 år** har främst nominerats av Socialdemokraterna (26%), Moderaterna (19 %), samt Centerpartiet (11%) och Vänsterpartiet (11 %).

Nämndemän som är **45-64 år** har främst nominerats av Socialdemokraterna (30%), Moderaterna (16 %) och Sverigedemokraterna (15 %).

Nämndemän som är **65 år eller äldre** har främst nominerats av Socialdemokraterna (31%), Moderaterna (25 %), samt Centerpartiet (8%), Liberalerna (8 %) och Sverigedemokraterna (8 %).

Kommentar: Antal respondenter 5 533

Var du medlem i partiet när du blev nominerad?

Kommentar: Antal respondenter 5 532

Var du medlem i partiet när du blev nominerad? Fördjupning

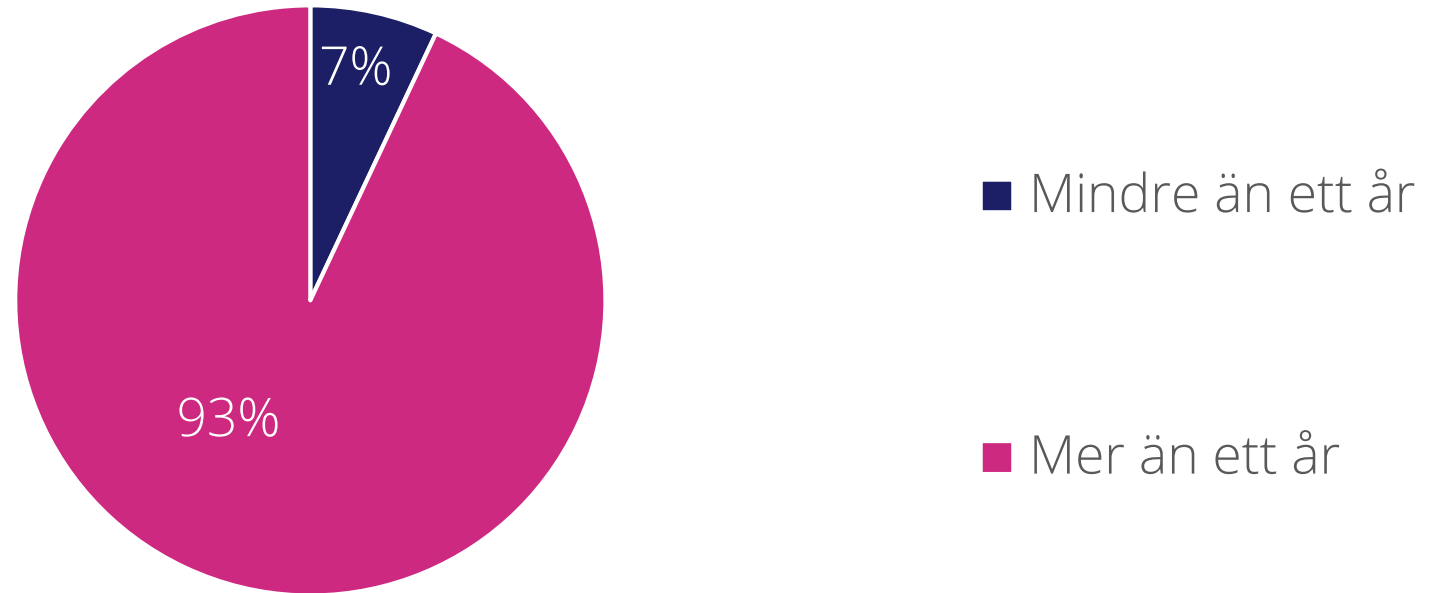
Av nämndemän **18-44 år** var (92 %) medlemmar i partiet när de blev nominerade.

Av nämndemän **45-64 år** var (95 %) medlemmar i partiet när de blev nominerade.

Av nämndemän **65 år eller äldre** var (97 %) medlemmar i partiet när de blev nominerade.

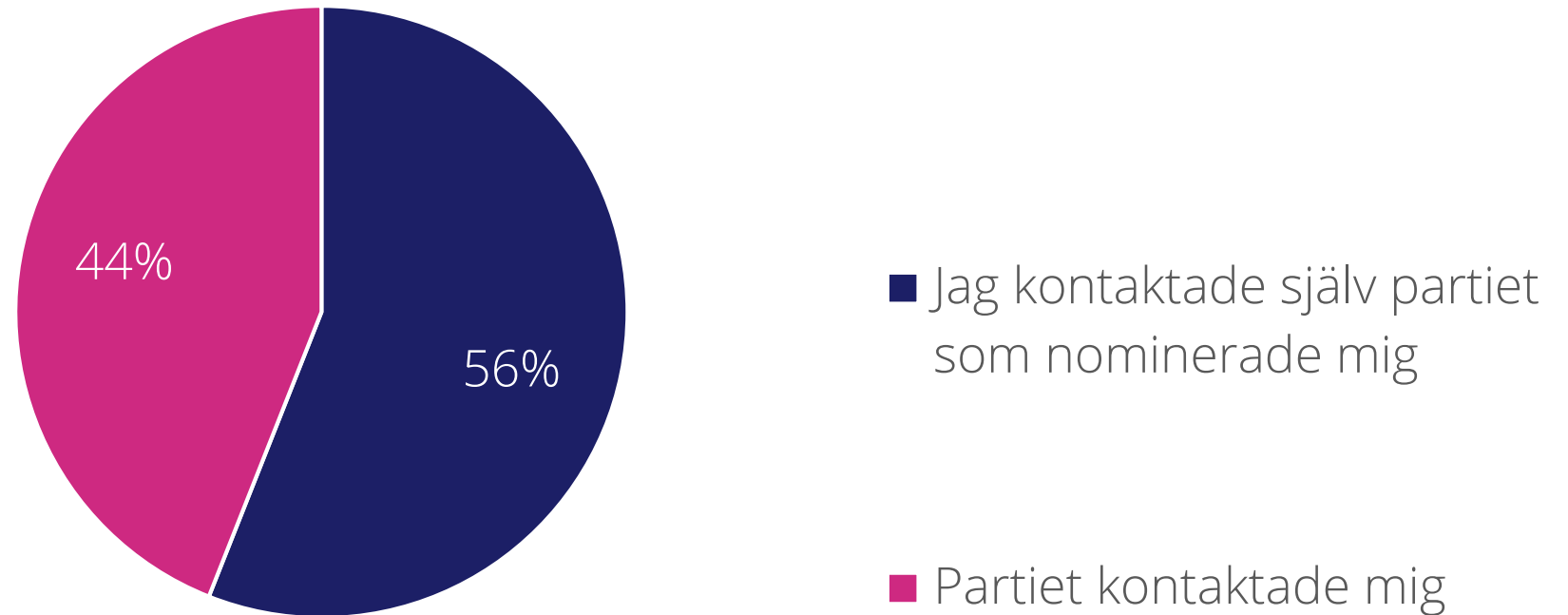
De nämndemän som *inte var medlemmar i partiet när de blev nominerade* (262 personer), nominerades främst av Miljöpartiet (25 %), Moderaterna (16 %) och Centerpartiet (12 %).

Hur länge har du varit medlem i partiet?

Kommentar: Antal respondenter 5 267. Frågan ställdes till de som har svarat Ja på frågan "Var du medlem i partiet när du blev nominerad?".

Hur gick det till när du blev nominerad?

Kommentar: Antal respondenter 262. Frågan ställdes till de som har svarat Nej på frågan "Var du medlem i partiet när du blev nominerad?".

Hur gick det till när du blev nominerad? Fördjupning

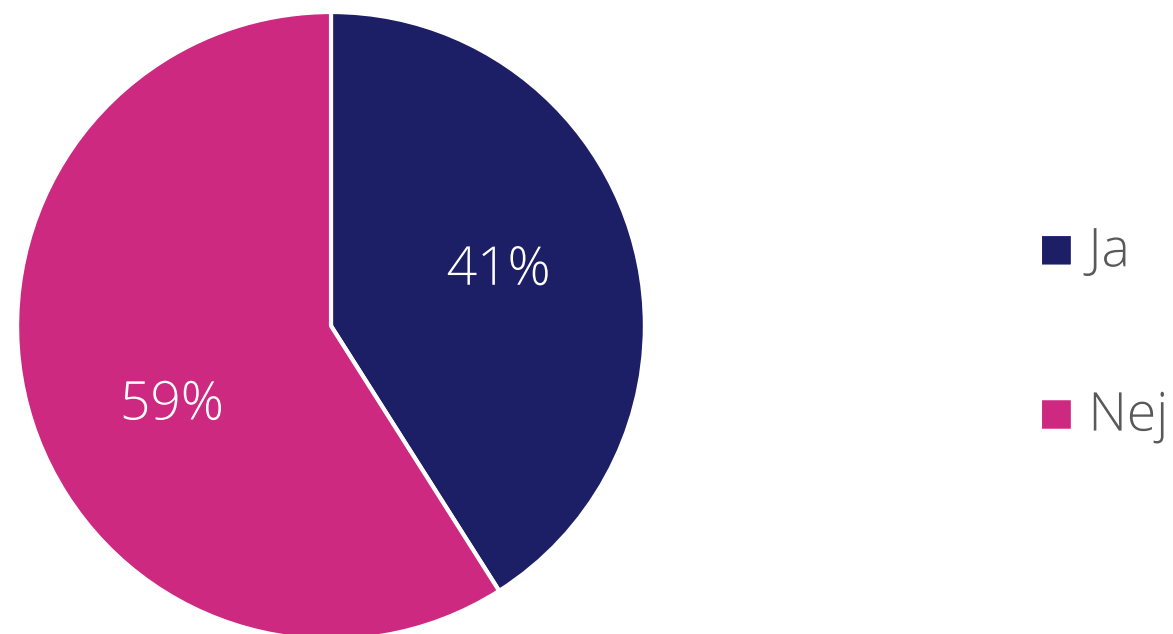
Bland nämndemän som är **18-44 år** var 19 % som blev kontaktade av partiet.

Bland nämndemän som är **45-64 år** var 41 % som blev kontaktade av partiet.

Bland nämndemän som är **65 år eller äldre** var 41 % som blev kontaktade av partiet.

Kommentar: Antal respondenter 262. Frågan ställdes till de som har svarat Nej på frågan "Var du medlem i partiet när du blev nominerad?".

Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?

Kommentar: Antal respondenter 5 528

Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman? Fördjupning

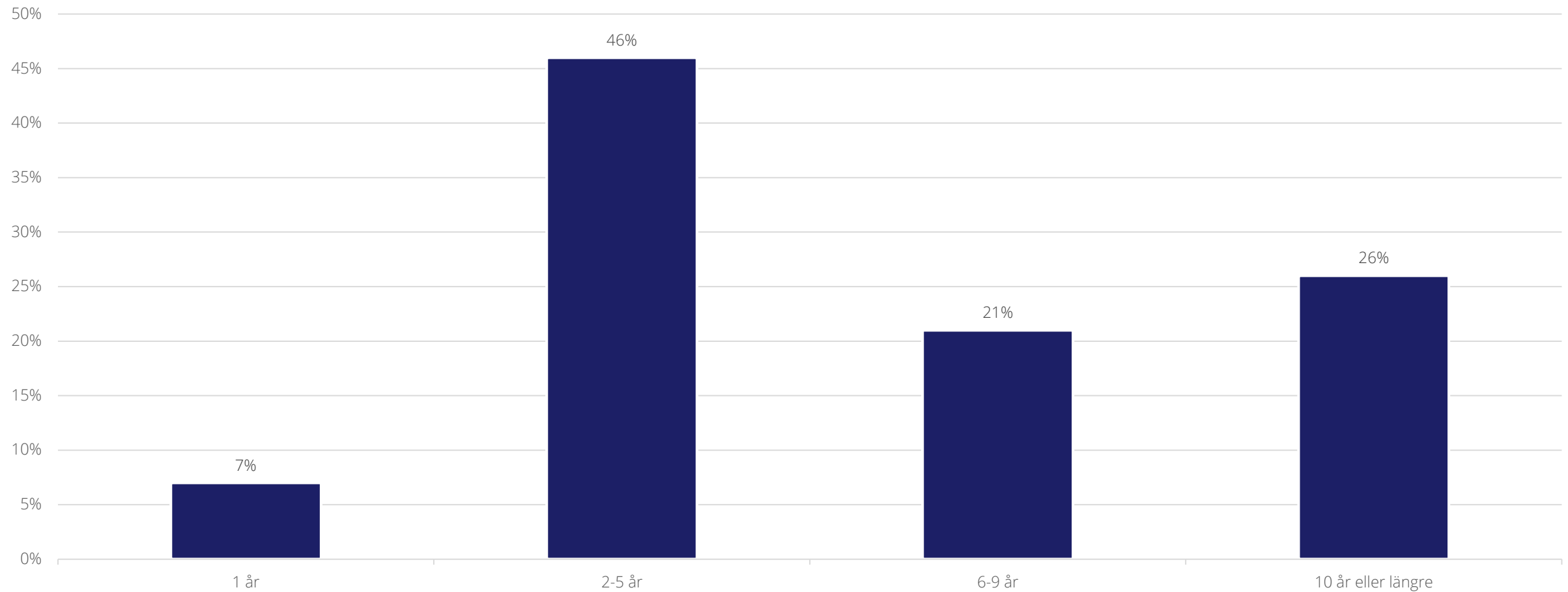
Bland de nämndemän som *inte var medlemmar* i partiet (262 personer) när de nominerades är det hälften (49 %) som tjänstgör som nämndeman för första gången.

Bland de nämndemän som *var medlemmar* i partiet (5 265 personer) när de nominerades är det knappt hälften (40 %) som tjänstgör som nämndeman för första gången.

De nämndemän som *tjänstgör för första gången* nominerades främst av Socialdemokraterna (23 %), Moderaterna (18 %) och Sverigedemokraterna (16 %).

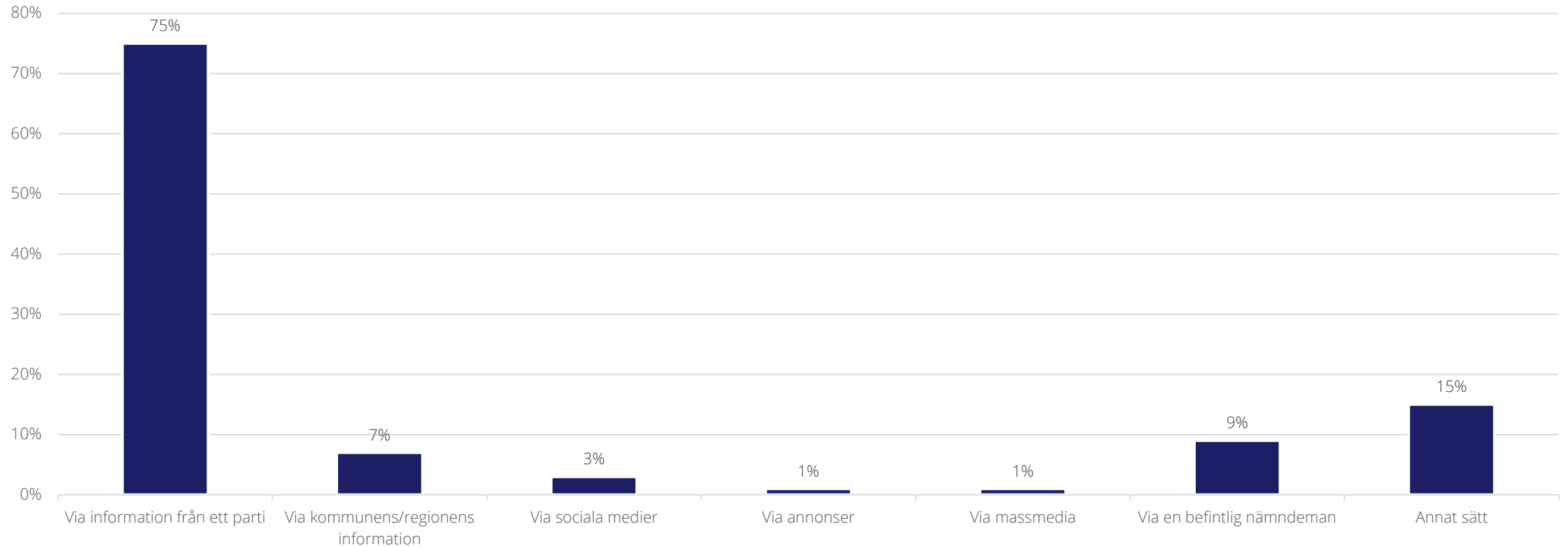
Kommentar: Antal respondenter 5 528

Hur länge har du varit nämndeman innan den här mandatperioden?

Kommentar: Antal respondenter 3 269. Frågan ställdes till de som har svarat Nej på frågan "Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?" .

Hur fick du reda på att det var dags för nämndemannaval?

Kommentar: Antal respondenter 2 257. Frågan ställs till de som svarat Ja på frågan "Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?". Flera alternativ kunde väljas.

Hur fick du reda på att det var dags för nämndemannaval? Fördjupning

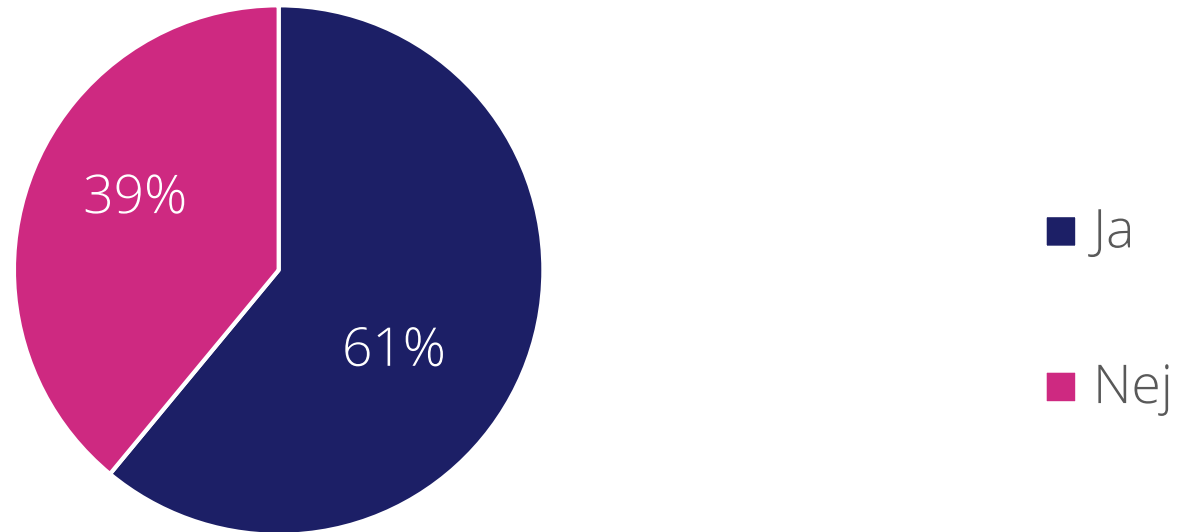
Nämndemän som är **18-44 år** fick främst reda på att det var dags för nämndemannaval *via information från ett parti (60 %), på annat sätt (18 %) och via en befintliga nämndemännen (9 %).*

Nämndemän som är **45-64 år** fick främst reda på att det var dags för nämndemannaval via information från ett parti (67 %) *på annat sätt (13 %) och via en befintliga nämndemännen (8 %).*

Nämndemän som är **65 år eller äldre** fick främst reda på att det var dags för nämndemannaval via information från ett parti (71 %) *på annat sätt (10 %) och via en befintliga nämndemännen (8 %) samt via information från kommun eller region (8 %).*

Kommentar: Antal respondenter 2257. Frågan ställdes till de som svarat Ja på frågan "Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?". Flera alternativ kunde väljas.

Besökte du webbplatsen blinämndeman.se?

Kommentar: Antal respondenter 2 251. Frågan ställdes till de som svarat Ja på frågan "Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?".

Besökte du webbplatsen blinämndeman.se? Fördjupning

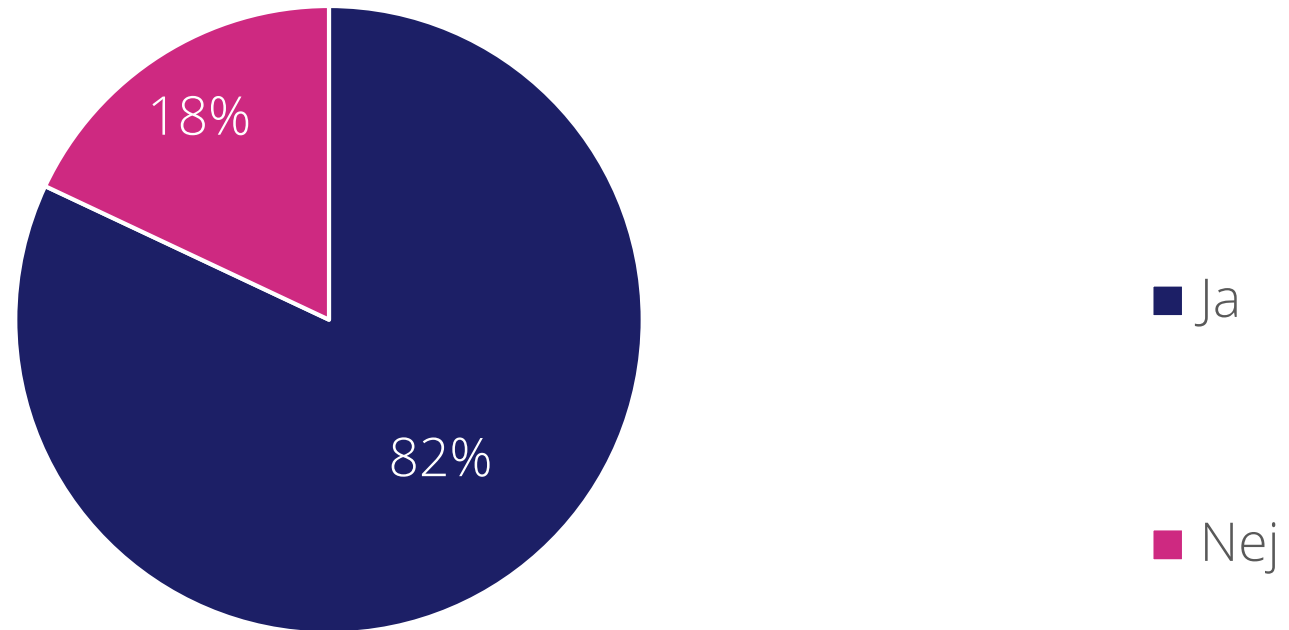
Bland nämndemän som är **18-44 år** är det (69 %) som besökt webbplatsen.

Bland nämndemän som är **45-64 år** är det (62 %) som besökt webbplatsen.

Bland nämndemän som är **65 år eller äldre** är det (55 %) som besökt webbplatsen.

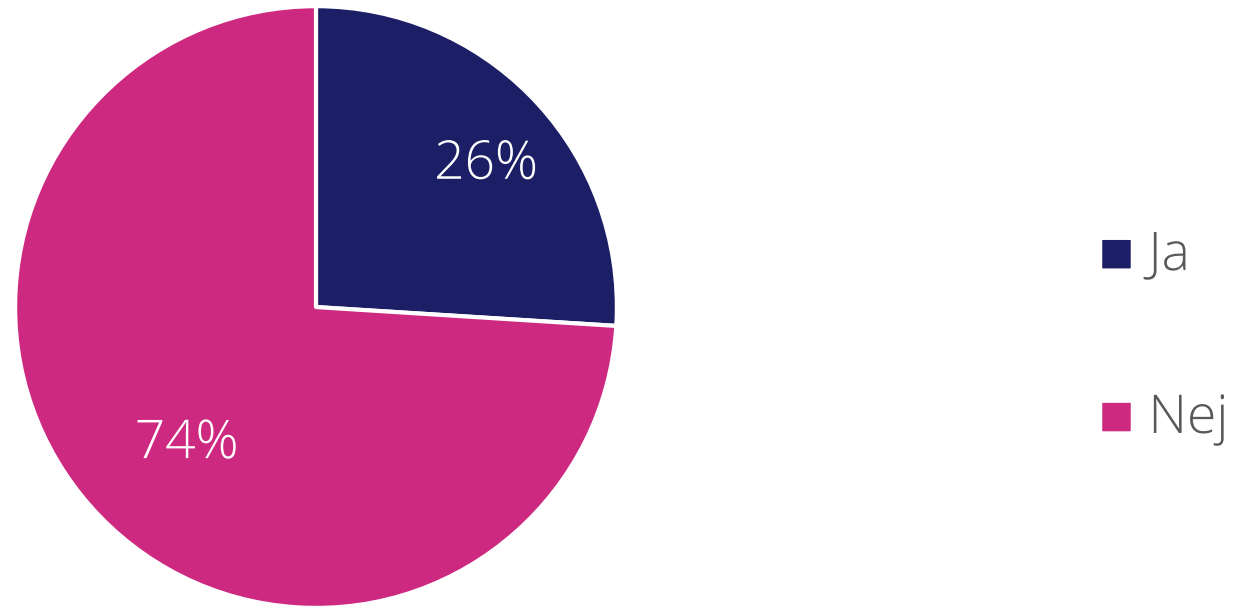
Kommentar: Antal respondenter 2251. Frågan ställdes till de som svarat Ja på frågan "Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?".

Bidrog webbplatsen till ditt intresse för att bli nämndeman?

Kommentar: Antal respondenter 1 380. Frågan ställdes till de som svarat Ja på frågan "Besökte du webbplatsen blinamndeman.se?"

Har du sett dessa inlägg på sociala medier om att bli nämndeman?

Kommentar: Antal respondenter 2 250. Frågan ställs till de som svarat Ja på frågan "Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?".

Har du sett dessa inlägg på sociala medier om att bli nämndeman? Fördjupning

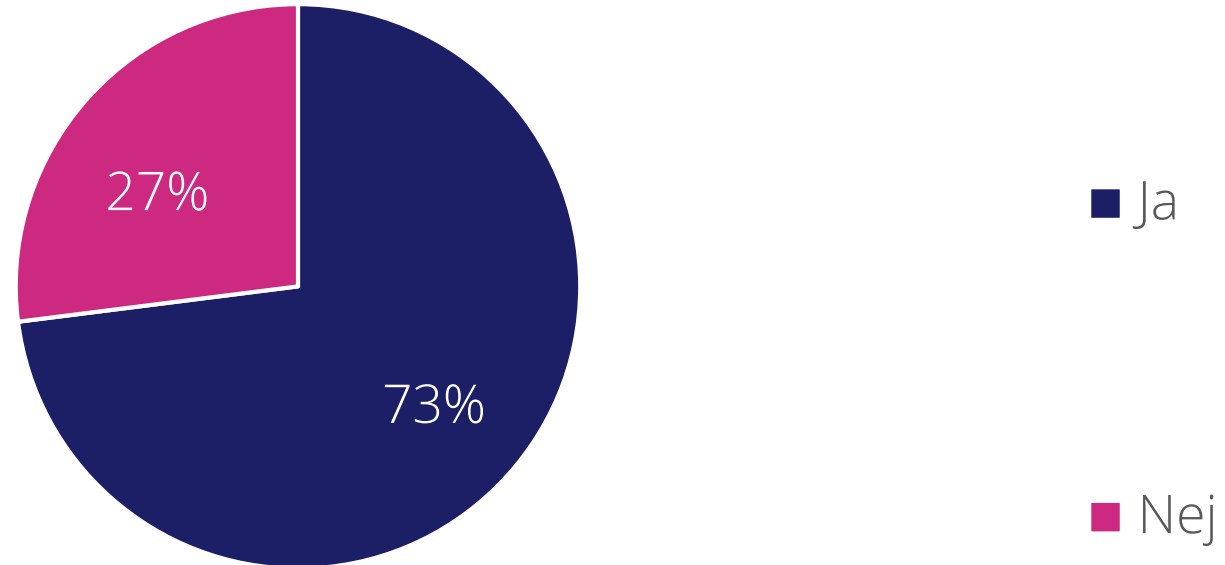
Bland nämndemän som är **18-44 år** är det (25 %) som sett inlägg på sociala medier om att bli nämndeman.

Bland nämndemän som är **45-64 år** är det (27 %) som sett inlägg på sociala medier om att bli nämndeman.

Bland nämndemän som är **65 år eller äldre** är det (26 %) som sett inlägg på sociala medier om att bli nämndeman.

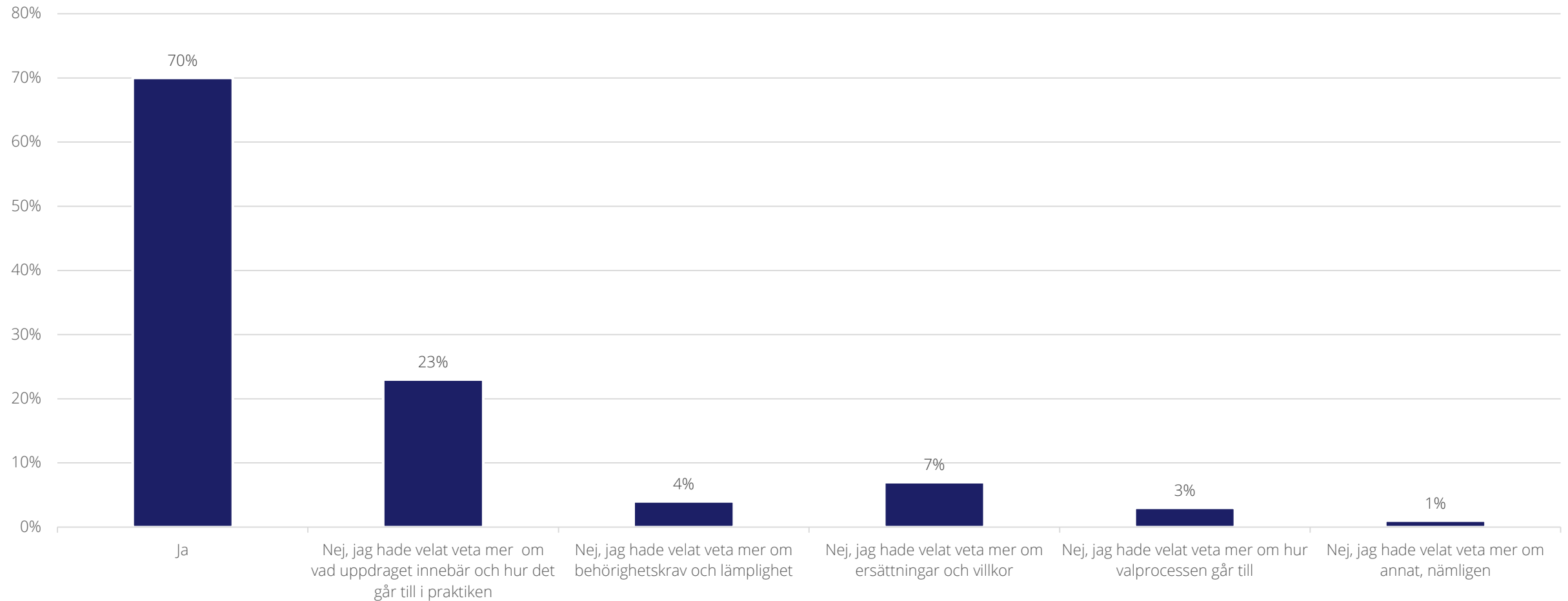
Kommentar: Antal respondenter 2250. Frågan ställs till de som svarat Ja på frågan "Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?".

Bidrog inläggen till ditt intresse för att bli nämndeman?

Kommentar: Antal respondenter 582. Frågan ställdes till de som svarat Ja på frågan "Har du sett dessa inlägg på sociala medier om att bli nämndeman?".

Fick du den information du behövde innan du blev vald till nämndeman?

Kommentar: Antal respondenter 2249. Frågan ställdes till de som svarat Ja på frågan "Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?". Flera alternativ kunde väljas.

Fick du den information du behövde innan du blev vald till nämndeman? Fördjupning

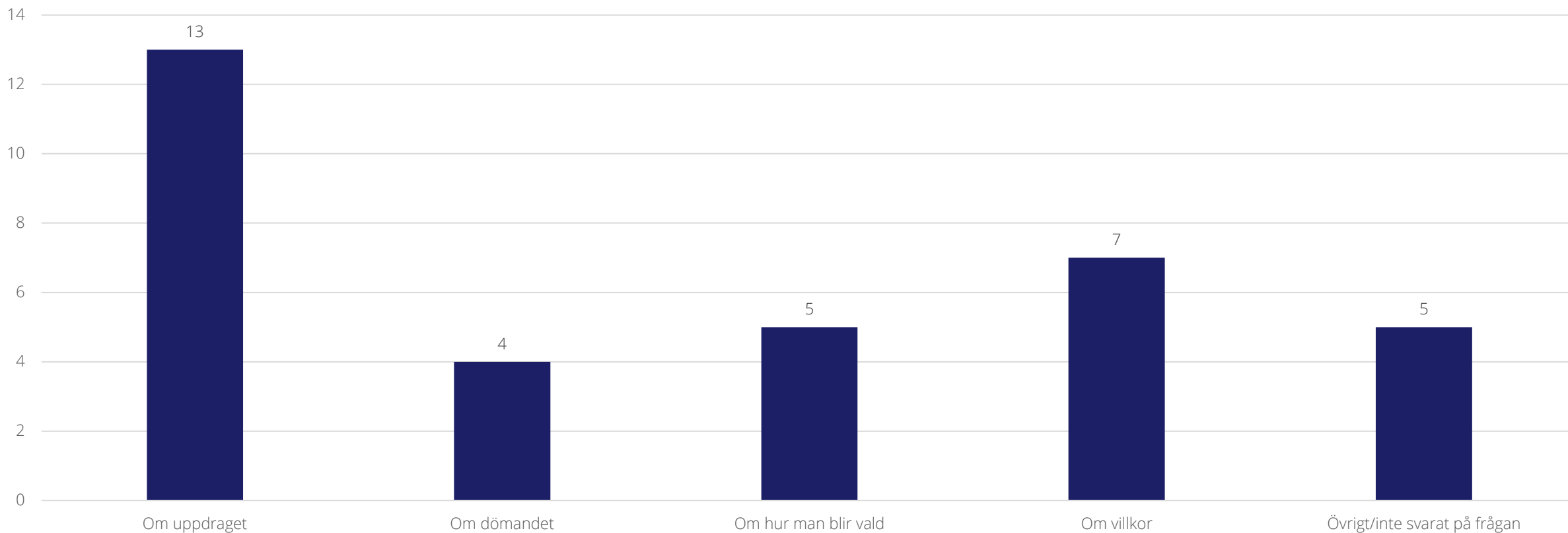
Bland nämndemän som är **18-44 år** anger (56 %) den information de behövde innan de blev valda till nämndeman.

Bland nämndemän som är **45-64 år** anger (65 %) den information de behövde innan de blev valda till nämndeman.

Bland nämndemän som är **65 år eller äldre** anger (69 %) den information de behövde innan de blev valda till nämndeman.

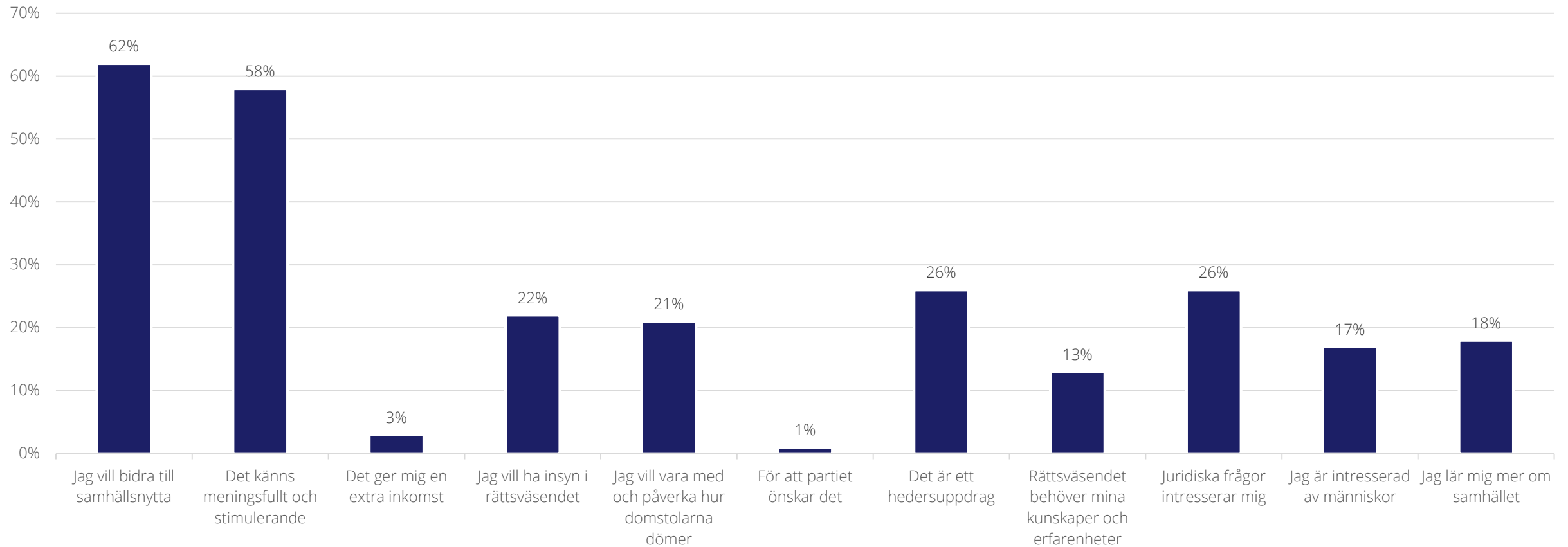
Kommentar: Antal respondenter 2249. Frågan ställdes till de som svarat Ja på frågan "Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?". Flera alternativ kunde väljas.

Fritextfråga - Vad hade velat ha mer information om innan du blev vald till nämndeman?

Kommentar: Antal respondenter 22. Frågan ställs till de som svarat Ja på frågan "Är det här första året som du tjänstgör som nämndeman?". Flera alternativ kunde väljas.

Varför vill du vara nämndeman?

Kommentar: Antal respondenter 5516. Max tre alternativ kunde väljas.

Slutsatser

Enligt enkätundersökningen är knappt en femtedel (16 %) av nämndemännen i *åldern 18-44 år*, vilket är en minskning sedan föregående undersökning efter valet 2015 (19%). Knappt hälften (48 %) av nämndemännen är *65 år eller äldre*, gruppen har ökat något sedan föregående undersökning (45 %). Åldersgruppen 45-64 år är oförändrad. Det tyder på att nämndemannakåren blivit äldre.

Merparten av nämndemännen är *födda* i Sverige och har två inrikes födda föräldrar, vilket inte är någon skillnad jämfört med föregående undersökning.

De flesta nämndemän arbetar; *anställda* (39 %) och *egenföretagare* (9 %). Den enskilt största gruppen är dock *pensionärer* (44 %). Gruppen pensionärer har ökat något (2 %) från föregående undersökning.

Hälften (51 %) av nämndemännen har *nominerats av* Socialdemokraterna eller Moderaterna, likt resultatet från föregående undersökning.

De allra flesta (95 %) var *medlemmar i ett parti när de nominerades*. Av dessa har merparten (93 %) varit medlemmar i partiet i mer än ett år. Det är något fler (7 %) nämndemän som varit medlemmar mindre än ett år jämfört med föregående undersökning (4 %). Det kan tyda på att partierna har nominerat något fler nya personer utanför partierna. Av nämndemän 18-44 år var 92 % medlemmar i partiet när de blev nominerade, att jämföra med 97 % för gruppen 65 år eller äldre.

Av de nämndemän som *inte var medlemmar i partiet när de blev nominerade* (262 personer), nominerades främst av Miljöpartiet (25 %), Moderaterna (16 %) och Centerpartiet (12 %). Även i föregående undersökning hade Miljöpartiet andelsmässigt flest nomineringar utanför partiet (38%).

Av de nämndemän som *inte var medlemmar i partier vid nomineringen* (262 personer) var det drygt hälften (56 %) som själva kontaktade partier för att bli nominerade. Det är en minskning från föregående val då flera själva kontaktade partier (70 %). De var fler (41%) åldern 45-64 år som blev kontaktade av partierna jämfört med föregående val (29%) och färre (41%) i åldern 65 år eller äldre jämfört med tidigare (48%). I åldern 18-44 år var det lika många (19%) som blev kontaktade av partier jämfört med tidigare.

Slutsatser

Knappt hälften (41 %) av alla nämndemän *tjänstgör nu för första gången*. Det är en skillnad mot föregående val då en femtedel (20 %) tjänstgjorde för första gången. Det tyder på att nämndemannakåren förnyas i större utsträckning.

Bland nämndemän som *inte var medlemmar i partiet* (262 personer) när de nominerades så tjänstgör hälften (49 %) för första gången, samma nivå jämfört med föregående val (47 %). Det kan tyda på att ytterst få nya nämndemän kommer utanför partikretsarna.

De *nya nämndemännen* har främst nomineras av Socialdemokraterna (23 %), Moderaterna (18 %) och Sverigedemokraterna (16 %).

Endast ett fåtal nämndemän (7 %) *har tjänstgjort ett år innan nuvarande mandatperiod*. Det är en skillnad jämfört med föregående val då en fjärdedel (27 %) tjänstgjort ett år innan innevarande mandatperiod. Detta beror förmodligen till största delen på att mandatperioden innan 2016 endast var ett år. De som nu svarat att de endast tjänstgjort ett år innan nuvarande mandatperiod borde vara nämndemän som tillkommit genom fyllnadsval.

Merparten (75 %) av de nya nämndemännen *fick främst reda på att det var dags för nämndemannaval* från ett parti, vilket är ungefär på samma nivå (67 %) jämfört med föregående val. Kännedom på annat sätt (15 %) och via befintliga nämndemän (9%) ligger också på samma nivå. Däremot var kännedom om valet via sociala medier (3 %), annonser (1 %) och massmedia (1 %) på lägre nivå än tidigare. Det tyder på att det som partierna och de befintliga nämndemännen gör för att göra valet känt är mycket viktigt. Det tyder också på att Domstolsverkets kampanj till allmänheten inte nått fram i lika stor grad som vid föregående val.

Slutsatser

Ungefär två tredjedelar (61 %) av de som tjänstgör som nämndemän för första gången har *besökt webbplatsen*. Det är ungefär två tredjedelar (69 %) 18-44 år och 45-64 år (62 %) som i störst utsträckning besökt webbplatsen. Jämfört med föregående val är det något färre (74 %) i åldersgruppen 18-44 år. Det tyder på att *blinamndeman.se* är en etablerad kanal i samtliga åldersgrupper. Majoriteten (82 %) ansåg att webbplatsen bidrog till intresset för att bli nämndeman, vilket är ett gott betyg.

Ungefär en fjärdedel (26 %) av de nämndemän som tjänstgör för första gången (2 250 personer) har sett *inlägg på sociala medier* om att bli nämndeman. Det är ingen skillnad mellan de olika åldersgrupperna. De flesta (73 %) ansåg att inläggen bidrog till intresset för att bli nämndeman, vilket tyder på att inläggen tilltalat de som har sett dem.

Av de som tjänstgör för första gången tycker knappt tre fjärdedelar (70 %) att de fick den *information de behövde innan de blev valda*. Bland nämndemän i åldern 18-44 år tycker endast drygt hälften (56 %) att de fick den information de behövde, vilket är en försämring jämfört föregående val (70 %). Det som de nyvalda nämndemännen vill ha mer information om (23 %) är främst vad uppdraget innebär och hur det går till i praktiken.

De mest förekommande *drivkrafterna för att vara nämndeman* är främst viljan att bidra till samhällsnytta (62 %), att det känns meningsfullt och stimulerande (58 %), att juridiska frågor intresserar (26 %) och att det är ett hedersuppdrag (26 %). Det är ingen större skillnad i åldersgrupperna. Andelen som anger att drivkraften är viljan att bidra till samhällsnytta har ökat från föregående val (50 %) , i övrigt är det ingen större skillnad jämfört med tidigare.